

Tiedekunnan oppiaineet

Tiedekunnan oppiaineet on esitetty opinto-oppaassa aakkosjärjestyksessä. Oppiainekohtaiset valinnaiset opinnot seuraavat välittömästi pakollisten aineopintojen jälkeen lukuun ottamatta harjoitusseminaareja, jotka on sijoitettu omaksi kokonaisuudekseen muiden

oppiainekohtaisten aineopintojen jälkeen. Tutkintojen rakenteet on esitetty opinto-oppaan kohdassa Tutkintorakenne. Oikeusnotaarin tutkinnon suositeltu suoritusjärjestys ilmenee opinto-oppaan viimeisellä aukeamalla olevasta taulukosta.

Esineoikeuden pakolliset aineopinnot (20013)

Tavoite. 1. Kokonaiskuvan antaminen esineoikeudellisista käsitteistä ja periaatteista sekä normeista, jotka sääntelevät omaisuuden vaihdantaa ja omaisuuden käyttämistä vakuutena. 2. Kokonaiskuvan antaminen esineoikeudellisten kollision ratkaisuperusteista ja ratkaisemisesta. 3. Yleiskuvan antaminen vakuusmuodoista ja kiinteistöjen luovutusten sääntelystä. 4. Yleiskuvan antaminen insolvenssimenettelyjen vaikutuksista oikeuksien sitovuuteen

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Esineoikeuden yleiset opit, peruskäsitteet ja periaatteet. 2. Aineelliset ja aineettomat varallisuusobjektit. 3. Varallisuus oikeuksien vaihdanta ja dynaaminen suoja. 4. Erilaiset vakuusmuodot. 5. Kiinteistöjen vaihdanta ja kiinteistökirjaamisjärjestelmä.

Laajuus 7 opintopistettä

Opettajat

Tepora, Jarno, OTT, VT. Siviilioikeuden professori. Oppiaineen **vastuuopettaja.**

Kaisto, Janne, OTT. Siviilioikeuden dosentti. Esineoikeuden yliopistonlehtori (virasta vapaa). Hoitaa siviilioikeuden professorin virkaa.

Niemi, Matti Ilmari, OTT. Helsingin yliopiston esineoikeuden dosentti. Lappeenrannan teknillisen yliopiston yksityisoikeuden professori.

Tammi-Salminen, Eva, OTT. Helsingin yliopiston esineoikeuden dosentti. Lapin yliopiston esineoikeuden professori.

Bärlund, Johan, OTT, KTM. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. dosentti. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. yliopistonlehtori (virasta vapaa). Siviili- ja kauppaoikeuden mvs. ruotsinkielinen professori

Hakkola, Esa, OTK, VT. Esineoikeuden yliopistonlehtori (mvs.) Esineoikeuden assistentti (virasta vapaa).

Mikkilä, Jaakko, OTK. Oikeustieteen assistentti. Hoitaa esineoikeuden assistentin tehtäviä.

Kuusinen, Miki, OTK, VT. Tohtorikoulutettava.

Wainio, Marko, OTL, VT. Asianajaja, tuntiopettaja.

Opetus

Opetusmuodot. Luennot. Oppiaineessa on korvaavia luentoja. Korvaavan luontosarjan hyväksytyt suoritukset korvaa ilmoitetun tutkintovaatimuskohdan. Aikaisemmat hyvityspisteluennot huomioidaan tentissä vanhentumissäännösten asettamissa rajoissa. Tentissä huomioidaan enintään yhteensä 4 hyvityspistettä. Tentissä hyväksytyksi tulemiseen vaaditaan puolet sekä tentin maksimi-piste-määrästä että tentissä vastattavista kysymyksistä. Hyvityspisteet otetaan huomioon läpikäytävissä.

Jos esimerkiksi tentissä on 4 kysymystä, joista kaksi on korvattu luontosarjalla, tulee opiskelijan saada vähintään 20 pistettä korvatuista, tentissä vastatuista sekä hyvityspisteistä yhteen laskettuna. Lisäksi tentistä vastatuista kysymyksistä tulee saada vähintään puolet lisättyinä mahdollisilla hyvityspisteillä, eli tässä tapauksessa 10 pistettä.

Yliopistonlehtori (mvs.) **Esa Hakkola** luennoi esineoikeuden perusteista kl. 20.4. – 23.4. ti-pe klo 12–16 ja 26.4. ma klo 8–12 (20 h). Tila P IV. Luentokuulustelut ti 27.4. klo 08–10 P IV ja uusinta pe 30.4. klo 8–10 P IV. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 1. Ilmoittautuminen Oodissa (21250) 15.3.2009 – 13.4.2009. Ilmoittautuminen on edellytys luennolle osallistumiselle.

Prof. **Jarno Tepora** luennoi aiheesta ”Esinevakuudet ja rahoitus” kl. 4.5. – 7.5. ti-pe klo 12–16 P IV (16 h). Luentokuulustelut ma 10.5. klo 8–10 P IV ja uusinta ma 17.5. klo 8–10 P IV. Luentokuulustelussa kuulustelumateriaalina luennot + osa oppikirjasta. Luennoilla käydään läpi oppikirjatasoa vaativampia asiakokonaisuuksia. Opiskelijoilta edellytetään oma-aloitteista kuulustelumateriaalin opiskelua. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 2. Ilmoittautuminen Oodissa (21250) 15.3.2009 – 22.4.2009. Ilmoittautuminen on edellytys luennolle osallistumiselle.

Dos. **Johan Bärlund** pitää en kurs i fastighetsköp under vt (28 timmar). Kursen bygger på problembaserad inläring (PBI) och förutsätter aktivt deltagande. Under kursen skriver varje student en studiedagbok, varför något separat slutförhör inte hålls. Med ryms 24 studenter (8 studenter i 3 basgrupper) i anmälningsordning. Anmälningar tas emot från och med 2.3 via e-post (johan.barlund@helsinki.fi). Kursen hålls 21.4 kl. 10-14, 24.4 kl. 10-12, 27.4 kl. 8-12, 30.4 kl. 10-12, 4.5 kl. 10-14, 6.5 kl. 10-12, 12.5 kl. 10-14, 15.5 kl. 10-12 och 18.5 kl. 10-14, P 668. Kursen ersätter boken Tepora, J. & Kartio, L. & Koulu, R. & Wirilander, J.: Kiinteistön käyttö ja luovutus (4. p. 2002) till de delar som ingår i tentamensfördringarna. Kurssia suositellaan myös suomenkielisille opiskelijoille, jotka saavat käyttää omaa äidinkieltään keskusteluissa ja kirjallisissa töissä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Suositeltavaa on, että yleisen velvoiteoikeuden ja sopimus-oikeuden pakolliset aineopintotentit on suoritettu ennen kirjalliseen kuulusteluun tuloa. Kuulustelussa on sallittua käyttää tiedekunnan hyväksymiä lakikirjoja. Lisäksi tenttiin saa tuoda sellaiset säädöskokoelman irtokappaleet tai niiden valojäljennökset, jotka ovat ilmestyneet lakikirjojen julkaisemisen jälkeen. Tentissä käytettävissä lakikirjoissa ja säädöskokoelman kappaleissa ei saa olla muita merkintöjä kuin alleviivauksia, pykäläviittauksia ja säästösten muutoksiin liittyviä säädöskokoelman numeroita. Vastauslaa kysymystä kohden on yksi sivu, ellei toisin ilmoiteta.

Koska lakikirjojen käyttö tentissä on sallittua, ei pelkästään oikean lainkohdan löytämisestä ja kopioimisesta vastauspaperiin saa pisteitä. Hyväksyttävältä esseevastaukselta edellytetään oppikirjoissa mainittujen, asiaan liittyvien seikkojen esittämistä. Oikeus-

tapauskysymykset laaditaan siten, että ne mittaavat opiskelijan kykyä soveltaa tenttikirjallisuudessa mainittuja asioita tapahtumissa esitettyihin tosiseikkoihin. Oikeustapausten arvostelussa kiinnitetään erityistä huomiota esitettyjen johtopäätösten perusteluihin.

Tutkintovaatimukset

1) **Tepora, Jarno** Johdatus esineoikeuteen. (2. täydennetty painos 2006) (228 s.) tai **Tepora, Jarno** Inledning till grunderna för sakrätten (2009)

2) **Tepora, Jarno – Kaisto, Janne – Hakola, Esa** Esinevakuudet. (2009) (435 s.)

3) **Tepora, Jarno – Kartio, Leena – Koulumäki, Risto – Wirilander, Juhani**, Kiinteistön käyttö ja luovutus (4.p 2002 tai 5.p 2003), luvut 8–23 ja 29–30. (297 s.) Teos on saatavissa myös sähköisessä muodossa yliopiston verkosta käsin osoitteesta www.suomenlaki.com, josta voi lukea vastaavat kohdat.

4) **Kartio, Leena – Jokela, Marjut – Ojanen, Ilmari**, Maakaari. (3.p 2004 tai uudempi), s. 231–298, 337–368 ja 399–469. (168 s.)

Keskeiset säädökset sisältävät tärkeimmät esineoikeuteen kuuluvat lait, jotka **on hallittava tentissä hyvin**. Muut säädökset sisältävät yleissiviliioikeudellista lain-säädäntöä sekä esineoikeuden eri osa-alueita koskevaa yksityiskohtaisempaa sääntelyä, joiden hallitsemista edellytetään erityisesti oikeustapausten ratkaisemisessa. Lisäksi tentissä edellytetään kykyä hyödyntää lakikirjojen hakemistoja ja viittauksia.

Säädökset

Keskeiset säädökset

Maakaari 12.4.1995/540. (Si 601)

Kauppalaki 1:5; 9:5, 8, 10, 12, 13; 10-12 luku; 13:2, 3; 18:1-10. (Si 401)

A rikoslain voimaantulon 19.12.1889/39, 11 §. (Ri 102)

L eräistä yhteisösuhteista 25.4.1958/180. (Si 621)

Velkakirjalaki 31.7.1947/622. (Si 406)

YrityskiinitysL 24.8.1984/634. (Si 421)

L arvo-osuustileistä 17.5.1991/827. (Ra 122)

L osamaksukaupasta 18.2.1966/91. (Si 506)

KuluttajansuojaL 20.1.1978/38, 7 luku. (Yr 501)

L elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jäänyt esine 15.7.1988/688. (Si 427)

Konkurssilaki 20.2.2004/120, 1 luku 4 § sekä 5, 6 ja 17 luvut. (Pr 506)

L velkojien maksunsaantijärjestyksestä 30.12.-1992/1578. (Pr 508)

L takaisinsaannista konkurssipesään 26.4.1991/-758. (Pr 507)

Ulosottoaari 15.6.2007/705 4, 5 ja 6 luvut (Pr 601)

Muut säädökset

Yleissiviliioikeudelliset säädökset

L varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 13.6.-1929/228. (Si 402)

Kauppalaki 27.3.1987/355. (Si 501)

L velan vanhentumisesta 15.8.2003/728. (Si 415)

L holhustoimesta 1.4.1999/442 (Si 121)

Avoliittolaki 13.6.1929/234, 34-45, 52-58, 66, 86 ja 89 §. (Si 201)
Perintökaari 5.2.1965/40, 12:1-9, 14:1, 5; 16:1, 2; 17:3, 18:1, 2; 19:13; 23:9-11; 25 luku. (Si 235)
L takauksesta ja vierasvelkapanntauksesta 19.3.-1999/361 (Si 407)
Lahjanlupaoslaki 31.7.1947/625. (Si 510)
Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624, 1 luku, 2:5-12, 3-4 luvut, 6:1-2, 6:25-28, 12 luku, 13:1-4, 13:8-10, 15:1-4 ja 15:11-13. (Yr 103)
Laki avoimesta ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389, luvut 1, 3, 4, 6 ja 7.
Asunto-osakeyhtiölaki 17.5.1991/809, 1-3, 19, 45, 54, 55 §, 76 §. (Yr 109)

Yleinen esineoikeus ja irtaimen omaisuuden vaihdanta
Löytötavaralaki 26.8.1988/778. (Si 512)
L arvo-osuusjärjestelmästä 17.5.1991/826. (Ra 120)
AsuntokauppaL 23.9.1994/843. (Si 505)
L kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välityksestä 15.12.2000/1074 (Yr 506)
L kiinteistönvälitysluikkeistä ja vuokrahuoneistojen välitysluikkeistä 15.12.2000/1075 (Yr 206)
L asuinhuoneiston vuokrauksesta 5.4.1995/481. (Si 417)
L liikehuoneiston vuokrauksesta 5.4.1995/482. (Si 418)

Kiinteistö- ja kirjaamisoikeus
L maakaaren voimaapanosta 12.4.1995/541. (Si 601a)
KaupanvahvistajaA 5.12.1996/958. (Si 603)
MaanvuokraL 10.2.1961/82. (Si 629)
L lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä 27.3.1987/353. (Si 605)
Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931. (Ve 406)
Etuostolaki 5.8.1977/608. (Si 625)
L kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29.7.1977/603, 1-3 luvut ja 10 luku. (Si 626)
KiinteistönmuodostamisL 21.4.1995/554, luvut 4 ja 14. (Ym 101)
Maankäyttö- ja rakennusL 5.2.1999/132, 34 ja 89 §:t ja 13 luku. (Ym 201)
L eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26. (Ym 302)

Rahoitus- ja vakuusoikeus
MeriL 15.7.1994/167 1, 2 ja 3 luku. (Vi 301)
AlusrekisteriL 11.6.1993/512. (Vi 313)
AluskiinnitysL 29.7.1927/211. (Si 424)
AutokiinnitysL 15.12.1972/810. (Si 423)
L kiinnityksestä ilma-aluksiin 15.6.1928/211. (Si 425)
Rahoitusvakuuslaki 20.1.2004/11. (Si 414b)

Aineellinen insolvenssioikeus
L yrityksen saneeruksesta 25.1.1993/47 (Pr 501)
L yksityishenkilön velkajärjestelystä 25.1.1993/57. (Pr 504)
Ulosottoakaari 15.6.2007/705 (Pr 601) (siltä osin kuin se ei kuulu keskeisiin säännöksiin)
Konkurssilaki 20.2.2004/120 (Pr 506) (siltä osin kuin se ei kuulu keskeisiin säännöksiin)

Centrala författningar

Jordabalk 12.4.1995/540.
Handels Balk 1:5; 9:5, 8, 10, 12, 13; 10-12 Kap.; 13:2, 3; 18:1-10.
F om införande av strafflagen 19.12.1889/39, 11 §. (St 102)
Lag om vissa samäganderättsförhållanden 25.4.1958/180.
Lag om skuldebrev 31.7.1947/622.
Företagsinteckningslag 24.8.1984/634.
Lag om värdeandelskonton 17.5.1991/827.
Lag om avbetalningsköp. 18.2.1966/91.
Konsumentskyddslag 20.1.1978/38 Kap.7.
Lag om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats 15.7.1988/688.
Konkursslag 20.2.2004/120, Kap.1 4§ och kap.5,6 och 17.

Lag om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning 30.12.1992/1578.
Lag om återvinning till konkursbo 26.4.1991/758.
Utsökningsbalken 15.6.2007/705 4, 5 och 7 kap.

Övriga författningar

Centralcivilrättsliga författningar

Lag om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område 13.6.1929/228.

Köplag 27.3.1987/355

Lag om preskription av skulder 15.8.2003/728

Lag om förmyndarverksamhet 1.4.1999/442

Äktenskapslag 13.6.1929/234, 34-45, 52-58, 66, 86 och 89 §.

Ärvdabalk 5.2.1965/40, 12:1-9, 14:1, 5; 16:1, 2; 17:3, 18:1, 2; 19:13; 23:9-11; 25 kapitel

Lag om borgen och tredjemanspant 19.3.1999/361

Lag om gåvoutfästelser 31.7.1947/625

Lag om öppna bolag och kommanditbolag 29.4.1988/389, 1, 3, 4, 6 och 7 kap.

Lag om aktiebolag 21.7.2006/624, 1 kap, 2:5-12, 3-4 kap, 6:1-2, 6:25-28, 12 kap, 13:1-4, 13:8-10, 15:1-4 och 15:11-13.

Lag om bostadsaktiebolag 17.5.1991/809, 1-3, 19, 45, 54, 55 och 57 §

Allmän sakrätt och omsättning av lös egendom

Hittegodslag 26.8.1988/778

Lag om värdeandelssystemet 17.5.1991/826

Lag om bostadsköp 23.9.1994/843

Lag om förmedling av fastigheter och hyreslägenheter 15.12.2000/1074

Lag om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler 15.12.2000/1075

Lag om hyra av bostadslägenhet 5.4.1995/481

Lag om hyra av affärslokal 5.4.1995/482

Fastighets- och inskrivningsrätt

Lag om införande av jordabalken 12.4.1995/541

Köpvittnesförordning 5.12.1996/958

Jordlegolag 10.2.1961/82. (Ci 629)

Lag om lagfarts- och inteckningsregister 27.3.1987/353

Lag om överlåtelseskatt 29.11.1996/931

Förköpslag 5.8.1977/608

Lag om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter 29.7.1977/603, Kap. 1-3 och 10

Fastighetsbildningslag 12.4.1995/554, Kap 4 och 14

Markanvändnings- och bygglag 5.2.1999/132, 34 och 89§ och Kap. 13

Lag angående vissa grannelagsförhållanden 13.2.1920/26

Finansierings- och säkerhetsrätt

HavsL 15.7.1994/167 1, 2 ja 3 kap.

Fartygsregisterlag 11.6.1993/512

Lag om inteckning i fartyg 29.7.1927/211

Lag om inteckning i bil 15.12.1972/810

Lag om inteckning i luftfartyg 15.6.1928/211

Lag om finansiella säkerheter 20.1.2004/11

Materiell insolvensrätt

Lag om företagsanering 25.1.1993/47

Lag om skuldsanering för privatpersoner 25.1.1993/57

Utsökningsbalken 15.6.2007/705 (i den mån som den inte hör till de centrala författningarna)

Konkurslagen 20.2.2004/120 (i den mån som den inte hör till de centrala författningarna)

Esineoikeuden valinnaiset aineopinnot

Valinnaisiin opintoihin voi osallistua pakollisen aineopintotentin hyväksytyen suorituksen jälkeen. **Valinnaiset opinnot eivät ole lakikirjatenttejä.** Lukuvuonna 2009–2010 kaikki valinnaiset tentit suoritetaan tenttiakvaariossa 1.9.2009 alkaen. Yhden kohdan kustakin tutkintovaatimuksesta voi korvata kirjallisella esseellä vastuuolettajan kanssa sovittavasta aiheesta.

Huom! Osa esineoikeuden valinnaisten aineopintojen tutkimusvaatimuksiin kuuluvista artikkeleista on tulostettavissa Opiskelijakirjaston ylläpitämästä Oppix-oppimateriaalitietokannasta osoitteesta www.opiskelijakirjasto.lib.helsinki.fi/oppix/eres.htm tai Edilex-palvelusta, www.edilex.fi

Kiinteistö- ja kirjaamisoikeus

Tavoite Yksityiskohtaisen kuvan antaminen kiinteistöjen sääntelystä. Yksityiskohtaisen kuvan antaminen kirjaamisjärjestelmistä ja kirjaamisen yleisistä periaatteista.

Käsiteltävä asiakokonaisuus 1. Kiinteistöjen vaihdanta ja käyttö. 2. Aineellisen kirjaamisjärjestelmän yleiset säännöt ja periaatteet. 3. Kiinteistökirjaamisjärjestelmä.

Laajuus 5 opintopistettä

Vastuuolettaja: Yliopistonlehtori (mvs.)
Esa Hakkola

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa. Tentin voi suorittaa vain tenttiakvaariossa <http://ok.helsinki.fi/tentti/>. Tenttiä ei voi suorittaa oppiaineen normaaleina tenttipäivinä.

Tutkintovaatimukset

1) **Niemi, M. I.:** Maakaaren järjestelmä. Osa II. Kirjaaminen ja lainhuudatus (2004). s. 1-285.

2) **Tepora, J.,** Erityiset oikeudet maakaaren kirjaamisjärjestelmässä, teoksessa Kirjoituskäytön varallisuus-oikeudesta muuttuvassa toimintaympäristössä (2000), s. 221–277, **Tepora, J.,** Hallinnanjakosopimuksesta kiinteistön käytön suunnitteluvälineenä, Business Law Forum 2004 s. 321-365 ja **Tepora J.,** Hallinnanjakosopimuksen käyttöala ja kirjaaminen tyyppitapauksissa, Teoksessa JJ Esko Hoppu s. 378–396.

3) **Koulu, R** Kirjaamisen edellytysten tutkimisesta arvo-osuusjärjestelmässä. DL 1992 s. 317–349, **Koulu, R.** Kirjaamisesta arvo-osuusjärjestelmässä LM 1992, s. 477-505, **Koulu, R.** Vahingonkorvauksesta arvo-osuusjärjestelmässä LM 1992, s. 1057-1088

4) **Hollo, E. J** Kerrostuneisuus kolmiulotteisessa kiinteistöjärjestelmässä. Teoksessa Juhlajulkaisu Leena Kartio (2008) s. 35–50, Kolmiulotteinen (3D) kiinteistöjärjestelmä - tarpeet ja kehittämissuhteet. Helsinki 2008 Työryhmämuistio mmm 2008:1 (35 s.)

5) Hallituksen esitys kiinteistöjen kirjaamisasioiden siirtämistä käräjäoikeuksilta maanmittauslaitokselle koskevaksi lainsäädännöksi (HE 30/2009 s. 83)

6) **Wirilander, J** Maanvuokraoikeus. 2.p 1993 (2., uud. p) (s. 1-131)

Vaihdanta ja insolvenssi (21201)

Tavoite Opiskelijat saavat käsitteelliset edellytykset tarkastella erilaisia vaihdantajärjestelyjä erityisesti ulosmittauksen ja konkurssin näkökulmasta. Opiskelijat saavat yksityiskohtaisen kuvan velkojasuojaa ja takaisinsaantia koskevista säännöistä.

Käsitteltävä asiakokonaisuus 1. Oikeustointen sitovuus velkoihin nähden. 2. Takaisinsaantilain sääntely. 3. Erityisrahoitusjärjestelyt velkojien näkökulmasta.

Laajuus 6 opintopistettä

Vastuuopettaja: professori (mvs.) **Janne Kaisto**.

Opetus: Ongelmalähtöinen opetus sl 2009 ma 5.10., pe 9.10., ma 12.10 ja pe 16.10. klo 12–14 sali 417. Ilmoittautuminen Oodissa 27.8.2008 klo 16.00 alkaen (viimeistään 24.9). Osallistujat valitaan ilmoittautumisjärjestyksen perusteella. Osanottajamäärä on rajoitettu, enintään 14 henkilöä. Korvaa yhden tutkintovaatimusten kohdan opiskelijan valinnan mukaan.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa. Tentin voi suorittaa vain tenttiakvaariossa <http://ok.helsinki.fi/tentti/>. Tenttiä ei voi suorittaa oppiaineen normaaleina tenttipäivinä.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Koulu, R.**, Uusi konkurssilaki (2004), s. 1-168.
- 2) **Lohi, T.**, Ositus, tasinko ja sivullissuoja (2003), s. 3-222 ja 311-332
- 3) **Håstad, T.**, Sakrätt avseende lös egendom (2002), s. 93-177.
- 4) **Kaisto, J.**, "Pantti tai muu vakuus" (2006), s. 1-282.
- 5) **Kaisto, J.**, Arvo-osuuden luovutuksensaajan oikeusasemasta, teoksessa Kaavoitus, rakentaminen, varallisuus (2005), s. 97-145.

Rahoitus ja vakuudet (20215)

Tavoite Yksityiskohtaisen kuvan antaminen eri-laisista rahoitusmuodoista sekä omaisuuden käyt-tämisestä luoton vakuu-tena; yksityiskohtaisen kuvan antaminen tavallisten ja vakuusvelkojien asemasta yleis- ja erillistäytäntöpanossa.

Käsitteltävä asiakokonaisuus 1. Rahoitusmuodot, 2. Vakuusmuodot, 3. Vakuuksien sivullissitovuus ja asema erillis- ja yleistäytäntöpanossa.

Laajuus 6 opintopistettä tai 9 opintopistettä. (Tenttiä ei ole mahdollista suorittaa 3 op laajuisena. Tutkintovaatimusten kohdat 1-5 on suoritettava ennen kohtien 6-8 suorittamista.)

Opetusmuodot: Luennot ja ryhmätyöt. Näiden pohjalta luentokuulustelu, jonka hyväksytty suoritus korvaa rahoitus ja vakuudet valinnaisten aineopintojen tentin.

Vastuuopettaja: Professori **Jarno Tepora**

Opetus: Prof. Jarno Tepora kl. 25.1. – 29.1. ma-pe klo 10-12 P 417 luennoi ja jakaa ryhmätyöt. Näiden purku 1.3-4.3. ma-to klo 14-18. Luentokuulustelu ti 9.3. klo 16-18 P 417 ja uusinta pe 12.3. klo 16-18 P 417. Korvaa suppean tentin (6 op), kohdat 1-5. Ilmoittautuminen Oodissa 11.1. alkaen (viimeistään 17.1.). Otetaan enintään 16 opiskelijaa. Ilmoittautuminen on sitova. Osanottajat valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa. Tentin voi suorittaa vain tenttiakvaariossa <http://ok.helsinki.fi/tentti/>. Tenttiä ei voi suorittaa oppiaineen normaaleina tenttipäivinä.

Tutkintovaatimukset (6 op)

- 1) **Tepora, J.**, Leasing-rahoitus ja vastuun toteuttaminen eräissä sivullissuhteissa, Oikeustiede-Jurisprudentia XXI 1988, s. 247-312 ja **Tepora, J.**, Tavanomaisen irtaimen esineen sale and lease back -järjestelystä vakuustarkoituksessa, JJ Erkki Havansi (2001) s. 322-350 (yhteensä 95 s.)
- 2) **Tepora, J.**, - **Takki, T.**, Factoring 1994 s. 3-153 (150 s.).
- 3) **Mähönen, J - Villa, S.**, Osakeyhtiö Osa II : Pääomarakenne ja rahoitus 2006, s. 43-277 (235 s.).

- 4) **Erme, T.**, International Project Financing as Contractual Risk Minimization Arrangements, Kirjoituksia varallisuus-oikeudesta muuttuvassa toimintaympäristössä (2000 toim. **J. Tepora**), s. 283-363 (81 s.) ja **Wood, P** Law and Practice of International Finance (2008) s. 45-144 ja 195-213 (119 s.)
5) **Tuomisto, J.**, Yrityskiinnitys 2007 s. 111-357 (247 s.).

Lisätutkintovaatimukset (+ 3 op)

- 6) **Tuomisto, J.**, Takaisinsaannista (2002) s. 1-132 ja 309-424 (248 s.)
7) **Tepora, J.** Luottojen arvopaperistaminen Suomessa oikeudelliselta kannalta. JJ Roschier-Holmberg&Waselius 60 v s. 170-189 ja **Harsu, H.**, Kotimaisen liiketoiminnan arvopaperistaminen. Oikeustiede-Jurisprudentia XXXVI 2003, s. 139-247 (109 s.)
8) **Juutilainen, T.**, Omistuksenpidätys ja esineoikeudellinen lainvalinta (2005) s. 13-114 (102 s.)

Muut opinnot

Esineoikeuden valinnaisten opintojen suorituksi voidaan aineen professorin hyväksymisellä lukea mm. seuraavia aiheita koskevia opintoja:

- a) omistusoikeuden historia
- b) (aineellinen) insolvenssi- ja ulosotto-oikeus
- c) kansainvälinen rahoitus (kauppa-
korkeakoulut)
- d) luotto- ja maksuvälineet

Hyväksiluvun edellytyksenä on, että samoja opintoja ei ole luettu opintosuorituksiksi jossakin muussa opintojaksossa tai tutkinnossa.

Eurooppaoikeuden pakolliset aineopinnot (2017)

Tavoite: Perustiedon tarjoaminen Euroopan integraation ja Euroopan unionin historiaa, eurooppaoikeuden oikeusjärjestelmän perusteista, Euroopan unionin oikeusjärjestyksestä (toimielimistä, oikeudenkäynti- ja lainsäädäntömenettelyistä), sekä Euroopan unionin voimassa olevasta lainsäädännöstä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. EU:n historiallinen kehitys, 2. EU:n poliittiset ja hallinnolliset instituutiot ja niiden toiminta, 3. EU:n kansalaisuus, 4. EU:n tuomioistuinjärjestelmä, 5. EU:n perustuslaillinen järjestelmä, 6. EU ja ihmisoikeudet, 7. Talous- ja rahaliitto, 8. Sisämarkkina- ja kilpailuoikeus.

Laajuus: 6 opintopistettä

Opetus

Opetusmuodot: Luennot. Kullakin hyväksytysti suoritettulla luentosarjalla voi korvata yhden kysymyksen eurooppaoikeuden aineopintojen kirjatentissä. Korvattava kysymys ilmoitetaan tentin yhteydessä. Luennoille osallistuville muille kuin oikeustieteellisen tiedekunnan omille opiskelijoille (erit. valtiotieteilijöillä) on lisätehtäviä, jotka ilmoitetaan luennoilla ja oppiaineen kotisivuilla. Eri luennoilla voidaan korvata korkeintaan kaksi kysymystä tentissä. Luentoja järjestetään myös oppiaineen opetuskauden ulkopuolella avoimessa yliopistossa.

Oppiaineen **opetuskausi:** kalenteriviikot **18–21**

Luennot toukokuussa 2010 seuraavasti:

- 3.5.2010, kello 9-12, P II
- 4.5.2010, kello 9-12, P II
- 5.5.2010, kello 8-12, P II
- 6.5.2010, kello 8-12, P II
- 10.5.2010, kello 9-12, P II

- 11.5.2010, kello 9-12, P II
- 12.5.2010, kello 10-12, P II

Luentokuulustelut:

- 17.5.2010, kello 10-12, P I
- 26.5.2010, kello 10-12, PIV

Opetuksesta ja muista vaatimuksista ilmoitetaan tarkemmin oppiaineen verkkosivuilla, ilmoitustaululla ja luennoilla.

Opettajat

Miettinen Samuli, LL.M, tuntiopettaja
Ojanen, Tuomas, OTT, valtiosääntöoikeuden professori

Paasivirta, Esa, OTT, oikeusvertailun ja eurooppaoikeuden dosentti

Paunio, Elina, OTL, FM, tohtorikoulutettava

Raitio, Juha, OTT, VT, eurooppaoikeuden professori. Oppiaineen **vastuopettaja**.

Sankari Suvi, OTM, tohtorikoulutettava

Talus, Kim, OTM, tohtorikoulutettava

Trnka, Jan-Peter, LL.M, Volljurist, tohtorikoulutettava

Wikberg, Olli, OTL, VT, eurooppaoikeuden assistentti (mvs.)

Opiskelijoilla on myös mahdollisuus osallistua tiedekunnan LL.M-ohjelman puitteissa tarjottaviin opintoihin. Lisätietoja kurseista, niiden alkamisajoista ja luentopaikoista saa LL.M-ohjelman ilmoitustaululta ja WebOodissa.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Ojanen, T.**, EU-oikeuden perusteita, Helsinki, Edita 2006 tai uudempi (s. 1-264).
- 2) **Ojanen, T. ja Haapea, A.** (toim.). EU-oikeuden perusteita II – aineellisen EU-oikeuden aloja ja ulottuvuuksia, teoksen I osa: sisämarkkina- ja kilpailuoikeus, Helsinki, Edita 2007. (s. 49–242)
- 3) **Raitio, J.**, Eurooppaoikeus ja sisämarkkinat, Helsinki, Talentum 2006 (s. 1-468).

Säädökset

Rooman sopimus eli Euroopan yhteisön perustamissopimus

Maastrichtin sopimus eli sopimus Euroopan unionista

Amsterdamin sopimus eli sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta

Nizzan sopimus eli sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta

Euroopan unionin perusoikeuskirja

Lissabonin sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta.

Säädökset saatavissa internetistä osoitteesta: _ HYPERLINK "<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm>" \o "<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm>" _ <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm> .

Författningar:

Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen

Fördraget om Europeiska unionen

Amsterdampfödraget

Nicefördraget

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

Lissabonfördraget

Författningarna hittas på internet på adressen: _ HYPERLINK "<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm>" \o "<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm>" _ <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm> .

Yleistä

Kaikissa eurooppaoikeuden tenteissä saa käyttää Suomen Laki (I-III) -teoksia. Näiden lisäksi opiskelija saa tuoda tenttiin myös eurooppaoikeuden aineopintojen kohdalla mainitut sopimustekstit. Muiden kuin pakollisten aineopintojen osalta erikseen sallitut säädökset on mainittu asianomaisten opintokokonaisuuksien kohdalla. Myös internetistä tulostetut viralliset sopimustekstit ovat sallittuja. Linkki eurooppaoikeuden sopimusteksteihin Eur-Lexiin: _ HYPERLINK "<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm>" \o "<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm>" _ <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm> .

Tenttiin tuotavissa sopimusjulkaisuissa ja säädöksissä ei saa olla muita merkintöjä kuin alleviivauksia, normiviittauksia tai sopimusten muutoksiin liittyviä viittauksia.

Eurooppaoikeuden valinnaiset opinnot

Valinnaisiin opintoihin voi osallistua pakollisen aineopintojakson hyväksytyin suorituksen jälkeen. Eurooppaoikeuden valinnaisia opintoja voi suorittaa tenttiakvaariossa vapaavalintaisina aikoina, minkä lisäksi tenttiminen on mahdollista myös eurooppaoikeuden pakollisten aineopintojen tenttikierroksilla. Oppiaine suosittelee kuitenkin kaikkien valinnaisten tenttien suorittamista ensisijaisesti tenttiakvaariossa. Katso tenttiakvaariosta tarkemmin tämän opinto-oppaan yleisestä osasta kohdasta tenttiminen sekä internetistä osoitteesta – HYPERLINK “<http://ok.helsinki.fi/tentti/>” <http://ok.helsinki.fi/tentti/>. Kirjallisiin kuulusteluihin ilmoittaudutaan kuten pakollisten aineopintojen tentteihin, tenttiakvaariotentteihin ilmoittautuminen tapahtuu tenttiakvaarion kautta.

Eurooppaoikeuden periaatteet, oikeussuojakeinot ja tulkintamallit (21404)

Tavoite: Perehtyminen eurooppaoikeuden ns. yleisiin oppeihin, eli keskeisiin käsitteisiin ja periaatteisiin. Erityisenä painopisteenä ovat eurooppaoikeudessa sovellettavien periaatteiden lisäksi EY-tuomioistuimen ennakkoratkaisujärjestelmään liittyvät kysymykset sekä laintulkintamallit eurooppaoikeudessa.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. Eurooppaoikeuden keskeiset käsitteet, tavoitteet, politiikat ja periaatteet, 2. EY-tuomioistuimen oikeussuojakeinot, erityisesti ennakkoratkaisujärjestelmä, 3. Laintulkintamallit 4. Eurooppaoikeuden oikeusvaikutukset jäsenvaltioissa

Laajuus: 6 opintopistettä

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata oppiaineen professorin kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ).

Tutkintovaatimukset

1. Anderson, D., References to the European Court, London, 2002, luvut 1-7 ja 13-14.
2. Groussot, X.: General Principles of Community Law, Groningen 2006, s. 1-301.
3. Hartley, T. C., The Foundations of European Community Law, Oxford 2007, luvut 10–17.
5. MacCormick, D.N. – Summers, R.S.: Interpreting Precedents, Aldershot: Ashgate, 1997, s. 407-436.
6. Ojanen, T. ja Haapea, A. (toim.). EU-oikeuden perusteita II – aineellisen EU-oikeuden aloja ja ulottuvuuksia, Helsinki, Edita 2007, s. 21–46.
7. Raitio, J., The Principle of Legal Certainty in EC Law, Dordrecht, 2003, s. 83-186 ja 304-337.

Kirjoista voidaan lukea myös uudemman version vastaavin osin.

Kilpailuoikeus I (20293)

Tavoite: Perehtyminen erityisesti EU:n kilpailuoikeuden aineelliseen oikeusjärjestelmään.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. EU:n kilpailuoikeuden tavoitteet, 2. Kilpailuoikeuden keskeiset aineellisoikeudelliset kysymykset, 3. Menettely kilpailuviranomaisissa ja oikeussuojaja.

Laajuus: 6 opintopistettä (3 ov)

Vastaava opettaja: eurooppaoikeuden asistentti **Olli Wikberg**

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata vastaavan opettajan kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ). Kilpailuoikeuden tentti suositellaan suoritettavaksi ensisijaisesti tenttiakvaariossa.

Tutkintovaatimukset:

1. Kuoppamäki P., Uusi kilpailuoikeus, Helsinki 2006 (WSOYpro), s. 1–359.

2. Van den Bergh, R. J. – Camesasca, P. D., European Competition Law and Economics: A Comparative Perspective (2nd Edition), London 2006 (Sweet & Maxwell), s. 1–446. tai

1. Jones, A. – Sufrin, B., EC Competition Law; Text, Cases and Materials, Third Edition, Gosport, 2007.

Luetut teokset on ilmoitettava tenttiin ilmoittauduttaessa. Mikäli teoksia ei ole ilmoitettu, tehdään kysymykset ensin mainittujen kahden kirjan perusteella.

Aineopintojen yhteydessä mainittujen säädösten lisäksi erityisesti:

Asetus (EY) 1/2003, EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.

Asetus (EY) 139/2004, EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

Luettelo ei ole tyhjentävä. Tentissä edellytetään kykyä soveltaa luettelossa mainitsemattomiakin säädöksiä.

Tentissä saa olla mukana Suomen Laki -toimituksen toimittama Kilpailuoikeus ja julki-set hankinnat -eripainos (Talentum 2007 tai uudempi), joka kattaa kaikki tentin kannalta keskeisimmät säädökset. Opiskelijan tulee kuitenkin itse varmistua mahdollisista eripainoksen jälkeen ilmestyneistä uusista säädöksistä tai niiden muutoksista.

Kilpailuoikeuden opetuksen omat verkkosivut löytyvät ApuMatista (HYPERLINK “<http://apumatti.helsinki.fi/>” _ _<http://apumatti.helsinki.fi/>) osoitteesta _ HYPERLINK “<http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1>” \o

“<http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1>” _ _<http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1> . Näille sivuille keskitetään kaikki oppiaineen kilpailuoikeusliitännäinen opetus ja siitä tiedottaminen.

Kilpailuoikeus II (21406)

Tavoite: Perehtyminen kilpailuoikeuden menettelyllisiin erityiskysymyksiin ja kilpailuoikeuden täytäntöönpanoon.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. Kilpailuoikeuden menettelylliset kysymykset ja periaatteet, 2. Kilpailuoikeuden seuraamukset, 3. Kilpailuoikeuden yksityisoikeudellinen täytäntöönpano.

Laajuus: 6 opintopistettä

Vastaava opettaja: eurooppaoikeuden assistentti **Olli Wikberg**

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata vastaavan opettajan kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ). Tentti suositellaan suoritettavaksi ensisijaisesti tenttiakvaariossa.

Tutkintovaatimukset:

1. Nazzini, R., Concurrent Proceedings in Competition Law – Procedure, Evidence and Remedies, Oxford 2004, s. 1–440.

2. Gray, M. – Lester, M. – Darbon, C. – Facenna, G. – Brown, C. – Holmes, E. EU Competition Law: Procedures and Remedies, Oxford 2006, s. 1-292.

3. Wils, W.P.J., Principles of European Antitrust Enforcement, Oxford 2005, s. 1–174.

tai

1. Ortiz Blanco, L., European Community Competition Procedure (Second Edition), Oxford 2006, s. 1-1015.

Luetut teokset on ilmoitettava tenttiin ilmoittauduttaessa.

Aineopintojen yhteydessä mainittujen säädösten lisäksi erityisesti:

Asetus (EY) 1/2003, EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.

Asetus (EY) 139/2004, EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

Asetus (EY) 773/2004, EUVL L 123, 27.4.2004, s. 18.

Luettelo ei ole tyhjentävä. Tentissä edellytetään kykyä soveltaa luettelossa mainitsemattomiakin säädöksiä.

Tentissä saa olla mukana Suomen Laki -toimituksen toimittama Kilpailuoikeus ja julkiset hankinnat -eripainos (Talentum 2007 tai uudempi), joka kattaa kaikki tentin kannalta keskeisimmät säädökset. Opiskelijan tulee kuitenkin itse varmistua mahdollisista eripainoksen jälkeen ilmestyneistä uusista säädöksistä tai niiden muutoksista.

Kilpailuoikeuden opetuksen omat verkkosivut löytyvät ApuMatista (HYPERLINK "<http://apumatti.helsinki.fi/>" osoitteesta (HYPERLINK "<http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1>" \o "<http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1>" . Näille sivuille keskitetään kaikki oppiaineen kilpailuoikeusliittännäinen opetus ja siitä tiedottaminen.

Sisämarkkinaoikeus (21405)

Tavoite: Tavoitteena on antaa kokonaiskuva sisämarkkinaoikeuden perusteista paikollista aineopintojaksoa syvällisemmin. Oppimateriaalissa keskitytään tulliunioniin sekä neljään liikkumisvapauteen, eli tavaroiden, henkilöiden, palveluiden ja pääoman vapaaseen liikkuvuuteen. Neljän liikkumisvapauden osalta tavaroiden vapaa liikkuvuus ja siihen liittyvät rajoitukset korostuvat.

EY-tuomioistuimen oikeuskäytäntöön perehdytään kattavasti.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. Kauppapolitiikka, veropolitiikka ja tulliunioni, 2. Tavaroiden vapaa liikkuvuus, 3. Palveluiden vapaa liikkuvuus, 4. Henkilöiden vapaa liikkuvuus, EU-kansalaisuus sekä yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa 5. Pääoman vapaa liikkuvuus ja rahapolitiikka, 6. Julkiset hankinnat, 7. Julkiset yritykset ja valtion tuet, 8. Jäsenvaltioiden välistä kauppaa syrjivä verotus, 9. Sisämarkkinaoikeuden sanktiot

Laajuus: 6 opintopistettä

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata oppiaineen professorin kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ).

Tutkintovaatimukset:

1. Alkio, M.- Wik, C, Kilpailuoikeus, Helsinki 2009, luvut 11-14, s. 903-1184.
2. Barnard, C., The Substantive Law of the EU, The Four Freedoms, Second Edition, Oxford 2007.
3. Raitio, J., Huomioita tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta, yhdenmukaistamistoimenpiteistä ja tuotevastuusta EY:n sisämarkkinoilla, Defensor Legis 3/2007, s. 465 -476.
9. Steyger, E., National Traditions and European Community Law, Margarine and Marriage, Aldershot: Dartmouth, 1997, s. 1-135.

Kirjoista voidaan lukea myös uudempi versio vastaavin osin.

Talousyhteisön ja poliittisen unionin historia ja nykyiset rakenteet - taloutta, oikeutta ja politiikkaa (21403)

Tavoite: Perehtyminen Euroopan sekä taloudellisen että poliittisen integraation historiaan ja EU:n rakenteisiin. Erityisenä painopisteenä on luoda konteksti ymmärtää

perustamissopimuksia sekä EY-tuomioistuinten oikeuskäytännön kehitystä. Tämä antaa tietoa selitystekijöistä eri aikakausina annettujen ratkaisuiden taustalla. Lisäksi luodaan katsaus toimielin- ja päätöksentekojärjestelmään sekä ajankohtaiseen EU:n perusoikeusjuridiikkaan. Poliittisen unionin tarkastelun osalta pohditaan myös eurooppalaista demokratiaa.

Käsitteltävä asiakokonaisuus: 1. Talousyhteisön ja poliittisen unionin kehitysvaiheet: Euroopan yhteisöjen synty ja tulliunioni; Hallitusten välistä yhteistyötä ja EY-tuomioistuimen aktivismia; Sisämarkkinaohjelma; Kylmän sodan päättymisen ja Euroopan unionin synty, 2. Käsitteitä eurooppalaisesta demokratiasta ja integraatioteorioista 3. Liittyminen ja jäsenyyden edellytykset, 4. EY:n toimielin- ja päätöksentekojärjestelmä, 5. EU-oikeuden primaarinormiston perustuslailliset piirteet ja perusoikeuksien asema EU:ssa, 6. Eurooppaoikeuden sui generis -luonne.

Laajuus: 6 opintopistettä

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata oppiaineen professorin kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ).

Tutkintovaatimukset:

1. Dinan, D., *Ever Closer Union? An Introduction to the European Community*, London 1999, s. 9-201.

2. Craig, P., *The Nature of the Community: Integration, Democracy and Legitimacy*, teoksessa Craig, P – de Búrca, G. (eds), *The Evolution of EU Law*, Oxford 1999, s.1-213.
3. Ellis, E. -Tridimas, T.: *Public Law of the European Community, Text, Materials and Commentary*, London, 1995, s. 1-38.
4. Jääskinen, N., *Euroopan unioni – Oikeudelliset perusteet*, Helsinki 2007, s. 226–325.
5. Nieminen, L. (toim.), *Perusoikeudet EU:ssa*, Helsinki 2001, s. 1-64, 89–136 ja 485–507.
6. Raitio, J., *Euroopan unioni ja oikeusvaltio*, teoksessa Aarnio, A.-Uusitupa, T (toim.), *Oikeusvaltio*, Helsinki 2002, s. 131–155.
7. Siedentop, L., *Democracy in Europe*, London 2000, s. 47-63, 81-121, 151-188, 215-231.
8. Weiler, J.H.H., *Does Europe Need a Constitution? Demos, Telos and the German Maastricht Decision*, (1995) 1 *European Law Journal*, s. 219-258.

Kirjoista voidaan lukea myös uudempi versio vastaavin osin.

Muut opinnot

Eurooppaoikeuden valinnaisiksi opinnoiksi voidaan lukea tiedekunnassa tai muissa suomalaisissa tai ulkomaisissa korkeakouluissa suoritettuja eurooppaoikeuteen liittyviä opintoja. Edellytyksenä opintojen hyväksi lukeemiselle on kuitenkin se, ettei kerran suoritettuja opintoja ole jo luettu hyväksi toisessa oppiaineessa tai tutkinnossa.

Finanssioikeuden pakolliset aineopinnot (20029)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen

- 1) Verojärjestelmän rakenteesta, toiminnasta ja tavoitteista sekä vero-oikeuden keskeisistä käsitteistä ja -periaatteista
- 2) Tärkeimpien veromuotojen verovelvollisuutta ja veron määräytymistä koskevasta sääntelystä
- 3) Verotuksen oikeusturvajärjestelmästä
- 4) Julkisyhteisöjen varainkäytön suunnittelusta, järjestelystä ja valvonnasta

Käsiteltävä asiakokonaisuus.

- 1) Verojärjestelmän rakenne. Vero-oikeuden yleiset opit ja veropolitiikan perusteet.
- 2) Henkilöverotus
- 3) Yritysverotus
- 4) Kansainvälinen tuloverotus
- 5) Arvonlisäverotus
- 6) Verotusmenettely ja verotuksen oikeusturvajärjestelmä
- 7) Valtiontalousoikeus
- 8) Kunnantalousoikeus
- 9) Julkisten hankintojen sääntely

Laajuus 10 opintopistettä

Opettajat

Kalima, Kai, OTT, Finanssioikeuden, erityisesti finanssihallinnon professori.

Ryynänen, Olli, OTT, FT, KTM, Julkisoikeuden ruotsinkielinen professori.

Helminen, Marjaana, OTT, KTM, vertailevan vero-oikeuden Vesa Vainio professori.

Linnakangas, Esko, OTT, ekonomi, Finanssioikeuden professori. Oppiaineen vastuopettaja.

Juusela, Janne, OTT, Vero-oikeuden dosentti.

Kontkanen, Erkki, OTT, Vero-oikeuden dosentti.

Mattila, Pauli K., OTT, Vero-oikeuden dosentti.

Niskakangas, Heikki, OTT, KTM, Vero-oikeuden dosentti.

Ranta-Lassila, Hannele, OTT, Vero-oikeuden dosentti.

Räbinä, Timo, KTT, OTL, VT, Vero-oikeuden dosentti.

Viherkenttä, Timo, OTT, Vero-oikeuden dosentti.

Lindfors, Teemu S., OTK, finanssioikeuden assistentti.

Frände, Joakim, OTK, julkisoikeuden ruotsinkielinen assistentti.

Opetus

Oppiaineen esittelytilaisuudet. Oppiaineen esittelytilaisuudet ovat ke 7.10. klo 14-16 P518 ja 31.3. klo 14-16 P668. Tilaisuudet on tarkoitettu opiskelijoille, jotka aikovat osallistua lähiaikoina finanssioikeuden aineopintotenttiin.

Opetusmuodot. Finanssioikeudessa järjestetään hyvityspisteluentosarjoja ja korvaavialuentosarjia. Hyvityspisteluentosarjan loppukuulustelusta saa enintään 2 tai 3 hyvityspistettä tenttiin. Hyvityspisteitä voi käyttää tentissä yhteensä enintään 6. Korvaavien luentosarjojen loppukuulustelujen suorittamisella voi korvata tentin luentosarjojen aihealueita vastaavat kysymykset. Loppukuulusteluvastaukset arvostellaan samalla asteikolla kuin tenttivastaukset ja ne vaikuttavat sellaisenaan tenttipistemäärään.

Oppiaineen opetuskausi. Kalenteriviikot 12-16.

Prof. **Kai Kalima** luennoi **veropolitiikkaa ja valtiontalousoikeutta** sl 2009 ti 8.9.-1.12 klo 12-14 salissa P674 paitsi 20.10. ja 27.10. PIV, kuulustelut 4.12. klo 14-16 P674 ja 8.12. klo 12-14 P673 sekä kl 2010 ti 12.1.-13.4. klo 12-14 P674 paitsi 9.2., 16.2., 23.2. ja 9.3. PIV, kuulustelut 16.4. klo 14-16 P674 ja 20.4. klo 12-14 P673. Korvaa tutkintovaatimusten kohdat 1 (0-3 p.) ja 8 a (0-5 p.).

Hän luennoi **kunnantalousoikeutta** sl 2009 to 22.10.-10.12. klo 12-14 P674 paitsi 22.10., 29.10. ja 10.12. PIV, kuulustelut 11.12. klo 14-16 P674 ja 15.12. klo 12-14 P674 sekä kl 2010 to 28.1.-18.3. klo 12-14 P674 paitsi 11.2.-25.2. ja 11.3. PIV, kuulustelut 19.3. klo 14-16 P674 ja 25.3. klo 12-14 P674. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 8 b (0-5 p.).

Prof. **Olli Rynänen** föreläser om **företagsbeskattning** med kapitalinkomstbeskattning 8 och 9.3.2010 kl. 8,30-12 i P669, och 15, 16 och 22.3.2010 kl. 8,30-12 i P518. Föreläsningsserien kan betinga högst 3 bonuspoäng för ämnesstudietenten.

Prof. **Esko Linnakangas** luennoi **vero-oikeutta oikeustapausten valossa** kl 2010 ke 24.3. klo 17-19 PIV (tapausten jako opiskelija-alustajille), ke 31.3. klo 17-20 PIV, ke 7.4. klo 17-20, to 8.4. klo 17-20, pe 9.4. klo 17-20, ma 12.4. klo 17-20 P674 ja ti 13.4. klo 17-19 PIV. Luentokuulustelu niille, jotka eivät alusta, pidetään ti 13.4. klo 19-20 PIV, uusintakuulustelu ke 21.4. klo 18-19 P668. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kolmeen hyvityspisteeseen finanssioikeuden aineopintotentissä.

Dos. **Timo Viherkenttä** luennoi **veropolitiikasta ja verotuksen perusteista** sl 2009 ma 9.11. klo 16-19, ke 11.11. klo 16-19, ma 16.11. klo 16-19, ke 18.11. klo 16-19 PR sali 10. Luentokuulustelu viimeisellä luentotunnilla, uusintakuulustelu ke 25.11. klo 18-19 P668. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kahteen hyvityspisteeseen finanssioikeuden aineopintotentissä.

Dos. **Timo Rabinä** luennoi **yksityishenkilöiden tulovero-ongelmista** erityisesti pääomatulojen osalta sl 2009 ke 9.9. klo 16-19 PIV, to 10.9. klo 16-19 PIV, ke 16.9. klo 16-19, to 17.9. klo 16-19, ma 21.9. klo 16-19, ti 22.9. klo 16-19 ja ke 23.9. klo 16-19 P674. Luentokuulustelu viimeisellä luentotunnilla, uusintakuulustelu ke 30.9. klo 17-18 P674. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat

enintään kolmeen hyvityspisteeseen finanssioikeuden aineopintotentissä.

Hän luennoi teemasta **varallisuuden siirto sukupolvelta toiselle ja verotus**. Ajat ja paikat ilmoitetaan opinto-oppaan kohdassa Perhe, perintö ja verotus (20238). Luentosarja voidaan käyttää vaihtoehtoisesti joko opintojakson perhe, perintö ja verotus (20238) tentissä tai finanssioikeuden opinnoissa. Finanssioikeudessa tämän luentosarjan hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kolmeen hyvityspisteeseen finanssioikeuden aineopintotentissä (20029) tai vaihtoehtoisesti yritys- ja arvonlisäverotuksen valinnaisten opintojen tentissä (20511). Luentokuulustelussa opiskelijan on sitovasti ilmoitettava, mihin opintojaksoon hän käyttää suorituksen.

Hän luennoi **verotusmenettelystä ja muutoksenhausta verotukseen** kl 2010 ma 15.2. klo 16-19, ti 16.2. klo 16-19, ke 17.2. klo 16-19 ja to 18.2. klo 16-19 salissa PIV, ma 22.2. klo 16-19 salissa P674, ti 23.2. klo 16-19 salissa PIV ja ke 24.2. klo 16-19 salissa P674. Luentokuulustelu viimeisellä luentotunnilla, uusintakuulustelu ke 3.3. klo 17-18 PIV. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kolmeen hyvityspisteeseen finanssioikeuden aineopintotentissä.

Dos. **Janne Juusela** luennoi **yritysjärjestelyjen verotuksesta** kl 2010 ti 26.1. klo 16-18 PIV, to 28.1. klo 16-18 PIV, ti 2.2. klo 16-18 PIV, to 4.2. klo 16-18 PIV, ti 9.2. klo 16-18 PIV ja to 11.2. klo 16-18 PIV. Luentokuulustelu viimeisellä luentotunnilla, uusintakuulustelu pe 19.2. klo 17-18 P668. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kahteen hyvityspisteeseen finanssioikeuden aineopintotentissä (20029) tai vaihtoehtoisesti yritys- ja arvonlisäverotuksen valinnaisten opintojen tentissä (20511). Luentokuulustelussa opiskelijan on sitovasti ilmoitettava, mihin opintojaksoon hän käyttää suorituksen.

Dos. **Erkki Kontkanen** luennoi **yritysten rahoituksesta ja verotuksesta** kl 2010 ma 22.3. klo 16-19 PIV, ti 23.3. klo 16-19 PIV, ma 29.3. klo 16-19 PIV ja ti 30.3. klo 16-19 PIV. Luentokuulustelu viimeisellä luentotunnilla, uusintakuulustelu ti 6.4. klo 17-18 P668. Hyväksytyt suoritukset oikeuttaa enintään kahteen hyvityspisteeseen finanssi-oikeuden aineopintotentissä (20029) tai vaihtoehtoisesti yritys- ja arvonlisäverotuksen valinnaisten opintojen tentissä (20511). Luentokuulustelussa opiskelijan on sitovasti ilmoitettava, mihin opintojaksoon hän käyttää suorituksen.

Genom samarbetet mellan juridiska fakulteten, Svenska handelshögskolan och Svenska social- och kommunalhögskolan (Rättsam) kan studenterna delta i undervisning i ämnet vid annan enhet. Godkänt avlagd studieperiod kan ge högst 2 bonuspoäng för ämnesstudietenten. Närmare information ges av prof. Olli Rynänen under mottagningstid.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Tentti on lakikirjatentti. Jokainen tuo tenttiin mukanaan Verolait tai Skatteförfattningarnajulkaisun uusimman painoksen sekä Suomen Laki I ja II tai Finlands Lag I ja II teokset. Sallituista merkinnöistä lakikirjoissa tai säädöskokoelman irtokappaleissa ks. opinto-opas, kohta Lakikirjatentit. Oikeustapausten ratkaiseminen edellyttää usein laskutoimitusten tekemistä, minkä vuoksi on tarpeen, että jokainen tuo mukanaan tenttiin myös taskulaskimen.

Vero-oikeuden osalta tentissä on kaksi vero-oikeudellista oikeustapausta (arvostelu 0-10 pistettä) ja yksi lomakkeelle vastattava kysymys kohdista 1-6 (arvostelu 0-10 pistettä). Finanssihallinnon osalta tentissä on esseekysymykset valtiontalousoikeudesta ja kunnantalousoikeudesta (kummankin kysymyksen arvostelu 0-5 pistettä) sekä yksi oikeustapausta julkisista hankinnoista (arvostelu 0-10 pistettä). Tentissä hyväksytyksi

tuleminen ja arvosana määräytyvät vero-oikeuden ja finanssihallinnon kysymysten sekä hyvityspisteiden yhteenlasketun pistemäärän perusteella. Mahdollinen osapisteiden pyöritys tapahtuu yhteenlaskutoimituksen jälkeen. Tentissä ei voi tulla hyväksytyksi osittain.

Vero-oikeudellisten oikeustapausten ratkaiseminen edellyttää usein eräiden muiden tiedekunnassa opettavien aineiden perustietojen hallintaa. Tämän vuoksi suositellaan, että ennen finanssi-oikeuden tenttiä opiskelijat suorittaisivat ainakin seuraavat pakolliset aineopintotentit: kauppaoikeus, perhe ja jäämistöoikeus sekä kirjanpito.

Niiden opiskelijoiden, jotka ovat aiemmin suorittaneet finanssi-oikeuden tentin VN tutkinnon yhteydessä, tulee OTK tutkinnossa suorittaa tässä selostettujen vaatimusten mukainen finanssi-oikeuden tentti. VN tutkinnossa suoritettu tentti luetaan kuitenkin opiskelijan hyväksi siten, että hänen ei tentissä tarvitse vastata tutkintovaatimusten kohdista 8 a ja b tehtyihin finanssihallinnon kysymyksiin.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Määttä, K.**, Veropolitiikka, Teoria ja käytäntö (2007).
- 2) **Andersson, E.**, Johdatus vero-oikeuteen (2006) luvut VII ja X ja **Myrsky, M. – Linnakangas, E.**, Verotusmenettely ja muutoksenhaku (2007) s. 35-52, 115-164, 179-203 ja 257-269.
- 3) **Andersson, E. – Linnakangas, E.**, Tuloverotus (2006) s. 27, 54-55, 111-206, 209-331, 352-389 ja 396-455, ei alaviitteitä.
- 4) **Myrsky, M. – Linnakangas, E.**, Elinkeinotulon verotus (2006) s. 36-317 ja 350-359, ei alaviitteitä. Uusi painos sen ilmestyttyä.
- 5) **Helminen, M.**, Kansainvälinen tuloverotus (2009) luvut 1-4 ja **Helminen, M.**, EU-vero-oikeus (2008) luku 1.
- 6) **Linnakangas, E. – Juanto, L.**, Arvonlisäverotus ja muu kulutusverotus (2008) luvut I

ja II, ei alaviitteitä.

7) **Kalima, K. – Häll, M. – Oksanen, A.**,
Julkisyhteisöjen hankintatoimen oikeus-
säännöt (2007) luvut 4 sekä 7–11.

8) a. **Myllymäki, A.**, Finanssihallinto-oikeus (2007) luvut II–III ja b. sama teos luvut IV–VI.

Säädökset

I Vero-oikeus

TuloveroL 30.12.1992/1535. (Ve 101)
TuloveroA 30.12.1992/1551. (Ve 102)
Vuoden 2009 tuloveroasteikkoL 19.12.2008/945 (Ve 118)
Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/1142
L kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta 18.12.1995/1552 (Ve 143)
L ulkomaisten välyhteisöjen osakkaiden verotuksesta 16.12.1994/1217. (Ve 144)
L elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360. (Ve 112)
L konserniavustuksesta verotuksessa 21.11.1986/825. (Ve 113)
Maatilatalouden tuloveroL 15.12.1967/543. (Ve 115)
KiinteistöveroL 20.7.1992/654. (Ve 407)
KirjanpitoL 30.12.1997/1336. (Yr 301)
KirjanpitoA 30.12.1997/1339. (Yr 302)
L verotusmenettelystä 18.12.1995/1558. (Ve 301)
L verohallinnosta 18.4.2008/237. (Ve 308)
L korkotulon lähdeverosta 28.12.1990/1341 (Ve 134)
L rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta 11.8.1978/627. (Ve 132)
Pohjoismaiden välinen sopimus tulo ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi, 7.5.1997/412, SopS 216. (Ve 145)
Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118. (Ve 201)
L työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4.7.1963/366. (Ve 206)
Perintö ja lahjaverol 12.7.1940. (Ve 401)
ArvonlisäveroL 30.12.1993/1501. (Ve 501)
Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931. (Ve 406)
VeronkantoL 5.8.2005/609. (Ve 604)
L veronlisäyksestä ja viivekorosta 18.12.1995/1556. (Ve 606)

II Finanssihallinto

Suomen Perustuslaki 11.6.1999/ 731: 2, 3, 6, 12, 38–41, 46, 81–92 §. (Va 105)
L valtioneuvostosta 30.3.1922/78. (Va 106)
Valtioneuvoston ohjesääntö 17.12.1943/995: 15, 11–12, 14, 17, 19, 44–48 a §. (Va 307)
L valtion talousarviosta 13.5.1988/423. (Va 511)
A valtion talousarviosta 11.12.1992/1243. (Va 512)
L valtion lainanannosta ja valtion takauksesta 20.5.1988/499. (Va 513)
Valtion maksuperustelaki 21.2.1992/150. (Ve 601)
MaksuvapautusL 4.7.1980/529. (Va 520)
KuntaL 17.3.1995/365: 65–75 §. (Ha 301)
L valtion liikelaitoksista 10.7.1987/627. (Yr 122)
L julkisista hankinnoista 30.3.2007/348.
Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista 30.3.2007/349.

Författningar

I Skatterätt

Inkomstskattelag 30.12.1992/1535
Inkomstskatteförordning 30.12.1992/1551
Inkomstskatteskalen för år 2009 19.12.2008/945
Lag om värdering av tillgångar vid beskattningen 22.12.2005/1142
Lag om undanröjande av internationell dubbelbeskattning 18.12.1995/1552
Lag om beskattning av delägare i utländska bassamfund 16.12.1994/1217
Lag om beskattning av inkomst av näringsverksamhet 24.6.1968/360
Lag om koncernbidrag vid beskattningen 21.11.1986/825
Inkomstskattelag för gårdsbruk 15.12.1967/543
Fastighetsskattelag 20.7.1992/654
Bokföringslag 30.12.1997/1336
Bokföringsförordning 30.12.1997/1339
Lag om beskattningsförfarande 18.12.1995/1558
Lag om skatteförvaltningen 18.4.2008/237.
Lag om källskatt på ränteinkomst 28.12.1990/1341
Lag om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst 11.8.1978/627
Nordiskt avtal angående undvikande av dubbelbeskattning i fråga om inkomst och förmögenhetskatt, 7.5.1997/412 (Sk 145)
Lag om förskottsuppbörd 20.12.1996/1118
Lag om arbetsgivares socialskyddsavgift 4.7.1963/366
Lag om skatt på arv och gåva 12.7.1940/378
Mervärdesskattelag 30.12.1993/1501
Lag om överlåtelseskatt 29.11.1996/931
Lag om skatteuppbörd 5.8.2005/609
Lag om skattetillägg och förseningsränta 18.12.1995/1556

II Finansförvaltning

Finlands grundlag 11.6.1999/731: 2, 3, 6, 12, 38-41, 46, 81-92 §.
Lag om statsrådet 30.3.1922/78
Reglemente för statsrådet 3.4.2003/262: 15, 1112, 14, 17, 19, 4448 a §. (Sta 307)
Lag om statsbudgeten 13.5.1988/423
Förordning om statsbudgeten 11.12.1992/1243
Lag om statens långgivning samt statsborgen och statsgaranti 20.5.1988/449
Lag om grunderna för avgifter till staten 21.2.1992/150
Lag om avgiftsbefrielse 4.7.1980/529
Kommunallag 17.3.1995/365 65-75§
Lag om statens affärsverk 10.7.1987/627
Lag om offentlig upphandling 30.3.2007/348
Lag om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster 30.3.2007/349

Finanssioikeuden valinnaiset aineopinnot

Valinnaisiin opintoihin voi osallistua pakollisen aineopintotentin hyväksytyen suorituksen jälkeen. Valinnaisten opintojen kirjalliseen kuulusteluun ilmoittaudutaan samalla tavalla kuin pakollisten aineopintojen tentteihin. Valinnaisten opintojen kirjallisten tenttien kuulustelujen suorituspäivät ovat samat kuin pakollisissa aineopinnoissa.

Yritysverotus ja arvonlisäverotus

Tavoite. Yksityiskohtaisen kuvan antaminen

- 1) Yritysten ja niiden omistajien vero-kohtelusta
- 2) Arvonlisäverojärjestelmästä ja arvonlisäverotukseen liittyvistä eurooppavero-oikeudellisista kysymyksistä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus.

- 1) Eri yhtiömuotojen verotusasema
- 2) Yritysten verotettavan tulon määrittäminen
- 3) Yritysjärjestelyjen verotus
- 4) Kulutusverotuksen harmonisointi EU:ssa
- 5) Arvonlisäverotus

Laajuus 12 opintopistettä / 6 opintoviikkoa.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa. **Kuulustelu voidaan suorittaa myös tenttiakvaariossa, jonka käyttöä oppiaine suosittelee opiskelijoille.**

Opetusmuodot. Kirjallisuutta tukevat ja täydentävät luennot. Luentosarjan hyväksytystä loppukuulustelusta saa enintään 2 tai 3 hyvityspistettä tenttiin. Hyvityspisteitä voi käyttää tentissä yhteensä enintään 6.

Dos. **Timo Rabinä** teemasta varallisuuden siirto sukupolvelta toiselle ja verotus. Ajat ja paikat ilmoitetaan opinto-oppaan kohdassa Perhe, perintö ja verotus (20238). Luentosarja voidaan käyttää vaihtoehtoisesti joko opintojakson perhe, perintö ja verotus (20238) tentissä tai finanssioikeuden opinnoissa. Finanssioikeudessa tämän luentosarjan hyväksytty suoritus oikeuttaa enintään kolmeen hyvityspisteeseen finanssioikeuden aineopintotentissä (20029) tai vaihtoehtoisesti yritys- ja arvonlisäverotuksen valinnaisten opintojen tentissä (20511). Luentokuulustelussa opiskelijan on sitovasti ilmoitettava, mihin opintojaksoon hän käyttää suorituksen.

Dos. **Janne Juusela** luennoi yritys-järjestelyjen verotuksesta kl 2010 ti 26.1. klo 16-18 PIV, to 28.1. klo 16-18 PIV, ti 2.2. klo 16-18 PIV, to 4.2. klo 16-18 PIV, ti 9.2. klo 16-18 PIV ja to 11.2. klo 16-18 PIV. Luentokuulustelu viimeisellä luentotunnilla, uusintakuulustelu pe 19.2. klo 17-18 P668. Hyväksytty suoritus oikeuttaa enintään kahteen hyvityspisteeseen finanssioikeuden aineopintotentissä (20029) tai vaihtoehtoisesti yritys- ja arvonlisäverotuksen valinnaisten opintojen tentissä (20511). Luentokuulustelussa opiskelijan on sitovasti ilmoitettava, mihin opintojaksoon hän käyttää suorituksen.

Dos. **Erkki Kontkanen** luennoi yritysten rahoituksesta ja verotuksesta kl 2010 ma 22.3. klo 16-19 PIV, ti 23.3. klo 16-19 PIV, ma 29.3. klo 16-19 PIV ja ti 30.3. klo 16-19 PIV. Luentokuulustelu viimeisellä luentotunnilla, uusintakuulustelu ti 6.4. klo 17-18 P668. Hyväksytty suoritus oikeuttaa enintään kahteen hyvityspisteeseen finanssioikeuden aineopintotentissä (20029) tai vaihtoehtoisesti yritys- ja arvonlisäverotuksen valinnaisten opintojen tentissä (20511). Luentokuulustelussa opiskelijan on sitovasti ilmoitettava, mihin opintojaksoon hän käyttää suorituksen.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Andersson, E. – Ikkala, J. – Penttilä, S.**, Elinkeinoverolain kommentaari (2009).
- 2) **Järvenoja, M.**, Yritysjärjestelyjen verotus (2. uudistettu painos 2007).
- 3) **Stähl, K. – Persson Österman, R.**, EG-skatterätt (2006) luvut 4–6.
- 4) **Rother, E.**, Eurooppaoikeus ja arvonlisäverotus (2003) s. 173-487.

Kansainvälinen vero-oikeus käytännössä

Tavoite. Tutustuminen kansainvälisen vero-oikeuden normien vaikutukseen ja soveltamiseen käytännössä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus.

- 1) Suomen kansallisen vero-oikeuden kansainvälisvero-oikeudelliset normit ja niiden soveltaminen käytännössä
- 2) Verosopimusten rakenne ja soveltaminen käytännössä

Laajuus 4 opintopistettä

Suoritustapa ja suorituksen sisältö.

Kurssin hyväksytyt suorittaminen edellyttää kurssin tutkintovaatimuksiin kuuluvan kirjan tenttimistä **tenttiakvaariossa** sekä aktiivista osallistumista kurssiin kuuluviin luentoihin, seminaareihin ja yritysvierailuihin. Kurssi luetaan **käytännön opintojen** kiintiöön.

Opetusmuodot. Prof. **Marjaana Helminen** johtaa kansainvälisen vero-oikeuden luentoja, seminaareja ja yritysvierailuja si 2009 ti 8.9. klo 14-16 P668 sekä ti 15.9.-20.10. klo 16-19. Opetustilat ilmoitetaan myöhemmin. Kurssi on kokonaan englanninkielinen.

Ilmoittautuminen. Kurssi on avoin sekä perustutkinto-opiskelijoille että Ilm- ja muille ulkomaalaisille opiskelijoille. Kurssille osallistumisen edellytyksenä on aktiivisen osallistumisen edellyttämä englanninkielentaito sekä perustutkinto-opiskelijoiden osalta

finanssioikeuden aineopintotentin hyväksytyt suorittaminen. Kurssille otetaan enintään 10 perustutkinto-opiskelijaa ja 10 Ilm- tai muuta ulkomaalaista opiskelijaa. Osallistujat valitaan arpomalla. Kurssille ilmoittaudutaan WebOodin kautta (20519) Ilmoittautumisaika päättyy 25.8.2009.

Tutkintovaatimukset

Helminen, M., Kansainvälinen tuloverotus (2009) tai **Helminen, M.**, Finnish International Taxation (2. p. 2005 tai sähköinen online-versio, uusi painos sen ilmentyttyä).

EY-vero-oikeutta käytännössä (20518)

Tavoite. Tutustuminen EY-vero-oikeuden normien vaikutukseen ja soveltamiseen käytännössä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. EY-vero-oikeudellinen sääntely ja oikeuskäytäntö.

Laajuus 4 opintopistettä

Suoritustapa ja suorituksen sisältö.

Kurssin hyväksytyt suorittaminen edellyttää kurssin tutkintovaatimuksiin kuuluvan kirjan tenttimistä **tenttiakvaariossa**, aktiivista osallistumista kurssiin kuuluviin luentoihin ja oikeustapausseminaareihin sekä oikeustapausalustuksen pitämistä. Kurssi luetaan **käytännön opintojen** kiintiöön.

Tutkintovaatimukset

Helminen, M., EU-vero-oikeus – Välitön verotus (2008) tai **Helminen, M.**, EU Tax Law – Direct Taxation (2009).

Opetusmuodot. Prof. **Marjaana Helminen** johtaa EY-vero-oikeuden luentoja ja oikeustapausseminaareja kl 2010 ti 6.4. klo 14-16 P668 ja ti 13.4.-18.5. klo 14-17 P724. Kurssi on kokonaan englanninkielinen.

Ilmoittautuminen. Kurssi on avoin sekä perustutkinto-opiskelijoille että ilm- ja muille ulkomaalaisille opiskelijoille. Kurssille osallistumisen edellytyksenä on aktiivisen osallistumisen edellyttämä englanninkielentaito sekä perustutkinto-opiskelijoiden osalta finanssioikeuden aineopintotentin hyväksytty suorittaminen. Kurssille otetaan enintään 10 perustutkinto-opiskelijaa ja 10 Ilmtai muuta ulkomaalaista opiskelijaa. Osallistujat valitaan arpomalla. Kurssille ilmoittaudutaan WebOodin kautta. Ilmoittautumisaika päättyy 23.3.2010.

Finanssihallinto (20514)

Tavoite. Yksityiskohtaisen kuvan antaminen julkistalouden tehtävistä ja rakenteesta sekä julkisten varojen käyttöä ohjaavista oikeussäännöistä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus.

- 1) Julkisen talouden ohjaus ja hallinnon johto sekä suunnittelujärjestelmät ja niiden toiminta
- 2) Valtiontalouden ja kunnallistalouden suunnittelu ja järjestely
- 3) Julkistalouden valvonta ja reaktiomuodot
- 4) Julkisten hankintojen oikeudellinen sääntely ja valvontajärjestelmät
- 5) Julkiset tuet

Laajuus 10 opintopistettä

Suoritustapa ja suorituksen sisältö.

Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Myllymäki, A.**, Julkistalouden valvonta (1994) lukuun ottamatta lukua 6.
- 2) **Kalima, K. – Häll, M. – Oksanen, A.**, Julkisyhteisöjen hankintatoimen oikeussäännöt (2007).
- 3) **Konstari, T. – Kalima K.**, Pankkialaisuus, viranomaiset ja tietosuojat (2002).
- 4) **Sarja, M.**, Tilintarkastajan riippumattomuus (1999).
- 5) **Siikavirta, K.**, Valtiontuki oikeuden ja politiikan yhtymäkohdassa (2006).

Muut opinnot

Valinnaisia ja syventäviä opintoja finanssioikeudessa voidaan korvata kokonaan tai osittain vastaavilla opinnoilla ulkomaisessa korkeakoulussa, esim. SOKRATES-koulutukseen osallistumalla. Korvaavuudesta on erikseen sovittava prof. Helmisen (suomenkieliset opiskelijat) tai prof. Rynänen (ruotsinkieliset opiskelijat) kanssa. Ulkomaiset opinnot voivat koskea esim. kansainvälistä vero-oikeutta, vieraan maan omaa verojärjestelmää tai veroekonomiaa. Korvaavuus voi tulla kysymykseen myös Suomessa muussa tiedekunnassa tai korkeakoulussa suoritetuista opinnoista. Edellytyksenä korvaavuudelle on, ettei samoja opintoja ole luettu opintosuoritukseksi jossakin muussa opintojaksossa tai tutkinnossa.

Hallinto-oikeuden pakolliset aineopinnot (20028)

Tavoite.

Yleiskuvan antaminen

- 1) hyvälle hallinnolle ja hallinnon avoimuudelle asetettavista vaatimuksista
- 2) valtion ja kuntien hallinnon rakenteista ja ohjausjärjestelmistä
- 3) hallinnon oikeusturvajärjestelmästä

Käsitteltävä asiakokonaisuus.

- julkishallinnon asema, tehtävät ja ohjaus
- hallintomenettely
- hallintoprosessin perusteet
- julkisuuslainsäädäntö
- kunnallisoikeuden pääasiat
- virkamiesoikeus
- sosiaalioikeuden pääasiat
- eurooppalaisen hallinto-oikeuden perusteet

Laajuus 10 opintopistettä

Opettajat

Mäenpää, Olli, OTT. Hallinto-oikeuden professori. Oppiaineen **vastuopettaja**.

Suviranta, Outi, OTT, VT. Hallinto-oikeuden professori.

Ryynänen, Olli, OTT, FT, KTM. Julkisoikeuden ruotsinkielinen professori.

Hakalehto-Wainio, Suvianna, OTT, VT. Julkisoikeuden yliopistonlehtori.

Neuvonen, Riku, OTL. Hallinto-oikeuden assistentti.

Frände, Joakim, OTL. Julkisoikeuden ruotsinkielinen assistentti (virasta vapaa).

Halila, Leena, OTT, VT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Hallberg, Pekka, OTT, VTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Koivisto, Ida, OTK. Tohtorikoulutettava.

Kuopus, Jorma, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti, erit. informaatio-oikeuden dosentti.

Leino, Pekka, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Niemivuo, Matti, OTT. Hallinto-oikeuden

dosentti.

Pöysti, Tuomas, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Van Aerschot, Paul, OTT. Sosiaalioikeuden dosentti.

Arajärvi, Pentti, OTT. Sosiaalioikeuden dosentti.

Opetus

Oppiaineen opetuskausi:

kalenteriviikot **47-50**

Oppiaineen esittely. Hallinto-oikeuden esittelytilaisuus pidetään 11.11.2009 klo 14 salissa P669.

Opetusmuodot.

Prof. **Olli Mäenpää** luennoi oikeusturvasta ja hallintoprosessin perusteista 16.-27.11.2009 klo 16-18 salissa PIV. Luento-kuulustelu järjestetään 2.12. klo 16-18 salissa PIV ja uusintakuulustelu 9.12. klo 16-18 salissa PIV. Luentosarjan suorituksella voi korvata yhden teoriakysymyksen tentissä.

Prof. **Outi Suviranta** luennoi yleishallinto-oikeuden perusteista 16., 18.-20., 23., 26., 27., ja 1., sekä 2.12.2009 klo 10-12 salissa PIV. 30.11. kuitenkin klo 8-10. Luento-kuulustelu järjestetään 4.12. klo 14-16 salissa PIV ja uusintakuulustelu 14.12. klo 10-12 salissa PIV. Luentosarjan suorituksella voi korvata yhden teoriakysymyksen tentissä.

Tällöin toista teoriakysymystä ei voi korvata dos. Niemivuon luentosarjalla.

Dos. **Matti Niemivuo** luennoi aiheesta Hyvä hallinto ja hallintomenettely 2.12. ja 3.12.2008 klo 12-16 salissa PIV, 4.12. klo 8-12, 8.12. klo 12-16 ja 9.12. klo 8-10 salissa PIV. Luentokuulustelu järjestetään 9.12. klo 10-12 salissa PIV ja uusintakuulustelu

18.12. klo 8-10 salissa PIV. Luentosarjan suorituksella voi korvata yhden teoriakysymyksen tentissä. **Tällöin toista teoriakysymystä ei voi korvata prof. Suvirannan luentosarjalla.**

Prof. **Olli Ryynänen** föreläser om allmän förvaltningsrätt och förvaltningsrättens bärande principer ht 14, 15, 21 och 22.0.2009 kl. 8,30-12 i P669. Godkänd prestation ersätter en valfri teorifråga i ämnesstudietenten.

Julkisoikeuden yliopistonlehtori **Suvianna Hakalehto-Wainio** luennoi viranomaisten vahingonkorvausvastuusta 11.11.2009 klo 10-12 PIV, 13.11. klo 12-16 PIV, 17.11. klo 10-12 PIV, 24.11. klo 10-12 PIV ja 25.11. klo 10-12 PIV. Kurssilla käytetään aktiivisia opetusmenetelmiä, jotka edellyttävät myös opiskelijan aktiivista osallistumista. Opiskelijat harjoittelevat kurssin aikana mm. oikeustieteellisen artikkelin analysointia, oikeustapausten ratkaisemista ja oikeudellista argumentaatiota keskustelutehtävien avulla. Kurssi suoritetaan osallistumisen ja tehtävien kautta eikä erillistä luentokuulustelua ole. Luentosarjan suorituksella voi saada 1-3 hyvityspistettä hallinto-oikeuden aineopintotettiin.

Prof. **Outi Suviranta** pitää luentosarjan eurooppalaisen hallinto-oikeuden perusteista 15.-19.3.2010 klo 9-12 salissa P 669. Luentokuulustelu järjestetään 22.3. klo 10-12 ja uusintakuulustelu 26.3. klo 10-12 salissa P 669. Luentosarjan suorittaminen korvaa eurooppalaisen hallinto-oikeuden valinnaisten aineopintojen vaatimusten kohdan 1. Lisäksi luentosarjan suorituksella voi saada 1-3 hyvityspistettä hallinto-oikeuden aineopintotettiin.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Tentti on lakikirjatentti, jossa on kaksi teoriakysymystä ja kaksi oikeustapauskysymystä. Jokainen tuo tenttiin mukanaan Talentum Oyj:n kustantamat Suomen Laki

I, II ja III -teokset tai näitä edeltävät Suomen Laki I ja II sekä Euroopan unionin laki -teokset tai näitä vastaavat ruotsinkieliset teokset. Vaihtoehtoisesti tentissä voi käyttää myös Edita Oyj:n kustantamia Lakikirjat tai Lagbok -teoksia. Koska kyseiset teokset eivät sisällä kaikkia Suomessa voimassa olevia säädöksiä, on opiskelijan omalla vastuulla huolehtia siitä, että hänellä on tentissä mukanaan tarvittava säädösaineisto. Lakikirjan käytöstä seuraa, että pykälien suorasta kopioinnista ei hyvitetä pisteillä. Viittaus pykälään ja omat perustelut kirjallisuuden perusteella ovat tavoiteltu tenttivastausmuoto.

Jokaisesta oikeustapauksesta ja teoriakysymyksestä voi saada enintään 10 pistettä, joten koko tentin enimmäispistemäärä on 40. Teoriakysymyksen **arvostelupisteet voi korvata** luentosarjan arvostelusta saaduilla pisteillä, jos luentosarjan yhteydessä näin ilmoitetaan. Kumpikin teoriakysymys voidaan korvata tällä tavoin eri luentosarjoilla. Poikkeuksena professori Suvirannan ja dosentti Niemivuon luentosarjat **syyslukukaudella 2009**, jotka ovat keskenään vaihtoehtoiset eli näillä luentosarjoilla yhdessä ei voi korvata kahta teoriakysymystä. Teoriakysymyksen korvaavan luentosarjan arvostelusta tulee saada vähintään 5 pistettä. Tentin hyväksytyt suorittaminen edellyttää, että opiskelija saa vähintään puolet pisteistä niistä tehtävistä, joihin hän vastaa tentissä. Siten, jos opiskelija on korvannut kaksi teoriakysymystä luentosarjalle osallistumalla, tulee hänen saada vähintään 10 pistettä tentissä vastaamistaan oikeustapauksista. Lisäksi tentin **arvosanaa voi korottaa** hyvityspisteluentosarjalta saaduilla pisteillä. Hyvityspisteluentosarjalta saatuja 1-3 hyvityspistettä ei huomioida tentin läpäisyä arvioitaessa, vaan ne toimivat ainoastaan arvosanan korottajina.

Genom samarbetet mellan juridiska fakulteten, Svenska handelshögskolan och Svenska social- och kommunalhögskolan (Rättsam) kan studenterna delta i undervisning i ämnet vid annan enhet.

Godkänt avlagd studieperiod kan ge högst 3 bonuspoäng för ämnesstudietenten. Närmare information ges av prof. Olli Rynänen under mottagningstid.

Tutkintovaatimukset

1) **Mäenpää, O.**, Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet (2008), luvut 1-8 sekä 9. luvusta 1-4 (302 s.) tai **Mäenpää, O.**, Grunderna för god förvaltning (2007) (318 s.).

2) **Mäenpää, O.**, Hallintoprosessioikeus (2007), ei lukua I (583 s.).

3) **Harjula, H. – Prättälä, K.**, Kuntalaki tausta ja tulkinnat (2007), johdanto-osa kokonaan ja kommentaariosasta osiot 1-4, 8 ja 13-25a § tai vastaavat luvut kirjan ruotsinkielisestä versiosta (233 s.).

4) **Koskinen, S. – Kulla, H.**, Virkamiesoikeuden perusteet (2009), luvut VI-VII ja XI (192 s.).

5) **Tuori, K. – Kotkas, T.**, Sosiaalioikeus (2008), luvut I ja V-VI (181 s.).
(Yhteensä 1501 / 1507 s.)

Säädökset

A Keskeiset säädökset

Hallintolaki 6.6.2003/434 (Yh 101)
Hallintolainkäyttölaki 26.7.1996/586 (Pr 103)
L sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 24.1.2003/13 (Yh 107)
L korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22.12.2006/1265 (Pr 413)
L viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 (Yh 301)
L oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa 30.3.2007/381 (Pr 205)
KuntaL 17.3.1995/365 (Ha 301)
Valtion virkamiesL 19.8.1994/750 (Ty 103)
L kunnallisesta viranhaltijasta 11.4.2003/304 (Ty 106a)

B Muut säädökset. Luettelo ei ole tyhjentävä. Tentissä edellytetään kykyä soveltaa luettelossa mainitsemattomiakin säädöksiä, minkä vuoksi on osattava käyttää hyväksi lakikirjojen hakemistoja ja viittauksia.

1. Yleishallinto-oikeus

Hallinto-oikeusL 26.3.1999/430 (Pr 411)
LääninhallitusL 10.1.1997/22 (Ha 103)
UhkasakkoL 14.12.1990/1113 (Yh 102)
KielilL 6.6.2003/423 (Yh 401)
L naisten ja miesten välisestä tasaarvosta 8.8.1986/609 (Si 109)
Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21 (Ty 111a)
HenkilötietolL 22.4.1999/523 (Si 111)
VäestötietolL 11.6.1993/507 (Ha 201)
L julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 6.6.2003/424 (Ty 117)
UlkomaalaisL 30.4.2004/301 (Kv 401)

2. Kunnallisoikeus

KotikuntaL 11.3.1994/201 (Ha 203)
Kuntajakolaki 19.12.1997/1196 (Ha 306)
Kuntien valtionosuuslaki 20.12.1996/1147 (Ha 315)
L kunta- ja palvelurakennemuutuksesta (9.2.2007/169)

3. Poliisi ja sisäinen turvallisuus

JärjestysL 27.6.2003/612 (Tu 608)
PelastusL 13.6.2003/468 (Tu 301)
PoliisiL 7.4.1995/493 (Tu 501)
L poliisin hallinnosta 14.2.1992/110 (Tu 503)
L turvallisuuspalveluksista 8.3.2002/177 (Ty 112)

L puolustusvoimista 11.5.2007/551 (Tu 102)
4. *Ympäristö- ja elintarvikehallinto*
Maankäyttö- ja rakennusL 5.2.1999/132 (Ym 201)
Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86 (Ym 401)
JäteL 3.12.1993/1072 (Ym 426)
MaaainesL 24.7.1981/555 (Ym 507)
TerveydensuojeluL 19.8.1994/763 (Ym 409)
Elintarvikelaki 13.1.2006/23 (Ma 201)
5. *Sosiaali- ja terveysoikeus*
KansanterveysL 28.1.1972/66 (So 401)
MielenterveysL 14.12.1990/1116 (So 409)
PäihdehuoltoL 17.1.1986/41 (So 208)
LastensuojeluL 13.4.2007/417 (Si 233)
L lasten päivähoidosta 19.1.1973/36 (So 203)
SosiaalihuoltoL 17.9.1982/710 (So 201)
L vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380 (So 214)
L toimeentulotuesta 30.12.1997/1412 (So 202)
L sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812 (So 202b)
L yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta 9.8.1996/603 (So 218)
L potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785 (So 422)
L sosiaali ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta 3.8.1992/733 (So 712)
L sosiaali ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734 (So 713)
L asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30.12.1993/1573 (So 124)
6. *Opetus, kulttuuri ja liikuntatoimi*
PerusopetusL 21.8.1998/628 (Op 101)
Yliopistolaki 27.6.1997/645 (Op 206)

Författningar

A. Centrala författningar

Förvaltningslag 6.6.2003/434 (Af 101)
Förvaltningsprocesslag 26.7.1996/586 (Af 202)
Lag om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet 24.1.2003/13 (Af 107)
Lag om Högsta förvaltningsdomstolen 22.12.2006/1265 (Af 205)
Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet 21.5.1999/621 (Af 301)
L om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar 30.3.2007/381 (Pr 205)
Kommunallag 17.3.1995/365 (Om 301)
Statstjänstemannalag 19.8.1994/750 (Ar 103)
Lag om kommunala tjänsteinnehavare 11.4.2003/304 (Ar 106a)

B. Övriga författningar. Listan är inte komplett. I tenten krävs en förmåga att kunna tillämpa också sådana författningar som inte nämns i denna lista. Man bör således känna till användningen av lagböckernas register och hänvisningar.

1. Allmän förvaltningsrätt

Lag om förvaltningsdomstolarna 26.3.1999/430 (Af 203)
Länsstyrelselag 10.1.1997/22 (Om 103)
Viteslag 14.12.1990/1113 (Af 102)
Språklag 6.6.2003/423 (Af 401)
Lag om jämställdhet mellan kvinnor och män 8.8.1986/609 (Ci 109)
Lag om likabehandling 20.1.2004/21 (Ar 111a)
Personuppgiftslag 22.4.1999/523 (Ci 111)
Lag om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda 6.6.2003/424 (Ar 117)
Befolkningsdatalag 11.6.1993/507 (Om 201)
Utlänningslag 30.4.2004/301 (Int 401)

2. Kommunrätt och annan förvaltning av inrikesärendena

Lag om hemkommun 11.3.1994/201 (Om 203)
Kommunindelningsslag 19.12.1997/1196 (Om 306)
Lag om statsandelar till kommunerna 20.12.1996/1147 (Om 315)

3. Polisen och inre säkerhet
Polislag 7.4.1995/493 (Or 501)
Polisförvaltningslag 14.2.1992/110 (Or 503)
Ordningslag 27.6.2003/612 (Or 608)
Räddningslag 13.6.2003/468 (Or 301)
Lag om säkerhetsutredningar 8.3.2002/177 (Ar 112)
Lag om försvarsmakten 11.5.2007/551 (Or 102)

4. *Miljö- och livsmedelsförvaltning*
Markanvändnings- och bygglag 5.2.1999/132 (Mi 201)
Miljöskyddslag 4.2.2000/86 (Mi 401)
Avfallslag 3.12.1993/1072 (Mi 426)
Marktäktslag 24.7.1981/555 (Mi 507)
Hälsoskyddslag 19.8.1994/763 (Mi 409)

5. *Socialförvaltning, hälso- och sjukvård*
Socialvårdslag 17.9.1982/710 (So 201)
Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 22.9.2000/812 (So 202b)
Lag om utkomststöd 30.12.1997/1412 (So 202)
Lag om barndagvård 19.1.1973/36 (So 203)
Lag om missbrukarvård 17.1.1986/41 (So 208)
Lag om service och stöd på grund av handikapp 3.4.1987/380 (So 214)
Barnskyddslag 13.4.2007/417 (Ci 233)
Lag om tillsyn över privat socialservice 9.8.1996/603 (So 218)
Folkhälsolag 28.1.1972/66 (So 401)
Mentalvårdslag 14.12.1990/1116 (So 409)
Lag om patientens ställning och rättigheter 17.8.1992/785 (So 422)
Lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården 3.8.1992/733 (So 712)
Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården 3.8.1992/734 (So 713)
L om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet 30.12.1993/1573 (So 124)

6. *Undervisning, kultur och motion*
Lag om grundläggande utbildning 21.8.1998/628 (Un 101)
Universitetslag 27.6.1997/645 (Un 206)

Hallinto-oikeuden valinnaiset aineopinnot

Hallintooikeuden valinnaiset opinnot muodostuvat 8 op:n osakokonaisuuksista, joita voi yhdistellä vapaasti kokonaisuudeksi. Valinnaisten aineopintojen tenteissä ei saa käyttää lakikirjoja.

Oppiaineen esittely. Hallinto-oikeuden esittelytilaisuus pidetään 11.11.2008 klo 14 salissa P669.

Eurooppalainen hallinto-oikeus (21902)

Tavoite. Perehtyminen eurooppalaisen hallinto-oikeuden perusteisiin ja periaatteisiin.

Käsiteltävä kokonaisuus. Eurooppalaisen hallinto-oikeuden keskeiset käsitteet, sisältö ja periaatteet.

Laajuus. 8 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

1) Professori Suvirannan luentosarja eurooppalaisen hallinto-oikeuden perusteista (ks. tarkemmin yllä) tai opettajan kanssa sovittava aihepiiriin liittyvä kirjallinen työ tai muu opettajan kanssa sovittu opetus.

2) **Mäenpää, O.**, Eurooppalainen hallinto-oikeus (2001) (421 s.).

3) **Craig, P.**, EU Administrative Law (2006), luvut 2-19 (715 s.).
(Yhteensä 1136 s.)

Hallinto, oikeus ja valta

Tutkija **Ida Koivisto** pitää keväällä 2010 kurssin Hallinto, oikeus ja valta seuraavasti ti 2.3. klo 10-12 P518, ke 3.3. klo 10-12 P668, to 4.3 klo 10-12 P668, ti 9.3. klo 10-12 P668, ke 10.3. klo 10-12 P668, to 11.3. klo 10-12 P668, pe 12.3. klo 10-12 P668. Hallinto ja valta ovat monin tavoin toisiinsa kytkeytyneitä: hallinto perustuu valtaan ja hallinnossa käytetään valtaa. Julkisen vallan nimissä on sallittua tehdä asioita, jotka yhteiskunnassa muuten ovat kiellettyjä. Hallinto-oikeudessa luodaankin sekä mahdollisuuksia että pidäkkeitä vallankäytölle. Kurssin tavoitteena on avata kriittisiä näkökulmia tematiikkaan mm. Michel Foucault'n ja Max Weberin ajattelun kautta. Keskeisiä kysymyksenasetteluja ovat hallinnon, oikeuden ja vallan välinen suhde sekä hyvä hallinto hallinto-oikeuden modernina päämääränä. Korvaavatko arvot ja hallinnan uudet tekniikat demokraattista oikeutusta globalisoituvassa maailmassa? Suoritustapa: osallistuminen luento-opetukseen, mahdolliset kotitehtävät sekä oppimispäiväkirja. Ilmoittautuminen kurssille helmikuun loppuun mennessä sähköpostilla osoitteeseen ida.koivisto@helsinki.fi. Luentosarjan hyväksytyn suorituksen voi käyttää vaihtoehtoisesti joko hallinto-oikeuden tai oikeussoviologian valinnaisiin opintoihin.

Sosiaalioikeus (20491)

Tavoite. Perehtyminen sosiaalioikeuden periaatteisiin sekä johonkin sosiaalioikeuden erityisalaan.

Käsiteltävä kokonaisuus. Sosiaalioikeuden keskeiset käsitteet ja periaatteet sekä erityisalojen oikeudelliset kysymykset.

Laajuus. 8 opintopistettä,

Tutkintovaatimukset

- 1) Aihepiiriin liittyvä kirjallinen työ tai muu opettajan kanssa sovittu opetus.
- 2) **Tuori, K. – Kotkas T.,** Sosiaalioikeus (2008), luvut II-IV, VI.1-3, X.5-10, XI-XII (374 s.).
- 3) **Arajärvi, P.,** Toimeentuloturvan oikeellisuus (2002) (441 s.).
- 4) **De Búrca - de Witte** (eds.), Social Rights in Europe (2005) (382 s.) tai jokin muu vastaava sosiaalioikeuden vieraskielinen teos. (Yhteensä 1197 s.)

Informaatio- ja viestintäoikeus

(20494)

Tavoite. Perehtyminen informaatio ja viestintäoikeudellisten ongelmien ratkaisuun. Tarkoituksena on erityisesti keskittyä julkisuus ja henkilötietolainsäädäntöön sekä viestinnän ongelmakohtiin.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Informaatio ja viestintäoikeus oikeudenalana, 2. Julkisuus ja salassapito hallinnossa, 3. Henkilörekisterit ja tietosuojat.

Laajuus. 8 opintopistettä

Tutkintovaatimukset

- 1) Assistentti Riku Neuvosen järjestämä informaatio- ja viestintäoikeuden kurssi (15 tuntia, syksyllä 2009) tai opettajan kanssa sovittava aihepiiriin liittyvä kirjallinen työ tai muu opettajan kanssa sovittu opetus. Kurssista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä.
- 2) **Wallin, A-R - Konstari, T.,** Julkisuus- ja salassapitolainsäädäntö (2000) (342 s.) tai **Mäenpää, O.,** Julkisuusperiaate (2008) (n. 286 s.).
- 3) **Korhonen, R.,** Perusrekisterit ja henkilötietojen suoja (2003) (414 s.).
- 4) **Neuvonen, R.,** Viestintäoikeuden perusteet (2008 2. uudistettu painos) (228 s.)

Kunnallisoikeus (20493)

Tavoite. Perehtyminen paikallisen itsehallinnon kehitykseen, itsehallinnon perustuslainsuojaan, yksilön asemaan ja oikeuksiin kunnan jäsenenä sekä keskeisten kunnallisoikeudellisten säännösten soveltamiseen.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Kunnan itsehallinnollisen aseman perustuslainsuoja, 2. Paikallishallinto Euroopassa ja EU:ssa.

Laajuus. 8 opintopistettä

Tutkintovaatimukset

- 1) Aihepiiriin liittyvä kirjallinen työ tai muu opettajan kanssa sovittu opetus, kuten esimerkiksi kunnallisoikeuden käytännön taitojen kurssin hyödyntäminen opettajan kanssa sovittavalla tavalla tai osallistumalla erikseen sovittavalla tavalla Social- och kommunalhögskolanin järjestämään 20 tunnin kunnallisoikeuden opetukseen.
- 2) **Heuru, K. – Mennola, E. – Rynnänen, A.,** Kunta. Kunnallisen itsehallinnon perusteet (2008) (n. 300 s.).
- 3) **Myllymäki, A. - Kalliokoski, P.,** Valtio, kunta ja Euroopan unioni (2006) (249 s.).
- 4) **Bohlin, A.,** Kommunalrättens grunder (2003) (255 s.).
(Yhteensä 804 s.)

Poliisioikeus (20496)

Tavoite. Perehtyminen poliisin toiminnan oikeudellisiin perusteisiin.

Käsiteltävä kokonaisuus. Poliisioikeuden keskeiset käsitteet ja periaatteet sekä poliisiyhteistyö EU:ssa.

Laajuus. 8 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

- 1) Aihepiiriin liittyvä kirjallinen työ tai muu opettajan kanssa sovittu opetus.
- 2) **Helminen, K. – Lehtola, K. – Virolainen, P.,** Esitutkinta ja pakkokeinot (2005), luvut 7-10 (313 s.).
- 3) **Helminen, K. - Kuusimäki, M. - Salminen, M.,** Poliisioikeus (1999) (366 s.).
- 4) **Korhonen, R.,** Poliisin valvontakeinot ja kansalaisten yksityisyyden suoja (2005) (195 s.).
- 5) **Sinisalo, K.,** Poliisin toimivallan määräytyminen (1971), luvut II ja IV (82 s.).
(Yhteensä 956 s.)

Hallinto-oikeuden käytännön kurssit

Kuntaoikeuden käytännön kurssi, ks. opinto-opas, kohta Käytännön taidot.
Valtionhallinnon käytännön kurssi (yhdessä valtiosääntöoikeuden kanssa), ks. opinto-opas, kohta Käytännön taidot.

Kansainvälisen oikeuden pakolliset aineopinnot (20027)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen kansainvälisiä suhteita koskevista oikeussäännöksistä ja kansainvälisten oikeussubjektien keskinäisistä oikeussuhteista.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Yleiskuva seuraavista kysymyksistä: 1. Yleinen kansainvälinen oikeus, 2. Suomen tärkeimmät valtiosopimukset ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvä keskeisin valtiosisäinen lainsäädäntö, 3. Kansainväliset järjestöt, 4. Kansainvälisen oikeuden soveltaminen käytännössä, 5. Voimankäyttöä koskevat kansainvälisen oikeuden säännöt.

Laajuus 4 opintopistettä

Muiden tiedekuntien opiskelijoille tarjottavista sivuaineopinnoista saa tietoa julkisoikeuden laitoksen kotisivuilta osoitteesta <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/> sekä kansainvälisen oikeuden omasta opinto-oppaasta, jota saa tiedekunnan opintotoimistosta ja kansainvälisen oikeuden osaston henkilökunnalta.

Opettajat

Koskenniemi, Martti, OTT. Kansainvälisen oikeuden professori. Virasta vapaa.

Klabbers, Jan, Dr. Kansainvälisten järjestöjen oikeuden professori.

Petman, Jarna, LL.M., VTM. Yliopistonlehtori. Hoitaa kansainvälisen oikeuden professorin tehtäviä. Oppiaineen **vastuupettaja**.

Tuori, Taina, OTK. Kansainvälisen oikeuden assistentti.

Nieminen, Ilona, OTK, VT. Hoitaa kansainvälisen oikeuden assistentin tehtäviä 30.9.2009 asti.

Donner, Ruth, OTT. Kansainvälisen oikeuden dosentti, tuntiopettaja.

Hannikainen, Lauri, OTT. Kansainvälisen

oikeuden dosentti.

Heiskanen, Veijo, OTL, LL.M., S.J.D. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Heliskoski, Joni, PhD. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Korhonen, Outi, LL.M, S.J.D, Lic.Phil. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Björklund, Martin, OTK. Tutkija.

Creutz, Katja, PM, LL.M. Tutkija.

Gayim, Eyassu, LL.D. Tutkija.

Halme, Miia, VTT, LL.M. Tutkija.

Kortteinen, Juhani, OTK. Tutkija.

Kuosmanen, Taru, OTK. Tutkija.

Liivoja, Rain, LL.M. Tutkija.

Lindroos, Anja, OTK, DES. Tutkija.

Pentikäinen, Merja, OTT, DES. Tutkija.

Reyes Tagle, Yovana, LL.M. Tutkija.

Staffans, Ida, OTL. Tutkija.

Vooglaid, Varro, LL.M. Tutkija.

Opetus

Luento-opetus sl 2009 – kl 2010

Oppiaineen opetuskausi: kalenteriviikot 6-9

Ajantasaiset tiedot luento-opetuksesta, luentosarjojen englanninkieliset kurssikuvaukset sekä **Oodi-tunnisteet** löytyvät **weboodista**. Osa luentosarjoista edellyttää oheiskirjallisuuteen perehtymistä. Kunkin **luentosarjan voi lukea hyväkseen** hyvityspisteiden, korvaavuuden taikka aineopintotentin tai harjoitusseminaarin osasuorituksen muodossa **vain kerran**.

Principles of International Law (useita opettajia, lisätietoja weboodista), sl 4.9.-5.10: pe 4.9. klo 14-16 P674, ma 7.9. klo 14-16 P674, ti 8.9. klo 14-16 P674, ke 9.9. klo 10-12 ja 14-16 P674, to 10.9. klo 14-16 P674, pe 11.9. klo 14-16 PIV, ma 14.9. klo 14-16 P674, ti 15.9. klo 14-16 P674, to

17.9. klo 14-16 PR Sali 5, pe 18.9. klo 10-12 PIV, ma 21.9. klo 10-12 P674, ti 22.9. klo 10-12 P674, to 24.9. klo 10-12 P674, pe 25.9. klo 10-12 P674, ma 28.9. klo 10-12 P674, ti 29.9. klo 10-12 P674, ke 30.9. klo 10-12 P674, ma 5.10. klo 12-14 PIV. Kuulustelut pe 9.10. klo 13-16 PII ja pe 23.10. klo 13-16 PIV. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä tai sen voi lukea hyväkseen pakollisten aineopintojen osasuorituksena jäljempänä mainitulla tavalla. Opiskelija, joka on jo käyttänyt jollain tavoin hyväkseen luentosarjasta General Course on International Law saamansa pisteet kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan, ei voi käyttää Principles of International Law –luentosarjasta saamiaan pisteitä hyväkseen kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan. Ilmoittautuminen kurssille weboodissa.

Tutkija **Martin Björklund, WTO Fundamentals**, sl 5.-23.10. ma-ti, to-pe (paitsi ei 15.-16.10.) klo 10-12 (paitsi ma 12.10. klo 12-14) P673 (paitsi pe 23.10. PIV). Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Ilmoittautuminen kurssille weboodissa.

Prof. **Jan Klabbers, Globalization and Global Governance**, sl 12.10.-9.11. (ei 26.-30.10): ma 12.10. klo 10-12, ke 14.10. klo 10-12, to 15.10 klo 12-14, ma 19.10. klo 12-14, ke 21.10. klo 10-12, to 22.10. klo 12-14, ma 2.11. klo 10-12, ke 4.11. klo 10-12, to 5.11. klo 10-12 ja ma 9.11. klo 10-12 P668. Max. 20 opiskelijaa. Valittaessa opiskelijoita kurssille etusija on LL.M.- ja jatko-opiskelijoilla. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Kurssista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä Jan Klabbessiin, jan.klabbers@helsinki.fi.

Tutkija **Yovana Reyes Tagle, WTO and Regional Economic Integration**, sl 2.-23.11: ma, ti ja to klo 14-16: ma ja ti P673, to P674. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä. Ilmoittautuminen kurssille weboodissa.

General Course on International Law (opettaja ilmoitetaan myöhemmin), kl 11.-26.1. ma-ti, to-pe klo 10-12 P674. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä. Opiskelija, joka on jo käyttänyt jollain tavoin hyväkseen luentosarjasta Principles of International Law saamansa pisteet kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan ei voi käyttää General Course on International Law –luentosarjasta saamiaan pisteitä hyväkseen kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan. Ilmoittautuminen kurssille weboodissa.

Tutkija **Ida Staffans, Protection in International Law**, 1.2.-22.2. ma-ti ja to klo 14-16, maanantaisin P674, tiistaisin P 673 sekä to 4.2. P673, to 11.2. P674 ja to 18.2. P673. Osallistujien määrä on rajoitettu. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Ilmoittautuminen kurssille weboodissa.

Yliopistonlehtori **Jarna Petman, A Theory of Rights in Practice: the European Convention on Human Rights**, kl 1.2.-3.3: ma 1.2, ke 3.2, ma 8.2, ke 10.2 klo 10-12 P674, ma 15.2. klo 10-12 PIV, ke 17.2. klo 10-12 P674, ma 22.2. ja ke 24.2. klo 10-12 PIV, ma 1.3. ja ke 3.3. klo 12-14 PIV. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä. Ilmoittautuminen kurssille weboodissa.

Yliopistonlehtori **Jarna Petman, International Law and Politics: the Helsinki School Manifesto**, kl 17.3.-21.4: ke ja pe klo 10-12 (paitsi 31.3. klo 12-14) 17.-31.3. PIV, 7.-21.4. P674. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä. Ilmoittautuminen kurssille weboodissa.

Tutkija **Miia Halme, Human Rights in Legal and Anthropological Perspective**, 13.4.-4.5. ma-ti, to klo 16-18 P668. Kurssi-suoritus koostuu 10 luennon lisäksi 7-10 sivun kirjallisesta työstä. Max. 25 opiskelijaa. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Ilmoittautuminen kurssille weboodissa.

Lisäksi vuosittain elokuussa järjestetään **Helsinki Summer Seminar on International Law**, ks. <http://www.helsinki.fi/eci/>. Lisätiedustelut seminaarista: Erik Castrén –instituutti, koordinaattori, puh. 191 23140, sähköp. intlaw-institute@helsinki.fi. Kesäseminaarissa suoritettu hyväksytty diplomi-kirjoitus hyvitetään kansainvälisen oikeuden tentissä 3 hyvityspisteellä

Seuraava kurssi on tavallista luentosarjaa vaativampi

International Case Law Seminar (opettaja ilmoitetaan myöhemmin), 18.3. klo 14-16 ja 6.-29.4. ti ja to klo 14-16, ti P673, to F24 SH 135. Kurssi vaatii enemmän työtä kuin tavallinen luentosarja. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä tai sen voi lukea osaksi täydentävien aineopintojen harjoitusseminaria jäljempänä mainitulla tavalla. Kurssille otetaan enintään 30 osallistujaa. Ilmoittautuminen kurssille 2.2.2010 alkaen weboodissa.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Oppiaineessa **suositellaan** erityisen **painavasti**, että ennen kansainvälisoikeudellisten opintojen aloittamista opintojakso **valtiosääntöoikeus olisi suoritettu**.

Kansainvälisen oikeuden pakolliset aineopinnot voi suorittaa joko kirjatenttinä tai seuraamalla luentosarjoja.

1) Kirjatentti

Aineopintotentti koostuu pääsääntöisesti esseekysymyksistä. Esseekysymysten ohella tentissä voi olla oikeustapauksen muotoon laadittuja kysymyksiä tai pikkukysymyksiä. **Tentti ei ole lakikirjatentti**. Aineopintotenttiin voi saada luennoista tai kansainvälisen oikeuden kesäseminaarista 0-3 hyvityspistettä; hyvityspisteet otetaan huomioon tentin hyväksymistä arvioitaessa.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Hakapää, Kari**, Uusi kansainvälinen oikeus (2003), sivut 1-274, 315-364, 471-523. (375 s.)
- 2) **Gazzini, Tarcisio**, The Changing Rules on the Use of Force (2005 tai uudempi painos) tai vaihtoehtoisesti joku seuraavista luentosarjoista:
(HUOM! Lukuvuonna 2009-2010 **ei järjestetä** näitä **kahta korvaavaa luentosarjaa**)
prof. Jan Klabbers "The Law of International Organizations",
prof. Jan Klabbers "The Law of Treaties"
3) a. valtiosopimusoikeutta koskeva Wienin yleissopimus (SopS 33/1980) ja asetus yleissopimuksen voimaansaattamisesta (SopS 33/1980);
b. Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirja ja Kansainvälisen tuomioistuimen perussääntö (SopS 1/1956) myöhemmin tehtyine muutoksineen (SopS 69/1965, 43/1968 sekä 73/1973) F 23.

Korvattaessa Tarcisio Gazzinin kirjaa siihen soveltuvalle luentosarjalla luentokuulustelusta saatujen pisteiden katsotaan vastaavan tenttikysymysten pisteitä seuraavalla tavalla:

- 1 piste:5 tenttipistettä
- 2 pistettä:6 tenttipistettä
- 3 pistettä:7 tenttipistettä
- 4 pistettä:8 tenttipistettä
- 5 pistettä:9 tenttipistettä

Luentosarjoista saatujen pisteiden käyttäminen tenttikysymyksiä korvaavina suorituksina on merkittävä vastauspaperiin. Luennoista saadut hyvityspisteet on ilmoitettava tenttiin ilmoittauduttaessa ja tenttivastauksessa.

- 2) Kansainvälisen oikeuden pakollisten aineopintojen suorittaminen luentosarjoilla

Kansainvälisen oikeuden pakolliset aineopinnot on mahdollista suorittaa kokonaisuudessaan myös kahdella luentosarjalla.

Opiskelijan tulee tällöin suorittaa:

- A) luentosarja:
a) "Principles of International Law" (tai ennen syyslukukautta 2006 suoritettu "General Course on International Law")
B) yksi seuraavista luentosarjoista: (HUOM! **Lukuvuonna 2009-2010 ei järjestetä näitä kahta korvaavaa luentosarjaa**)
a) Prof. Jan Klabbers, "The Law of International Organizations", tai
b) Prof. Jan Klabbers, "The Law of Treaties".

Arvosanasta 2/3 muodostuu luentosarjan A) perusteella ja 1/3 luentosarjan B) perusteella. Merkintää kokonaisuudesta tulee hakea lomakkeella, jota saa kansliasta, opinto-toimistosta tai aineen assistentilta. Hake-mus toimitetaan assistentille hyväksyttäväksi.

Kansainvälisen oikeuden www-sivuille <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/kvoikeus.html> on koottu vanhoja aine-opintotentin tenttikysymyksiä ja mallivastauksia sekä ohjeita tenttiin valmistautumista varten. Kansainvälisen oikeuden opinnoista kiinnostuneita varten on myös laadittu erillinen opinto-opas. Opasta saa tiedekunnan opintotoimistosta ja osaston henkilökunnalta.

Kansainvälisen oikeuden valinnaiset aineopinnot

Oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat voivat suorittaa kansainvälisessä oikeudessa valinnaisia aineopintoja. Muiden tiedekuntien opiskelijoille tarjottavista sivuaineopinnoista saa tietoa julkisoikeuden laitoksen kotisivuilta osoitteesta <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/> sekä kansainvälisen oikeuden omasta opinto-oppaasta, jota saa tiedekunnan opintotoimistosta ja kansainvälisen oikeuden osaston henkilökunnalta.

Kansainvälisen oikeuden valinnaiset opinnot on alla ryhmitelty kahdeksan opintopisteen kokonaisuudeksi ja kuuden opintopisteen harjoitusseminaareiksi. Kahdeksan opintopisteen kokonaisuuksia ovat yleinen oppimäärä sekä The Law of the Treaties -, International Law and Politics- ja The Law of International Organizations -oppimäärät. Myös kansainvälisen oikeuden alaan kuuluviin kansainvälisiin oikeustapauskilpailuihin osallistumisesta on mahdollista saada opintopisteitä kansainvälisen oikeuden valinnaisiin opintoihin (ks. tarkemmin opinto-oppaan

kohdasta Kansainväliset oikeustapauskilpailut). Opiskelijoita kehoitetaan lisäksi huomioimaan erityisesti, ettei yksittäisiä luentosarjasuorituksia lueta valinnaisiin opintoihin.

Kahdeksan opintopisteen yleinen oppimäärä (20473)

Tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus. Kokonaisuus koostuu yleisestä ja erityisestä osasta. Yleisen osan tarkoitus on antaa laajempi yleiskuva kansainvälisiä suhteita koskevista oikeussäännöksistä ja kansainvälisten oikeussubjektien keskinäisistä oikeussuhteista. Erityisen osan tarkoitus on syventää opiskelijan tietämystä tämän valitsemasta kansainvälisoikeudellisesta aihealueesta.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö
Kokonaisuus koostuu yleisestä ja erityisestä osuudesta. Kokonaisuuden voi suorittaa joko **kokonaan kirjatenttinä tai osittain**

luentotarjalla. Yleiseen ja erityiseen osioon kuuluvat kirjat tentitään yhdellä kerralla. Valinnaisten opintojen kokonaisuudesta kiinnostuneita kehoitetaan ottamaan yhteyttä aineen assistenttiin

A. Yleinen osuus:

1) **Lowe, Vaughan**, International Law (Oxford University Press 2007); ja

B. Erityinen osuus:

2 a) yksi tai kaksi seuraavista teoksista (noin 900 sivua)

Amerasinghe, C. F., Principles of the Institutional Law of International Organizations (Cambridge University Press 1996);

Anghie, Anthony, Imperialism, Sovereignty and the Making of International Law (Cambridge University Press 2005);

Aro, Miia & Petman, Jarna, Voimankäytön oikeuttaminen ja sotilaallisten järjestelmien muutokset Euroopassa ja Suomessa (Erik Castrén -instituutti/HY 1999);

Birnie, Patricia & Boyle, Alan, International Law and the Environment, 2. painos (Oxford University Press 2002);

Björklund, Martin & Puustinen, Seppo (toimittaneet), Maailman kauppajärjestö WTO (Helsinki, Taloustieto 2006);

Boyle, Alan & Chinkin, Christine, The Making of International Law (Oxford University Press 2007);

Cassese, Antonio, International Criminal Law (Oxford University Press 2003);

Chinkin, Christine, Third Parties in International Law (Oxford University Press 1993);

Chinkin, Christine & Boyle, Alan, The Making of International Law (Oxford University Press 2007);

Hathaway, James C., The Rights of Refugees under International Law (Cambridge University Press 2005);

Klabbers, Jan, The concept of treaty in international law (The Hague, Kluwer 1996);

Korhonen, Outi & Gras, Jutta & Creutz, Katja, International post-conflict situations (Erik Castrén -instituutti/HY 2006);

Marks, Susan, The Riddle of All Constitutions: International Law, Democracy and the Critique of Ideology (Oxford University Press 2000);

Marks, Susan & Clapham, Andrew, International Human Rights Lexicon (Oxford University Press 2005);

Matsushita, Mitsuo & Schoenbaum, Thomas J. & Mavroidis, Petros C., The World Trade Organization: Law, Practice, and Policy (2. painos, Oxford University Press 2006);

Roth, Brad R., Governmental Illegitimacy in International Law (Oxford, Clarendon Press 1999);

Simpson, Gerry, Law, War & Crime (Polity Press 2007). tai

2 b) yksi kansainvälisen oikeuden aineopintojen yhteydessä luetelluista luentotarjoista (ei kuitenkaan luentotarja Principles of International Law tai General Course on International Law) **sekä** yksi tai kaksi kohdassa 2 a) luetelluista teoksista (noin 300 sivua)

THE LAW OF TREATIES

Laajuus: 8 opintopistettä

Tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus.

Perehtyminen yleisesti kansainväliseen valtiosopimus-oikeuteen sekä syventyminen opiskelijan valitsemaan erityiseen kysymykseen.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kokonaisuuden voi suorittaa joko kokonaan kirjatenttina tai osittain luentotarjalla. Jos opiskelija on aiemmin käyttänyt kyseisen luentotarjan osana muita opintoja, tulee kokonaisuus suorittaa kirjatenttina.

1) Luentotarja: Prof. Jan Klabbers: The Law of Treaties (**HUOM! Lukuvuonna 2009-2010 ei järjestetä tätä luentotarjaa**)

sekä
Yksi tai useampi seuraavista teoksista (yhteensä noin 600 sivua):

Binder, Guyora, Treaty Conflict and Political Contradiction (1988);

Boyle, Alan & Chinkin, Christine, The Making of International Law (2007);

Brölmann, Catherine, The Institutional Veil in Public International Law (2007);
Fitzmaurice, Malgosia & Elias, Olufemi, Contemporary Issues in the Law of Treaties (2005);
Klabbers, Jan, The Concept of Treaty in International Law (1996);
Klabbers, Jan, Treaty Conflict and the European Union (2008, forthcoming);
Lijnzaad, Liesbeth, Reservations to UN-Human Rights Treaties (1994);
Rosenne, Shabtai, Breach of Treaty (1985);
Sinclair, Sir Ian, The Vienna Convention on the Law of Treaties (1984, 2d edn.);
Zacklin, Ralph, The Amendment of the Constitutive Instruments of the United Nations and Specialized Agencies (1968, re-issued 2005);
Ziemele, Ineta (ed.), Reservations to Human Rights Treaties and the Vienna Convention Regime (2004).
Tai vaihtoehtoisesti
2) Yksi tai useampi yllä mainituista teoksista (yhteensä noin 1200 sivua).

INTERNATIONAL LAW AND POLITICS

Laajuus: 8 opintopistettä
Tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus: Oikeuden ja politiikan keskinäisyyden kriittisen tarkastelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija kansainvälisen oikeuden erityisluonteeseen.
Suoritustapa ja suorituksen sisältö: Kokonaisuuden voi suorittaa joko kokonaan kirjatenttina tai osittain luentosarjalla. Jos opiskelija on aiemmin käyttänyt kyseisen luentosarjan osana muita opintoja, tulee kokonaisuus suorittaa kirjatenttina.

1) Luentosarja: Yliopistonlehtori Jarna Petman: International Law and Politics: the Helsinki School Manifesto sekä
Yksi tai useampi seuraavista teoksista (yhteensä noin 600 sivua)

Anghie, Antony, Imperialism, Sovereignty and the Making of International Law (2005)
Anghie, Antony, Bhupinder Chimni,

Karin Mickelson and Obiora Okafor (eds), The Third World and International Order: Law, Politics and Globalization (2003);
Armstrong, David & Theo Farrell & Hélène Lambert, International Law and International Relations (2007);
Danielsen, Dan & Karen Engle (eds), After Identity: A Reader in Law and Culture (1995);
Kennedy, David, The Dark Sides of Virtue: reassessing international humanitarianism (2004);
Kennedy, David, Of Law and War (2006);
Koskenniemi, Martti, From Apology to Utopia: the structure of international legal argument (re-issued with new epilogue) (2005);
Koskenniemi, Martti, La politique du droit international (2007);
Orford, Anne (ed.), International Law and its Others (2006);
Tuck, Richard, The Rights of War and Peace: Political Thought and the International Order from Grotius to Kant (1999/2001);
Trubek, David M. (ed.), The New Law and Economic Development: A Critical Appraisal (2006).

Tai vaihtoehtoisesti
2) Yksi tai useampi yllä mainituista teoksista (yhteensä noin 1200 sivua).

THE LAW OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

Laajuus: 8 opintopistettä
Tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus. Perehtyminen yleisesti kansainvälisiä järjestöjen koskevaan oikeuteen sekä syventyminen opiskelijan valitsemaan erityiseen kysymykseen.
Suoritustapa ja suorituksen sisältö
Kokonaisuuden voi suorittaa joko kokonaan kirjatenttina tai osittain luentosarjalla. Jos opiskelija on aiemmin käyttänyt kyseisen luentosarjan osana muita opintoja, tulee kokonaisuus suorittaa kirjatenttina.

1) Luentosarja: Prof. Jan Klabbers: The Law of International Organizations (**HUOM!**

Lukuvuonna 2009-2010 ei järjestetä tätä luentosarjaa)

sekä

Yksi tai useampi seuraavista teoksista (yhteensä noin 600 sivua):

Alvarez, José E., International Organizations as Law-makers (2005);

Barnett, Michael & Finnemore, Martha, Rules for the World: International Organizations in Global Politics (2004);

Bekker, Peter, The Legal Position of Intergovernmental Organizations (1994);

Brölmann, Catherine, The Institutional Veil in Public International Law (2007);

Farrall, Jeremy Matam, United Nations Sanctions and the Rule of Law (2007);

Hirsch, Moshe, The Responsibility of International Organizations Toward Third Parties: Some Basic Principles (1995);

Reinisch, August, International Organizations before National Courts (2000);

Sarooshi, Dan, The United Nations and the Development of Collective Security: The Delegation by the UN Security Council of its Chapter VII Powers (1999);

Sarooshi, Dan, International Organizations and their Exercise of Sovereign Power (2005);

Zacklin, Ralph, The Amendment of the Constitutive Instruments of the United Nations and Specialized Agencies (1968, reissued 2005).

Tai vaihtoehtoisesti

2) Yksi tai useampi yllä mainituista teoksista (yhteensä noin 1200 sivua).

Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun pakolliset aineopinnot (200230)

Tavoite. Tavoitteena on antaa yleiskuva kansainvälisen yksityisoikeuden perusteista ja metodisista kysymyksenasetteluista sekä normijärjestelmästä. Lisäksi tavoitteena on perehtyä oikeusvertailun perusteisiin.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. A. Kansainvälinen yksityisoikeus: 1. Johdatus kansainvälisen yksityisoikeuden teoriaan ja käsitteistöön, 2. Henkilöiden oikeusasema, 3. Kansainvälinen perheoikeus, 4. Kansainvälinen perintöoikeus, 5. Kansainvälinen velvoiteoikeus, 6. Kansainvälinen esineoikeus, 7. Kansainvälinen siviiliprosessioikeus.

B. Oikeusvertailu: 1. Johdatus oikeusvertailuun. 2. Oikeusvertailun metodit. 3. Vertailevan oikeuslingvistiikan perusteet.

Laajuus 4 opintopistettä

Opettajat

Esko, Timo, OTT. Kansainvälisen yksityisoikeuden dosentti.

Kurkela, Matti, OTT, LL.M., D.S.U. Kansainvälisen yksityisoikeuden, erityisesti kansainvälisen kauppaoikeuden dosentti.

Liukkunen, Ulla, OTT. Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun professori.

Mattila, Heikki E. S., OTT. Diplômé de l'I.D.C.P. Vertailevan oikeustieteen dosentti.

Mikkola, Tuulikki, OTT. Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun dosentti
Sundström, Zacharias, OTT, MCL, MLitt. Kansainvälisen yksityisoikeuden dosentti.

Oppiaineen vastuupettaja on professori Ulla Liukkunen. **Tenttiassistenttina** toimii tutkija Katre Luhamaa.

Opetus

Oppiaineen opetuskausi: kalenteriviikot 6-7

Professori **Ulla Liukkunen** luennoi **kansainvälisiin sopimussuhteisiin sovellettavasta laista** 2.2.-3.2. klo 10-12, 4.2.-5.2. klo 10-14, 8.2. klo 10-14 ja 10.2.-11.2. klo 10-12 PIV. Luentokuulustelut 12.2. klo 10-12 ja 17.2. klo 10-12 PIV. Luentosarja korvaa tutkintovaatimusten kohdan 1. Luentosarjalle on ilmoitettava Weboodissa (200230A) viimeistään 28.1. klo 16.00.

Professori **Ulla Liukkunen** luennoi **oikeusvertailusta** 14.-16.4. klo 12-14 ja 19.-22.4. klo 10-12 PIV. Luentosarjasta voi saada enintään 3 hyvityspistettä pakollisten aineopintojen tenttiin. Luentosarjan hyväksytyt suorittaminen yhdessä siihen liittyvän erillisen esseetehtävän kanssa korvaa valinnaisten aineopintojen tutkintovaatimusten kohdan 4. Luentosarjalle on ilmoitettava Weboodissa (200230B) viimeistään 8.4. klo 16.00.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Tenti on lakikirjatentti. Säädoskokoelman irtokappaleiden tenttiin tuomisesta ja sallituista merkinnöistä lakikirjoissa ks. opinto-oppaan kohta Lakikirjatentit.

Tutkintovaatimukset

1) **Klami, H.T. - Kuisma, E.**, Suomen kansainvälinen yksityisoikeus (2000), s. 13-186 ja **Bogdan, M.**, Den nya Rom I-förordningen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, aikakauskirjassa Tidskrift för Rettsvitenskap, 4-5/2008, s. 442-465.

2) **Mikkola, T.**, Kansainvälinen avioliitto- ja jäämistöoikeus (2004), s. 71-210.

3) **Husa, J.** Johdatus oikeusvertailuun (1998), s. 1-117 ja **Mattila, H.** Vertaileva oikeuslingvistiikka (2002), s. 329-479.

Säädökset

YK:n kauppalaki (CISG) (Si 504)

Laki kansainvälisluontoiseen irtainten esineiden kauppaan sovellettavasta laista 26.6.1964/387 (Si 502)

L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, 4 luku, 8.4.1983/361 (Si 217)

Neuvoston asetus (EY) N:o 1346/2000 maksukyvyttömyysmenettelystä (PrEU 501)

Bryssel I (Neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001) (PrEU 706)

Bryssel IIa (Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003) (SiEU 201)

L välimiesmenettelystä 23.10.1992/967 (Pr 208)

Rooman yleissopimus (Si 403)

L lähetetyistä työntekijöistä 9.12.1999/1146 (Ty 107)

L eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista 5.12.1929/379 (Si 205)

Perintökaari 5.2.1965/40 (Si 235)

AvioliittoL 13.6.1929/234 (Si 201)

L rekisteröidystä parisuhteesta 9.11.2001/950 (Si 208)

Rooma I (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008)

Rooma II (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 864/2007)

Författningar

FN:s köplag (CISG) (Ci 504)

L om tillämplig lag vid lösöreköp av internationell karaktär 26.6.1964/387 (Ci 502)

L angående vårdnad om barn och umgängesrätt, 4 kapitel, 8.4.1983/361 (Ci 217)

Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden

Bryssel I (Rådets förordning (EG) nr 44/2001)

Bryssel IIa (Rådets förordning (EG) nr 2201/2003)

L om skiljeförfarande 23.10.1992/967 (Pr 208)

Romkonvention (Ci 403)

L om utstationerade arbetstagare 9.12.1999/1146 (Ar 107)

L angående vissa familjerättsliga förhållanden av internationell natur 5.12.1929/379 (Ci 205)

Ärvdabalk 5.2.1965/40 (Ci 235)

Äktenskapslag 13.6.1929/234 (Ci 201)

L om registrerat partnerskap 9.11.2001/950 (Ci 208)

Rom I (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008)

Rom II (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007)

Huom!

Oikeusteorian opintojakson oikeusvertailu-osa on liitetty osaksi kansainvälisen yksityisoikeuden opintojaksoa, minkä seurauksena opintojakso on 4 op:n laajuinen.

Jos opiskelija on suorittanut oikeusteorian opintojakson yhteydessä oikeusvertailun opintojakson, mutta ei vielä kansainvälisen

yksityisoikeuden opintojaksoa, tutkintovaatimusten kohta 4 katsotaan suoritetuksi. Tällöin opiskelija suorittaa tentissä ainoastaan tutkintovaatimusten kohdat 1-3. Oikeusvertailun opintojakso katsotaan tällöin suoritetuksi, mutta sen pisteitä ei oteta huomioon kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun arvosanaa määritettäessä.

Jos opiskelija on suorittanut kansainvälisen yksityisoikeuden opintojakson, mutta ei vielä oikeusvertailun opintojaksoa, tutkintovaatimusten kohdat 1-3 katsotaan suoritetuiksi. Opiskelijan on tällöin suori-

tettava tentissä hyväksyttävästi tutkintovaatimusten kohta 4. Sen suorituksesta saadut pisteet otetaan huomioon vain siinä tapauksessa, että ne korottavat kansainvälisestä yksityisoikeudesta jo saatua arvosanaa.

Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun valinnaiset aineopinnot

Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun keskeisiä kysymyksiä syventävästi (20391)

Valinnaisiin opintoihin voi osallistua pakollisen aineopintotentin hyväksytyen suorituksen jälkeen.

Tavoitteet ja käsiteltävä asiakokonaisuus. Syventävän ja laajemman kuvan antaminen kansainvälisen yksityisoikeuden keskeisistä kysymyksistä ja normistosta sekä oikeusvertailusta.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimusten yksittäisen kohdan voi korvata vastu-opettajan kanssa sovitulla tavalla tekemällä jostakin alaa koskevasta tutkimuksesta kirja-analyysin.

Laajuus 6 opintopistettä

Opetus

Professori **Ulla Liukkunen** luennoi oikeusvertailusta 14.-16.4. klo 12-14 ja 19.-22.4. klo 10-12 PIV. Luentosarjan hyväksyty suorittaminen yhdessä siihen liittyvän erillisen esseetehtävän kanssa korvaa valinnaisten aineopintojen tutkintovaatimusten kohdan 4. Luentosarjalle on ilmoitauduttava Webodissa (200230 B) viimeistään 8.4. klo 16.00.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Bogdan, M.**, Svensk internationell privat och processrätt (6. painos, 2008)
- 2) **Liukkunen, U.**, Lainvalinta kansainvälisissä työsopimuksissa (2. painos, 2002)
- 3) Yksi seuraavista teoksista:
Jänterä-Jareborg, M., Partsautonomi och efterlevande makes rättsställning (1989) tai **Jänterä-Jareborg, M.**, Foreign law in national courts – A comparative perspective, Recueil des cours, Vol. 304 (2003), s. 185-385
- 4) **Glenn, H. P.**, Legal Traditions of the World (3. painos, 2007)

Kauppaoikeuden pakolliset aineopinnot (20012)

Tavoite: Perehdyttäminen keskeiseen elinkeinotoiminnan harjoittamista koskevaan kauppaoikeudelliseen sääntelyyn.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. Yhteisöoikeus, 2. Kuluttajaoikeus, 3. Immateriaalioikeus, 4. Markkinaoikeus ja elinkeinotoiminnan alakohtainen sääntely.

Laajuus: 9 opintopistettä..

Vastaavat opettajat: prof. Rainer Oesch ja prof. Seppo Villa. Pakollisen aineopintotentin osalta tenttiassistenttina toimii tutkija Juha Vesala.

Opettajat

Bruun, Niklas, OTT. Yksityisoikeuden ruots. professori. Virasta vapaa sl 2009.

Bärlund, Johan, OTT, KTM. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. dosentti. Yksityisoikeuden ruots. yliopistonlehtori, virasta vapaa. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. professori (mvs.)

Kuoppamäki, Petri, OTT. Kilpailuoikeuden professori (osa-aikainen)

Norio-Timonen, Jaana, OTT. Kauppaoikeuden dosentti. Kauppaoikeuden yliopistonlehtori. Virasta vapaa.

Nybergh, Frey, OTT, VT. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. dosentti.

Oesch, Rainer, OTT, VT. Kauppaoikeuden professori. Oppiaineen **vastuuopettaja**.

Orlov, Vladimir, OTT. Kansainvälisen sopimusosoikeuden dosentti.

Pihlajarinne, Taina, OTL, VT. Kauppaoikeuden assistentti.

Timonen, Pekka, OTT, Kauppaoikeuden dosentti.

Vesala, Juha, OTK, LL.M. Tutkija.

Villa, Seppo, OTT. Kauppaoikeuden professori. Oppiaineen **vastuuopettaja**.

Viitanen, Klaus, OTT. Kauppaoikeuden

dosentti. Kauppaoikeuden yliopistonlehtori (mvs).

Wilhelmsson, Thomas, OTT. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. professori. Yliopiston rehtori.

Opetus

Kauppaoikeuden opetusohjelma pidetään ajantasaisena yksityisoikeuden laitoksen verkkosivuilla. **Tarkista tiedot laitoksen verkkosivuilta ennen opetukseen osallistumista.**

Opetusmuodot: Luennot. Luennot korvaavat tietyn tutkintovaatimuksiin kuuluvan teoksen tai ainakin osan siitä. Korvaavien ja hyvityspisteluentojen käyttämistä koskevat säännöt on selostettu jäljempänä.

Kaikille korvaaville luentosarjoille tulee ilmoittautua OODIssa, viimeistään luennon alkamista edeltävän viikon torstaina klo 18.00. Tämän jälkeen ilmoittautuneita ei hyväksytä mukaan luennoille.

Oppiaineen opetuskausi: kalenteriviikot **11-16.**

Kauppaoikeuden korvaavat luentosarjat pidetään seuraavasti:

Markkinaoikeus (Nybergh): 15.3-24.3. (ma-pe) klo 8-10, PIV (20012A).

Immateriaalioikeus (Oesch): 15.3-24.3 (ma-pe) klo 14-16 PIV (20012B).

Kuluttajaoikeus (Viitanen): 29.3-9.4 (ma-pe) klo 14-16, PIV paitsi 1.4. klo 12-14 (20012C).

Yhteisöoikeus (Villa): 29.3-9.4 (ma-pe) klo 10-12 PIV (20012D).

Markkinaoikeuden (marknadsrätt) luentosarja on ruotsinkielinen, mutta sitä suositellaan myös suomenkielisille opiskelijoille, jotka

luentokuulusteluissa voivat vastata suomeksi. Korvaavien luentosarjojen luentokuulusteluissa saa käyttää lakikirjaa. Yhteisöoikeuden, immateriaalioikeuden ja markkinaoikeuden luentokuulusteluissa edellytetään myös oppikirjoihin, säädösmateriaaliin sekä siihen sisältyviin oikeustapauksiin (Suomen Laki) tutustumista. Kuluttajaoikeuden luentokuulustelussa edellytetään myös tutkintovaatimuksiin kuuluvan kirjallisuuden ja säädösaineiston hallintaa opettajan luentojen aikana tarkemmin ilmoittamalla tavalla.

Markkinaoikeuden ja immateriaalioikeuden luentokuulustelut pidetään yhteisessä tilaisuudessa 26.3.2010 klo 9-13 PI. Yhteisöoikeuden ja kuluttajaoikeuden luentokuulustelut pidetään yhteisessä tilaisuudessa 12.4.2010 klo 9-13 PI, jolloin pidetään myös markkinaoikeuden ja immateriaalioikeuden uusintakuulustelut. Yhtiöoikeuden ja kuluttajaoikeuden uusintakuulustelut pidetään 19.4.2010 klo 9-13 PI.

Opiskelijan, joka **suorittaa** koko **tentin korvaavilla luentosarjoilla**, on oppiaineen kaikkien vaatimusten tultua täytetyiksi **ilmoitaututtava** seuraavaan **aineopintotentiin** opintosuorituksen rekisteröimistä varten tenttiin ilmoittautumista koskevia määräyksiä noudattaen. Ilmoittautumisen yhteydessä on **mainittava, mitkä luennot, milloin ja millaisella pistemäärällä** ne on **suoritettu** (mikäli opiskelija on suorittanut myös aikaisemmin järjestetyn kauppa-oikeuden perusteet-luentosarjan, myös tämä ja saadut hyvityspisteet on mainittava). Opintosuoritus hyväksytään ja siitä annetaan arvosana tuolloin kyseisen tentin tenttitulosten antamisen yhteydessä.

Korvaavan luentosarjan suorittamalla **voi korvata tentistä sitä vastaavan tenttikysymyksen** ja sitä vastaavat osat tutkintovaatimuksista seuraavasti:

Yhteisöoikeus: teoksesta **Rissanen K., ym.** s. 117-582.

Immateriaalioikeus: teos **Haarmann – Mansala** sekä **Oesch**, Tekijänoikeudet ja perusoikeusnäkökulma.

Marknadsrätt (markkinaoikeus): teoksista **Rissanen K., ym.** s. 39-115, 663-759 ja 1065-1247.

Kuluttajaoikeus: teoksesta **Rissanen K., ym.** s. 911-1061 ja Hallituksen esitys kuluttajansuojalain 2 luvun muuttamisesta (HE32/2008) s. 1-28.

Myös aiemmin suoritettujen osakeyhtiöoikeuden kurssit korvaavat koko yhteisöoikeuden osuuden tentistä sekä markkinaoikeuden tai kilpailuoikeuden korvaavat kurssit markkinaoikeuden osuuden tentissä. Mahdollisista muutoksista korvaavuuksiin ilmoitetaan kauppa-oikeuden verkkosivuilla.

Med stöd av samarbetet mellan juridiska fakulteten, Hanken och Svenska social- och kommunalhögskolan (Rättsam) kan studenterna delta i Hankens undervisning inom kursen Bolags- och finansieringsrätt under vt (kursen startar 2010). En godkänd sluttentamen i kursen ersätter s. 117-582 i punkt 1 i tentamensfordringarna. Närmare information om kursen finns på Hankens hemsidor.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu, johon ilmoittaututaan OODI:ssa (koodinumero 20012). Kuulustelussa saa käyttää lakikirjoja. Jokainen tenttiin osallistuva ottaa itse mukansa tarpeellisiksi katsomansa lakikirjat. Lisäksi tenttiin saa tuoda sellaisia säädöskokoelman irtokappaleita tai niiden valokopioita, jotka on julkaistu lakikirjojen ilmestymisen jälkeen. Tentissä käytettävissä lakikirjoissa ja säädöskokoelman kappaleissa ei saa olla muita merkintöjä kuin alleviivauksia, pykäläviittauksia ja säädösten muutoksiin liittyviä säädöskokoelman numeroita.

Tentissä on neljä kysymystä, joista kustakin voi saada enintään kymmenen pistettä. Vastaustilaa kysymyksen kohden on **yksi sivu**.

Koska lakikirjojen käyttö tentissä on sallittua, ei pelkästään oikean lainkohdan löytämisestä ja sen kopioimisesta vastauspaperiin saa pisteitä. Vastauksissa edellytetään oppikirjoissa mainittujen, asiaan liittyvien seikkojen muistamista. Oikeustapauksissa puolestaan edellytetään, että tapaukseen liittyviä oikeussäännöksiä sovelletaan kysymyksestä ilmi käyviin tapauksen tosiseikkoihin. Oikeustapausten arvostelussa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, miten esitetyt johtopäätökset on perusteltu.

Tentin läpäisemistä sekä korvaavien luentosarjojen ja hyvityspisteiden käyttämistä koskevat säännöt ovat seuraavat:

- 1) Opiskelija voi hyödyntää tentissä 0–4 korvaavaa luentosarjaa. Opiskelija voi siten suorittaa koko kuulustelun kuuntelemalla kaikki neljä korvaavaa luentosarjaa. Tentin arvosana määräytyy tällöin luentokuulusteluista tai kursseista saatujen pisteiden kokonaismäärän perusteella.
- 2) Normaalisti vastattavien kysymyksien osalta tentissä hyväksytyksi tuleminen edellyttää sitä, että tenttijä saa vähintään puolet vastattavien kysymysten maksimipistemäärästä. Hyvityspisteitä ei oteta huomioon tentin hyväksymistä arvioitaessa, mutta kylläkin arvosanaa määrättäessä.
- 3) Opiskelija voi hyödyntää tentissä enintään 4

hyvityspistettä.

4) Sekä korvaavat pisteet että hyvityspisteet vanhenevat kuten luennot. Vanhentumissäännöt käyvät ilmi opinto-oppaan asianomaisesta kohdasta.

5) Mikäli opiskelija aikoo hyödyntää tentissä korvaavia luentosarjoja tai hyvityspisteitä, tenttiin ilmoittautuessa on ilmoitettava luentokuulustelussa saadut korvaavat tai hyvityspisteet, luentosarjan ajankohta (lukukausi ja -vuosi) sekä luentosarjan pitäjä. Jos kysymys korvataan luentosarjalla, tentissä vastauspinoon on myös jätettävä paperi, josta käyvät ilmi edellä mainitut tiedot. **Vain ohjeiden mukaisesti ilmoitetut tiedot otetaan huomioon tenttituloksissa.**

Tutkintovaatimukset

- 1) **Rissanen, K. ym.**, Yritysoikeus (2006), s. 39-115, 117-582, 663-759, 910-1247 tai vastaavat jaksot päivitettyinä teoksen sähköisestä versiosta (WSOY:n Juridiikkaonline).
- 2) **Haarmann, P-L – Mansala, M-L:** Immateriaalioikeuden perusteet (2007).
- 3) Hallituksen esitys kuluttajansuojalain 2 luvun muuttamisesta (HE 32/2008) s. 1-28.
- 4) **Oesch, R.:** Tekijänoikeudet ja perusoikeusnäkökulma. LM 3/2005 s. 351 – 376 (löytyy Edilexistä www.edilex.fi).

Säädökset

Tutkintovaatimuksissa mainittujen teosten lisäksi edellytetään hallittavan seuraava lainsäädäntö:

Yhteisöoikeus

YhdistysL 26.5.1989/503. (Si 126)

L avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 6.5.1988/389. (Yr 101)

L eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä 22.12.1994/1299. (Yr 102)

Osakeyhtiölaki 21.7.2006 (624/2006) (Yr 103)

L osakeyhtiölain voimaantulosta 21.7.2006 (625/2006) (Yr 103a) ja sen soveltamiseksi tarpeellisilta osiltaan aiemmasta osakeyhtiölaista (734/1978, Yr 103 lopussa)

Eurooppayhtiölaki 13.8.2004 (742/2004) (Yr 104)

Eurooppaosuuskuntalaki 19.10.2006 (906/2006) (Yr 106a)

Asunto osakeyhtiöL 17.5.1991/809. (Yr 109)

Osuuskuntalaki 28.12.2001/1488. (Yr 105)

Säätiölaki 5.4.1930/109. (Si 128)

Kaupparekisterilaki 2.2.1979/129. (Yr 114)

Yritys- ja yhteisötietol 16.3.2001/244 (Yr 115)
Prokuralaki 2.2.1979/130. (Yr 117)
L valtion liikelaitoksista 20.12.2002/1185 (Yr 122)
Laki valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta 1368/2007(Yr 125)
KirjanpitoL 30.12.1997/1336. (Yr 301)
KirjanpitoA 30.12.1997/1339. (Yr 302)
Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459 (Yr 305, tarpeellisilta osiltaan myös vanha tilintarkastuslaki 28.10.1994/936, Yr 305:n lopussa)

Immateriaalioikeus

Toiminimilaki 2.2.1979/128. (Yr 116)
Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404. (Yr 401)
PatenttiL 15.12.1967/550. (Yr 408)
L oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin (369/2006)
L oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin 23.12.1967/656. (Yr 410)
L hyödyllisyysmallioikeudesta 800/1991. (Yr 414)
L sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa 22.12.1978/1061 (soveltuvin osin) (Yr 605)
L yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin 16.1.1991/32. (Yr 416)
TavaramerkkiL 10.1.1964/7. (Yr 418)
YhteismerkkiL 5.12.1980/795. (Yr 420)
Mallioikeuslaki 12.3.1971/221. (Yr 421)
Neuvoston asetus (EY) N:o 1383/2003 tulliviranomaisten toimenpiteistä epäiltäessä tavaroiden loukkaavan tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden suhteen toteutettavista toimenpiteistä A:22.7.2003. (YrEU 400)
Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskeissa riita-asioissa 1.5.2000/344 (Yr 425)

Markkinaoikeus

L elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27.9.1919 /122 (Yr 201)
L elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä 3.12.1993/1062. (Si 404)
L kilpailunrajoituksista 27.5.1992/480. (Yr 601)
L sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa 22.12.1978/1061. (Yr 605)
L julkisista hankinnoista (348/2007) (Yr 608)
L vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista (349/2007) (Yr 609)
Sähkömarkkinalaki 17.3.1995/386. (Yr 704)
Viestintämarkkinalaki 23.5.2003/393. (Vi 117)
L luottolaitostoiminnasta (121/2007) (Ra 107)
L ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30.12.1993/1608 (Ra 112)
L finanssivalvonnasta 19.12.2008/878 (Ra 114)
Arvopaperimarkkinalaki 26.5.1989/495. (Ra 116)
L sijoituspalveluyrityksistä 922/2007, (Ra 119)
VakuutusyhtiöL 18.7.2008/521 (Ra 204)
L ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17.3.1995/398. (Ra 206)
L Vakuutusedustuksesta 15.7.2005/570 (Ra 213)
EU:n perustamissopimuksen kilpailu- ja yhteistyöartikkelit (Euroopan Unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen konsolidoidut toisinnot 2002/C 325/01) artikkelit 81-82.

Kuluttajaoikeus

TuotevastuuL 17.8.1990/694. (Si 303)
Asuntokauppalaki 23.9.1994/843. (Si 505)

Kuluttajansuojal 20.1.1978/38. (Yr 501)
L kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 30.1.2004/75 (Yr 502).
L kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välityksestä 15.12.2000/1074. (Yr 506)
Valmismatkalaki 28.11.1994/1079. (Yr 508)

Författningar

Förutom de författningar som nämns i tentfodringarna krävs att följande lagstiftning behärskas.

Samfunds rätt

Föreningslag 26.5.1989/503
Lag om öppna bolag och kommanditbolag 29.4.1988/389
Lag om europeiska ekonomiska intressegrupperingar 22.12.1994/1299
Lag om aktiebolag 21.7.2006
Lag om verkställighet av aktiebolagslag 21.7.2006/625
Lag om europabolag 13.8.2004/742
Lag om europaandelslag 19.10.2006/906
Lag om bostadsaktiebolag 17.5.1991/809
Lag om andelslag 28.12.2001/1488
Lag om stiftelser 5.4.1930/109
Handelsregisterlag 2.2.1979/130
Lag om statliga affärsverk 20.12.2002/1185
Bokföringslag 30.12.1997/1336
Bokföringsförordning 30.12.1997/1339
Revisionslag 13.4.2007/459 (för nödvändiga delar också den gamla revisionslagen 28.10.1994/936)

Immaterial rätt

Firmalag 2.2.1979/128
Upphovsrättslag 8.7.1961/404
Patentlag 15.12.1967/550
Lag om rätt till arbetstagares uppfinningar 23.12.1967/656
Lag om nyttighetsmodellrätt 10.5.1991/800
Lag om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet 22.12.1978/1061
Lag om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar 11.1.1991/32
Varumärkeslag 10.1.1964/7
Lag om kollektivmärken 5.12.1980/795
Mönsterrättslag 12.3.1971/221
Rådets förordning 1383/2003, 22.7.2003, om tullmyndigheternas ingripande mot varor som misstänks göra intrång i vissa immateriella rättigheter och om vilka åtgärder som skall vidtas mot varor som gör intrång i vissa immateriella rättigheter.
Lag om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter 1.5.2000/344

Marknads rätt

Lag angående rättighet att idka näring 27.9.1919/122
Lag om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare 3.12.1993/1062
Lag om konkurrensbegränsningar 27.5.1992/480
Lag om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet 22.12.1978/1061
Lag om offentlig upphandling 23.12.1992/1505
Elmarknadslag 17.3.1995/386
Kommunikationsmarknadslag 23.5.2003/393
Kreditinstitutslag 30.12.1993/1607
Lag om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland 30.12.1993/1608
Lag om Finansinspektionen 27.6.2003/587
Värdepappersmarknadslag 26.5.1989/495
L om värdepappersföretag 922/2007
Lag om försäkringsbolag 28.12.1979/1062
Lag om utländska försäkringsbolag 17.3.1995/398
Lag om Försäkringsinspektionen 29.1.1999/78
Lag om försäkringsförmedling 15.7.2005/570
Eu:s grundfördrags konkurrensartiklar (European Unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen konsolidoidut toisinnot 2002/C 325/01) artiklat 81-82.

Konsumenträtt

Konsumentskyddslag 20.1.1978/38

Lag om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet 30.1.2004/75

Lag om förmedling av fastigheter och hyreslägenheter 15.12.2000/1074

Lag om paketresor 28.11.1994/1079

Produktansvarslag 17.8.1990/694

Lag om bostadsköp 23.9.1994/843

Kauppaoikeuden valinnaiset aineopinnot

Suoritustapa: Kirjalliset kuulustelut ja harjoitus-seminaarit.

Kirjalliset kuulustelut: Valittavana on neljä eri linjaa: yhteisöoikeus, immateriaalioikeus, markkinaoikeus ja kuluttajaoikeus. Kussakin on mahdollisuus suorittaa kirjallinen kuulustelu (10 op, n. 1500 sivua) kahdesti vuodessa. Lkv 2009–2010 valinnaisia opintoja voi suorittaa seuraavasti: yhteisö- ja kuluttajaoikeus syyslukukauden tenttikierroksella (22.10), kevätlukukauden toisella tenttikierroksella (26.4), sekä kauppaoikeuden kesätenttipäivänä; immateriaali- ja markkinaoikeus syyslukukauden tenttikierroksella (22.10), kevätlukukauden ensimmäisellä tenttikierroksella (15.1) sekä kevätlukukauden viimeisellä tenttikierroksella (28.5).

Kirjallisiin kuulusteluihin ilmoittaudutaan OODI:ssa. Kunkin opintojakson koodinnumero on mainittu opintojakson nimen yhteydessä. **Tenttiin ilmoittauduttaessa on ehdottomasti mainittava sitä varten luetut vaihtoehtoiset teokset.**

Kirjalliset kuulustelut ovat lakikirjantenttejä, jollei kyseisen osa-alueen kohdalla erikseen toisin mainita. Mukaan saa siten ottaa myös EU-oikeuden lakikirjan. Opiskelijoiden edellytetään hallitsevan tutkinto-vaatimuksissa mainittujen teosten lisäksi myös samaa aihepiiriä koskevan lainsäädännön.

Korvaavuus: Yksi tai useampi kirjallinen kuulustelun tutkintovaatimuksiin kuuluvista teoksista voidaan vastaavan opettajan

kanssa sopimalla korvata esimerkiksi teemällä jostain alaa koskevasta väitöskirjasta tai muusta tutkimuksesta kirja-ana-lyysi. Myös korvaavia tai hyvityspisteluentoja voidaan järjestää eri linjoilla. -Jos jokin tutkintovaatimukseen kuuluva kirja on suoritettu jo aikaisemmin, tulee opiskelijan sopia vastaavan opettajan kanssa jonkin muun teoksen lukemisesta-.

Yhteisöoikeus (20191)

Laajuus: Kirjatentti 10 opintopistettä .
Opiskelijan oman valinnan mukaan suoritetaan joko linja A tai B.

A. Osakeyhtiöoikeuslinja

Vastaava opettaja: prof. Seppo Villa

Tavoite: perehtyä modernin osakeyhtiöoikeuden yleisiin oppeihin sekä keskeisiin tulkintaongelmiin.

Sisältö:

- 1) modernin osakeyhtiöoikeuden teoria,
- 2) suomalaisen osakeyhtiöoikeuden yleiset opit ja
- 3) osakeyhtiöoikeuden erityiskysymyksiä.

Tutkintovaatimukset:

- 1) **Kraakman, Reinier R. ym.:** The Anatomy of Corporate Law: A Comparative and Functional Approach, 2004.
- 2) **Mähönen, Jukka – Villa, Seppo:** Osakeyhtiö I: Yleiset opit, 2006

- 3) **Mähönen, Jukka – Villa, Seppo:** Osakeyhtiö II: Pääomarakenne ja rahoitus, 2006
4) **Mähönen, Jukka – Villa, Seppo:** Osakeyhtiö III: Corporate Governance, 2006

Tentissä edellytetään hallittavaksi myös tenttikirjallisuuteen liittyvä olennainen suomalainen lainsäädäntö (kuten, osakeyhtiölaki 624/2006, laki osakeyhtiölain täytäntöönpanosta 625/2006, kirjanpitolaki 1336/1997 ja arvopaperimarkkinalaki 495/1989).

Tentissä saa käyttää lakikirjaa

B. Yhteisöoikeuslinja

Vastaava opettaja: prof. **Seppo Villa**

Tavoite: perehtyä suomalaisen yhteisöoikeuden keskeisiin tulkintaongelmiin, tutustua ulkomaiseen ja EU:n yhteisöjä koskevaan oikeudelliseen sääntelyyn.

Sisältö:

- 1) suomalaisen yhteisöoikeuden erityiskysymykset,
- 2) eräiden ulkomaiden yhteisöoikeudellinen sääntely ja
- 3) EY:n yhteisöoikeuden harmonisointi ja sen toteuttaminen.

Tutkintovaatimukset:

- 1) **Mähönen, Jukka - Säiläkivi, Antti - Villa, Seppo:** Osakeyhtiölaki käytännössä (WSOY Pro) 2006. (s. 17-681)
- 2) **Mähönen, Jukka - Villa, Seppo:** Osuuskunta (WSOY Pro) 2006 (1-169) **tai Pöyhönen, Seppo:** Osuuskunnan hallinto, 2005 (s. 13-287).
- 3) **Wilhelmsson, T. - Jääskinen, N.,** Avoi-met yhtiöt ja kommandiittiyhtiöt (2001) **tai** samat, Öppet bolag och kommanditbolag (1989), **tai Villa, Seppo:** henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö, 3. painos (2006), josta luetaan s. 3-188.
- 4) **Halila, H. - Tarasti, L.,** Yhdistysoikeus, 3. painos (2006), josta luetaan s. 67-319 (1-28 §), s. 465-517 (35-37 §) ja s. 559-605 (7 ja 8 luku johdantojaksosineen) **tai Jauhiai-**

nen, Jyrki – Kaisanlahti, Timo: Eurooppayhtiö, 2005 (s. 17-365).

5) **Werlauff, E.,** EU Company Law. Common Business Law of 28 States (2003), s. 1-160 (luvut 1-3), 251-354 (luvut 8-11), 437-505 (luvut 15-17) ja 627-641 (luku 21) **tai Andersen, Paul Krüger - Sørensen, Karsten Engsig** (eds.): Company Law and Finance. Forlaget Thomsen A/S. Viborg 2008 (ISBN 13:978-87-619-1974-8), 347 sivua **tai** Sandström, T.: Svensk aktiebolagsrätt. Norstedts Juridik AB (2005, 2006).

Tentissä edellytetään hallittavaksi myös tenttikirjallisuuteen liittyvä suomalainen lainsäädäntö, (kuten osakeyhtiölaki 624/2006, L osakeyhtiölain täytäntöönpanosta 625/2006, kirjanpitolaki 1336/1997 arvopaperimarkkinalaki 495/1989, osuuskuntalaki 1488/2001, L eurooppayhtiöstä 724/2004 sekä L avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988).

Tentissä saa käyttää lakikirjaa.

Prof. Seppo Villa pitää luennot syyslukukaudella 2009 teemasta Osakeyhtiöoikeuden yleiset opit ja niiden soveltaminen (10 t). Luento on tarkoitettu kummankin linjan (A ja B) opiskelijoille Ma 5.10 - Pe 9.10.2009, kello 12-14, P518. Sekä A- että B-linjaa suorittavan opiskelijan on suositeltavaa osallistua luennoille.

Immateriaalioikeus (20192)

Laajuus: Kirjatentti 10 opintopistettä.

Tavoite: Perehtyä aineettomien oikeuksien (immateriaalioikeuksien) pääkysymyksiin ja ongelmiin, erityisesti suojan kohteiden rajaamiseen, suojan sisältöön ja ulottuvuuksiin sekä sopimussuhteisiin.

Sisältö: suomalaisen ja eurooppalaisen teollis- ja tekijänoikeuden pääkysymykset oikeus- ja sopimuskäytännössä esiintyvien tulkintaongelmineen. Eurooppapatentti,

yhteisön merkki ja malli sekä näiden suhde kansallisiin vastaaviin ilmiöihin.

Tentti ei ole lakikirjantenti.

Vastaava opettaja: prof. **Rainer Oesch**.

Tutkintovaatimukset

1. **Haarmann, P-L**, Immateriaalioikeus (2006), (lukuunottamatta sivuja 34-120) tai **Levin, M.** Lärobok i immaterialrätt (2007).

2. **Oesch R**, Tekijänoikeus, kuluttaja ja Lex Karpela. Teoksessa Tekijänoikeus ja digitaalitalous. (2009) Toim. Oesch – Heiskanen –Hyyrynen taikka **Raappana, H.**, Bioteknologian patenttisuojan laajuus ja sen rajoittaminen. Teoksessa IPR-sopimukset, kilpailu ja suojan toteuttaminen. 2007. Toim. Oesch – Pihlajarinne – Vesala – Raappana – Tikkanen.

3. **Oesch, R. – Rinkineva, M-L, – Hieta-mies, H. – Puustinen, K.**, Mallioikeus – muotoilun suoja (2005) (s. 1-261) tai **Oesch, R. – Pihlajamaa, H.** , Patenttioikeus (2008)

4. **Haarmann, P-L.**, Tekijänoikeus ja lähi-oikeudet (2005)

5. **Salmi, H. – Häkkänen, P.,-Oesch, R. – Tommila, M.**, Tavaramerkki (2009) lukuun ottamatta sivuja 443 – 519 ja 631-902 tai **Wessman, F**örväxlingsrisk och anseendeskydd i varumärkesrätten (2002) tai **Castrén, M.** Toiminimi (2008).

Nordic IP Moot Court Competition
The purpose of the course is to give an insight into substantive intellectual property law and procedural issues in relation to intellectual property law litigation. The course takes place as a moot court competition, which means that three-person teams from Denmark, Finland, Sweden and Norway compete against each other. The competition focuses around one case only. First all teams shall draw up a statement of claims, whereafter each team replies to another team in the form of a statement of defence. The best team from each country goes on to the final, which is held in the form of an oral hearing in the Finnish Supreme Court.

Credits: 10 ECTS for team reaching the final.
8 ECTS for teams not reaching the final.

Course requirements: The course includes writing a statement of claims, statement of defence and an preparing for and taking part in an oral hearing. The teams are coached by Finnish IP attorneys.

Schedule: The moot court competition takes place in the autumn term 2009 from mid-September until mid-December.

For more information contact Prof. Niklas Bruun, Prof. Rainer Oesch or Assist. Taina Pihlajarinne

Markkinaoikeus (20193)

Laajuus: Kirjantenti 10 opintopistettä.

Vastaava opettaja: prof. **Petri Kuoppamäki**

Tutkintovaatimukset

Mikäli opiskelija on suorittanut Eurooppaoikeudessa EY:n sisämarkkinaoikeuden tai EY:n kilpailuoikeuden valinnaisten opintojen tentin, hänen osaltaan sovitaan erikseen markkinaoikeuden tentin tutkintovaatimukset.

1) **Alanen, J.**, Tavaroiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa (2002).

2) **Kuoppamäki, P.**, Uusi kilpailuoikeus, (Helsinki 2006)

3) **Karjalainen, J., - Laurila, O., - Parkkonen, J.,:** Arvopaperimarkkinat (Jyväskylä 2005)

4) **Palm, J.,:** Yritysosot ja määräysvalta-markkinat (Helsinki 2005)

Kuluttajaoikeus (20194)

Laajuus: Kirjantenti 10 opintopistettä.

Vastaava opettaja: yliopistonlehtori (mvs.) Klaus Viitanen

Tutkintovaatimukset

1) **Sisula-Tulokas, L. - Luukkonen, I. - Saario, M. (toim)**, Kuluttajien vakuutus-toimisto ja Vakuutuslautakunta 35 vuotta

(2006) tai **Hoppu, K.**, Sijoitustuotteiden markkinoinnin sääntely (2004).

2) **Viitanen, K.**, Lautakuntamenettely kuluttajariitojen ratkaisukeinona (2003), s. 1–225, 393–402 ja 461–553 tai **Wilhelmsson, T.**, Twelve Essays on Consumer Law and Policy (1996).

3) **Micklitz, H. - Reich, N. - Rott, P.**, Understanding EU Consumer Law (2008)

4) **Larsson, M.**, Konsumentkyddet över gränserna - särskilt inom EU (2002) tai **Howells, G. - Micklitz, H. - Wilhelmsson, T.**, European Fair Trading Law - The Unfair Commercial Practices Directive (2006).

Johdatus Venäjän kauppa- ja sopimusoikeuteen

Kurssien laajuus: Kurssi "Lectures on Business Law in Russia", 1 opintopiste ja kurssi "Venäjän kauppa- ja sopimusoikeus" 2 opintopistettä.

1) Lectures on Business Law in Russia

This course (Dos. Vladimir Orlov) provides short introduction to the contemporary Russian business law. The special focus is in the contract law, company law, and intellectual property rights. The course consist of following lectures:

Mon 28.9.2009 2-4 PM (PIV), Tue 29.9.2009 2-6 PM (PIV), Wed 30.9.2009 2-6 PM (PIV), Thu 1.10.2009 2-4 PM (PIV). Lecture examinations: Fri 9.10.2008 2-4 PM, (PIV), Fri 16.10.2008, 2-4 PM (PIV).

2) Venäjän kauppa- ja sopimusoikeus

Opettaja: Dosentti **Vladimir Orlov**

Tavoite: Antaa opiskelijoille kokonaiskuva Venäjän kauppa- ja sopimusoikeuteen kuuluvasta keskeisestä sääntelystä:

- yksityisoikeuden keskeiset lähteet ja periaatteet
- yhtiötoiminnan harjoittamisen eri muodot ja niiden sääntely
- yhtiöverotus
- kilpailuoikeus
- immateriaalioikeudet ja niiden sääntely
- sopimusoikeuden keskeiset periaatteet
- ulkomaankauppaa koskeva sääntely

Opetus: Luennot (yhteensä 20 tuntia) pidetään Porthanian seminaarisalissa P444 tammikuussa 2010 seuraavasti: 11-15.1. klo 10-14 ja 25.1. klo 10-12. (1. luento-kuulustelu), 1.2 klo 10-12 (2. luento-kuulustelu).

Opetuskieli on suomi. Mahdolliset tiedustelut: Dosentti Orlov (vladimir.orlov@saunalahti.fi).

Luentoja kuuntelevat opiskelijat voivat lisäksi **halutessaan lukea** myös aihepiiriin kuuluvaa **kirjallisuutta**, ja näin hankkia **lisää opintopisteitä** (3-4 ECTS). Kirjallisuus tentitään luentokuulustelujen yhteydessä. Tarkemmat tiedot kirjallisuudesta löytyvät kauppaoikeuden verkkosivuilta. Kurssille mahtuu 20 opiskelijaa.

Kirjanpito

Kirjanpidon pakollinen opintokokonaisuus on jaettu kahteen osaan:

1. kirjanpidon perusteet
2. kirjanpidon jatkokurssi

Oppiaineen opetuskaudet: kalenteri-
viikot **48-50 ja 11**

Kirjanpidon perusteet (200198)

Tavoitteet. Opintojakso tutustuttaa opiskelijan kirjanpitoinformaation tuottamiseen ja sen hyväksikäytön perusteisiin.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Kirjanpidon ja tilinpäätöksen peruskäsitteet ja periaatteet, tilinpäätöksen sisältö ja hyväksikäyttö sekä verotuksen perusteet.

Laajuus 4 op.

Opettajat

KTM **Arja Koskela**, kirjanpidon tuntiopettaja. Suomenkielisen opetuksen **vastuupettaja**.

KTM **Carsten Mäsabacka**, kirjanpidon tuntiopettaja. Ruotsinkielisen opetuksen **vastuupettaja**.

Opetusmuodot. Syksyllä 2009 opintonsa aloittaneille kirjanpidon perusteiden kurssi järjestetään viikoilla 48-50. Se käsittelee kaikille opiskelijoille yhteisen luento-opetuksen (14 tuntia) sekä harjoitukset (18 tuntia), joita varten opiskelijat jaetaan noin 40 hengen ryhmiin. Harjoitusryhmiin ilmoitaututaan ennakkoon WebOodin kautta. Tätä aikaisemmin opintonsa aloittaneille kurssi järjestetään yhdistettyinä luento- ja harjoitustunteina, joille myös on ilmoittautuminen WebOodissa.

KTM **Arja Koskela** pitää kirjanpidon perusteiden kurssin **syksyllä 2009 aloittaneille** opiskelijoille, **luennot** ma 23.11. klo 15-19,

to 26.11. klo 10-12, ma 30.11. ja 7.12. klo 10-14 PII.

Näihin luentoihin liittyvät **harjoitukset** (Oodi-koodi 200198) järjestetään viidessä ryhmässä:

Ryhmä 1: Ti 24.11. klo 10-13, PR, AUD IX , to 26.11. klo 12-15, A7, LS 6, ma 30.11. klo 14-16 PR, AUD XIV, ke 2.12. klo 10-13 PR, AUD XIV, ma 7.12. klo 14-16, PR, AUD XIV ja ke 9.12. klo 10-13, PR, AUD XIV.

Ryhmä 2: Ti 24.11. klo 13-16, P673, to 26.11. klo 15-18, A7 LS 6, ma 30.11. klo 16-18, F24, SH 135, ke 2.12. klo 13-16, ECO SH 3-4, ma 7.12. klo 16-18, ECO SH 3-4, ja ke 9.12. klo 13-16 ECO SH 3-4.

Ryhmä 3: Ke 25.11. klo 9-12 PR, AUD XIV, pe 27.11. klo 9-12 PR, s 8, ti 1.12. klo 10-12 ECO SH 3-4, to 3.12. klo 9-12, ECO SH 3-4, ti 8.12. klo 10-12 ECO SH 3-4 ja to 10.12. klo 9-12 ECO SH 3-4.

Ryhmä 4: Ke 25.11. klo 12-15, PR s. 6, pe 27.11. klo 12-15, PR s. 6, ti 1.12. klo 12-14, PR, AUD XIII, to 3.12. klo 12-15, PR, s. 10, ti 8.12. klo 12-14 PR, AUD XIII ja to 10.12. klo 12-15 PR, AUD XIV

Ryhmä 5: Ke 25.11. klo 15-18, ECO SH 3-4, pe 27.11. klo 15-18, ECO SH 3-4, ti 1.12. klo 14-16, ECO SH 3-4, to 3.12. klo 15-18, A7 LS 6, ti 8.12. klo 14-16, ECO SH 3-4 ja to 10.12. klo 15-18, A7 LS 6.

Ennen syksyä 2009 opinnot aloittaneille kirjanpidon kurssi pidetään syyslukukaudella 7.9. – 22.9. ma, ke ja pe klo 14-18 U 40, s. 2 paitsi ti 22.9. s. 6. Ensimmäinen kuulustelumahdollisuus on viimeisellä luenolla 22.9. Kurssi pidetään uudelleen kevatlukukaudella ma, ke 11.1. – 3.2. klo 14-18 U 40, s. 2. Molemmilla kerroilla mukaan mahtuu noin 50 opiskelijaa.

EM **Carsten Mäsabacka** pitää **ruotsinkielisen** kirjanpidon kurssin sl. 23.11.-7.12 ma-pe klo 14-17 paitsi pe 4.12. klo 16-18.

Opetuspaikkana on P667 paitsi ma 23.11., ti 24.11 ja ma 7.12. P668

Suoritustapa. Luennot ja harjoitukset sekä kirjallinen kuulustelu. Kuulusteluun saa tuoda lakikirjat ja laskimen.

Tutkintovaatimukset. **Ihantola**, Eeva-Mari & **Leppänen**, Pasi & **Kuhanen**, Hanna & **Sivonen**, Irene: *Yrityksen kirjanpito – perusteet ja sovellusharjoitukset* (2008), luvut 1-4 ja 8.

Kirjanpidon jatkokurssi (200199)

Tavoitteet ja sisältö. Opintojakson tarkoitus on kerrata ja saattaa ajan tasalle kirjanpidon perusteiden tuntemus sekä syventää osaamista erityisesti tilinpäätösanalyysin ja veroekonomian alueella. Kurssin käymisen on suositeltavaa ennen finanssioikeuden aineopintotenttiin osallistumista.

Laajuus: 1 op.

Opetusmuodot. Luento-opetus ja harjoitukset (yht. 16 tuntia). Kurssille on ilmoitautuminen WebOodissa.

KTM **Arja Koskela** pitää kirjanpidon jatkokurssin luennot ja harjoitukset syyslukukaudella ma 28.9.PIII, ke 30.9. PR, s. 13, pe 2.10. PIII ja ti 6.10. PR s. 5 klo 14-18 sekä uudelleen kevätlukukaudella ma 15.3. klo 16-19, U40, s. 1, ti 16.3. 10-14 U40, s. 1, ke 17.3. klo 10-14 PIII ja pe 19.3. klo 10-14 PII. Molemmilla kerroilla ensimmäinen kuulustelumahdollisuus on viimeisellä luenolla.

EM **Carsten Måsabacka** pitää kirjanpidon jatkokurssin kl. 8.-11.3. ma-to klo 12-16. Opetuspaikkoina ovat ma 8.3., ti 9.3. P667 ja ke 10.3., to 11.3. P668.

Suoritustapa. Luennot ja harjoitukset sekä kirjallinen kuulustelu. Kuulusteluun saa tuoda lakikirjat ja laskimen.

Tutkintovaatimukset. **Ihantola**, Eeva-Mari & **Leppänen**, Pasi & **Kuhanen**, Hanna & **Sivonen**, Irene: *Yrityksen kirjanpito – perusteet ja sovellusharjoitukset* (2008), luvut 5-8, sekä opettajan osoittama muu materiaali.

Lääkintä- ja bio-oikeuden valinnaiset aineopinnot

Lääkintä- ja bio-oikeuden perusteet (20134)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen lääkintä- ja bio-oikeudesta poikkitieteellisenä oikeudenalana, alan käsitteistä ja periaatteista sekä keskeisestä lainsäädännöstä ja sen kehittämisestä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Lääkintä- ja bio-oikeus tieteen ja oikeudenalana sekä sen suhde lähitieteisiin (kuten lääkintä-etiikkaan ja oikeuslääketieteeseen) ja oikeudenaloihin (kuten sosiaali- ja terveysoikeuteen), 2. Potilaan ja lääkärin (tai muun terveydenhuollon ammattihenkilöstön) välistä suhdetta koskevat oikeudelliset kysymykset ja niiden sääntely lainsäädännössä, 3. Lääketieteellisten toimenpiteiden, tutkimuksen ja bioteknologian oikeudellinen arviointi ja sääntely, 4. Oikeuslääketieteen ja -psykiatrian perusteet.

Laajuus 8 opintopistettä

Opettajat ja tutkijat

Lahti, Raimo, OTT, VT, VTM. Rikosoikeuden professori. Lääkintä- ja bio-oikeuden opintojakson **vastuuopettaja**.

Burrell, Riitta, OTT, LL.M. Lääkintä- ja bio-oikeuden dosentti. Tutkijatohtori 31.12.2009 saakka.

Lötjönen, Salla, OTT, MA. Lääkintä- ja bio-oikeuden dosentti.

Hannuniemi, Anja, OTL, VT. Lääkintäoikeuden tohtorikoulutettava.

Liede, Sandra, OTK. Lääkintä- ja bio-oikeuden tohtorikoulutettava.

Soini, Sirpa, OTK, VT. Lääkintä- ja bio-oikeuden tohtorikoulutettava.

Walén, Laura, OTK, FT. Lääkintä- ja bio-oikeuden tohtorikoulutettava.

Suoritustapa. Jakso koostuu sl 2009 järjestettävistä luennoista sekä luentojen jälkeen pidettävästä kuulustelusta, jossa kontrolloidaan luennoilla käsitellyn ja seuraavassa mainittavan kirjallisuuden osaamista. Niille, jotka eivät tule hyväksytyiksi ensikuulustelussa 9.11.2009 tai ovat estyneet siihen osallistumasta, järjestetään yksi uusintakuulustelu 14.12.2009. Näiden kahden kuulustelun tarkemmat tiedot ilmoitetaan tenttipäiväaikataulussa. Niihin ilmoittaudutaan normaalikäytännön mukaisesti. Kuulusteluissa saa käyttää lakikirjoja.

Opetus

Syksyllä 2009 järjestettävä luentosarja sa-
lissa PIV:

Ke 9.9. 12-14. **Raimo Lahti:** Lääkintä- ja bio-oikeus oikeudenalana.

Ke 16.9. 18-20. **Raimo Lahti:** Erityiskysymyksiä: potilaan itsemääräämisoikeus, potilasvahinkolaki ja eutanasia.

Ma 21.9. 18-20. **Anja Hannuniemi:** Alakäisen potilaan asema; lasten pahoinpitelyn ja seksuaalisen hyväksikäytön selvittäminen.

Ke 23.9. 18-20. **Anja Hannuniemi:** Lääkärinlausuntojen oikeudellinen arviointi.

Pe 25.9. 18-20. **Laura Walén:** Alkio- ja kantasolututkimuksen sääntely.

Ma 28.9. 16-18. **Sirpa Soini:** Lääkintä- ja bio-oikeuden kansainväliset lähteet.

Ti 29.9. 18-20. **Salla Lötjönen:** Lääketieteellinen tutkimus ihmisillä.

Ke 30.9. 18-20. **Sirpa Soini:** Lainsäädäntö ja genetiikka (erityisesti geenitestit).

Ma 5.10. 14-16. **Riitta Burrell:** Tapauksia Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) arkistosta.

Ti 13.10. 18-20. **Salla Lötjönen:** Elinluovutukset.
To 15.10. 18-20. **Riitta Burrell:** Tapauksia Valviran arkistosta.

Em. luentojen seuraamisen lisäksi järjestetään myöhemmin ilmoitettava vierailu Oikeuslääketieteen laitokseen sekä edellytetään oikeustieteen opiskelijoiden osallistuvan lääketieteen opiskelijoiden kanssa etiikkatapauksia pohtiviin ryhmätapaamisiin, siten kuin professori R. Lahden alkuluennon 9.9. lopulla yliopistonlehtori, LT Pekka Louhiala tarkemmin ohjeistaa. Lääkärin etiikkaa koskevia tapauksia on julkaistu verkkoversiona osoitteessa <http://www.terkko.helsinki.fi/resurssi/etiikka-pankki>.

Opiskelijoille suositellaan perehtymistä oppiaineen verkkosivulla julkaistuihin tenttikysymyksiin ja niiden mallivastauksiin.

Luentojen ohessa tentittävä kirjallisuus:

1) **Lohiniva-Kerkelä, M.**, Terveystieteiden ja lääketieteiden oikeuslääketieteen ja oikeustieteen juridiikka (2.p. 2007, 267 s.) täydennettynä **R. Lahden** artikkeleilla

Eutanasia ja kuolevan potilaan hoito (Juhlajulkaisu Eero Backman, 2005, s. 91–109), Lääkäri ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen puuttuminen (Terttu Utraisen juh-lakirja, 2006, s. 187–210) ja Potilastietojen luottamuksellisuuden suoja ... (Juhlajulkaisu Pekka Hallberg, 2004, s. 206–216).

2) **Lötjönen, S.**, Yhteenvetoartikkeli Lääketieteellinen tutkimus ihmisillä. Samannimisessä väitöskirjassa, Forum Iuris (2004); tekstistä on saatavissa verkkoversio (195 s.).

3) **Lehtonen, L.** (toim.), Bio-oikeus lääketieteessä (2006, 256 s.) täydennettynä **Halituksen esityksellä** 216/2008 vp (bio-lääketiedesopimuksen ja sen kahden lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta; n. 55 s.).

4) **Penttilä, A. ym.**, Oikeuslääketiede (2000), s. 1–21, 74–120, 165–173, 189–211, 278–299, 315–368 ja 412–417 (186 s.).

Opiskelijoiden edellytetään kykenevän hyödyntämään tentissä alan säädöksiä, joita on kattavasti eripainoksessa Suomen lain Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö, Suomen Laki -teosten So ja Si -osastoissa ja Editan Lakikirjoissa.

Maa-, vesi- ja ympäristöoikeuden pakolliset aineopinnot (20016)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen oikeudenalan perusteista ja ohjauskeinoista. Kokonaiskuvan antaminen maankäytön suunnittelusta ja kiinteistöjärjestelmästä, luonnonvarojen käytöstä, luonnonsuojelusta ja ympäristönsuojelusta.

Käsitteltävä asiakokonaisuus. 1. Ympäristöoikeuden yleiset opit 2. Euroopan unionin ympäristönormisto sekä muu ylikansallinen ympäristöoikeus. 3. Maankäytön suunnittelu ja rakentaminen. 4. Ympäristön pilaantumisen ehkäisyn yleiset periaatteet ja ohjauskeinot. 5. Luonnonvarojen käytön ohjaus ja luonnon suojeleminen. 6. Vesitalousoikeus. 7. Kulttuuriympäristön hoito ja suojeleminen. 8. Kiinteistömuodostamisoikeus ja pakko-oikeudet.

Laajuus 6 opintopistettä.

Opettajat

Majamaa, Vesa, OTT, VT. Ympäristöoikeuden professori. Oppiaineen **vastuupettaja.**

Ekroos, Ari, OTT. Ympäristö- ja energiaoikeuden professori.

Utter, Robert, OTT. Ympäristöoikeuden assistentti. Virasta vapaa.

Forss, Matias, OTK. Ympäristöoikeuden assistentti (mvs).

Holma, Kyösti, OTT, DI. Ympäristöoikeuden dosentti.

Kuusiniemi, Kari, OTT. Ympäristöoikeuden dosentti.

Määttä, Tapio, OTT. Ympäristöoikeuden dosentti.

Belinskij, Antti, OTL. Tutkija.

Opetus

Oppiaineen opetuskausi: kalenteriviikot 46–49

Opetusmuodot. Luennot. Pakollisia aineopintoja varten pidetään yleisesityksen sisältävä korvaava luentosarja. Hyvityspistelunnon hyväksytystä suorittamisesta voi saada enintään 5 hyvityspistettä tenttiin. Korvaavan luentosarjan suorittamalla voi korvata erikseen ilmoitetun tutkintovaatimuskohdan pistein 1-10. **Korvaavilla luentosarjoilla voi korvata enintään kaksi tenttikysymystä.**

Prof. **Vesa Majamaa** luennoi maankäyttö- ja rakennuslaista 9.11.–27.11. ma–pe klo 8–10 P IV. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 3.

Prof. **Ari Ekroos** luennoi ympäristönsuojeluoikeudesta 9.11.–19.11. ma, ti, ke, to klo 12–15 P IV. Luentokuulustelut: 23.11. ja 26.11. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 2.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa saa käyttää teoksia Suomen Laki I, II ja III, Finlands Lag I ja II, sekä EU-oikeuden lakikirjaa. Säädöskokoelman irtokappaleiden tuomisesta, sallituista merkinnöistä lakikirjoissa ks. Lakikirjatentit. Vastauksia kysymystä kohden on yksi sivu.

Koska lakikirjojen käyttö tentissä on sallittua, ei pelkästään oikean lainkohdan löytämisestä ja kopioimisesta vastauspaperiin saa yleensä pisteitä. Hyväksyttävät vastaukset edellyttävät esseevastauksissa oppikirjoissa mainittujen, asiaan liittyvien seikkojen esit-

tämistä. Oikeustapauksissa puolestaan edellytetään, että tapaukseen liittyviä oikeussäännöksiä myös sovelletaan kysymyksestä ilmeneviin tapauksen tosiseikkoihin. Oikeusta-pausten arvostelussa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, miten esitetyt johdopäätökset on perusteltu.

Tutkintovaatimukset

OTK-tutkinto

1) **Hollo, E.J.**, Johdatus ympäristöoikeuteen (3. p. 2009), myöhemmin ilmoitettavat n. 200 sivua **Hollo, E.J.**, Ympäristöoikeuden perusteet (2004), s. 1-202, paitsi s. 54–85.

2) **Hollo, E.J.**, Ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojeluoikeus (2004), s. 1-160 ja 313-400.

3) **Majamaa, V.**, Maankäyttö- ja rakennuslain perusteet (2009), myöhemmin ilmoitettavat n.170 s. **Hollo, E.J.**, Maankäyttö- ja vesioikeus (2006), s. 32-152 ja 161-207.

4) **Majamaa, V.- Markkula, M.**, Kiinteistönmuodostamislaki (2001), s. 9-207.

5) **Hollo, E.J.**, Maankäyttö- ja vesioikeus (2006), s. 327-390 ja 458-544.

Säädökset

HUOM! Luettelo ei ole tyhjentävä. Tentissä edellytetään kykyä soveltaa luettelossa mainitsemattomiakin säädöksiä.

Kiinteistönmuodostamislaki 12.4.1995/554. (Ym 101)
Kiinteistönmuodostamisasetus 20.12.1996/1189 (Ym 102)
Kiinteistörekisterilaki 16.5.1985/392. (Ym 116)
Yhteisaluelaki 18.8.1989/758. (Ym 108)
Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132 (Ym 201)
Maankäyttö- ja rakennusasetus 10.9.1999/895 (Ym 202)
Etuostolaki 5.8.1977/608. (Si 625)
Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki 12.3.1999/329. (Ma 101)
L eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26. (Ym 302)
Maantielaki 23.6.2005/503 (Ym 203)
Rautatielaki 29.6.2006/555
L yksityisistä teistä 15.6.1962/358. (Ym 207)
VNA yksityisistä teistä 21.12.2000/1267. (Ym 208)
Vesilaki 19.5.1961/264. (Ym 601)
L eräistä vesien käyttämistä varten myönnettävistä oikeuksista 19.5.1961/266.
Vesiasetus 6.4.1962/282. (Ym 602)
L sisältävä määräyksiä välirajasta vedessä ja vesialueen jaosta 23.7.1902/31. (Ym 112)
L oikeudesta yleisiin vesialueisiin 1.4.1966/204. (Ym 113)
Merensuojelulaki 29.12.1994/1415. (Ym 608)
L aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16.3.1979/300. (Ym 609)
L maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta 25.4.1974/378. (Ym 420)
Vesihuoltolaki 9.2.2001/119. (Ym 613)
Laki vesienhoidon järjestämisestä 30.12.2004/1299 (Ym 615)
L kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 31.8.1978/669. (Ym 425)
L kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29.7.1977/603. (Si 626)
Rakennusuojelulaki 18.1.1985/60. (Ym 510)
Muinaismuistolaki 17.6.1963/295. (Ym 509)
Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096. (Ym 501)
Luonnonsuojeluasetus 14.2.1997/160 (Ym 502)

Koskiensuojelulaki 23.1.1987/35. (Ym 606)
Metsälaki 12.12.1996/1093. (Ma 602)
L kestävä metsätalouden rahoituksesta 12.12.1996/1094. (Ma 607)
Metsästyslaki 28.6.1993/615. (Ma 701)
Kalastuslaki 16.4.1982/286. (Ma 704)
L yleisestä kalastusoikeudesta 16.4.1982/285. (Ma 706)
Ulkoilulaki 13.7.1973/606. (Ym 305)
Maastoliikennelaki 22.12.1995/1710 (Vi 236)
Maa-aineslaki 24.7.1981/555. (Ym 507)
VNA maa-ainesten ottamisesta 24.11.2005/926
Kaivoslaki 17.9.1965/503. (Ym 209)
Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86 (Ym 401)
Ympäristönsuojeluasetus 18.2.2000/169 (Ym 401a)
Päästökauppalaki 30.7.2004/683 (Ym 402a)
Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaansaannosta 4.2.2000/113. (Ym 402)
Laki ympäristölupavirastosta 4.2.2000/87. (Ym 705a)
Jätelaki 3.12.1993/1072. (Ym 426)
Jäteasetus 22.12.1993/1390.
Terveystoimintalaki 19.8.1994/763 (Ym 409)
Kemikaalilaki 14.8.1989/744. (Ym 412)
Kemikaaliasetus 12.7.1993/675.
Geeniteknikkalaki 17.3.1995/377. (Ym 411)
Ydinenergialaki 11.12.1987/990. (Yr 703)
L ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 10.6.1994/468. (Ym 403)
A ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 5.3.1999/268. (Ym 404).
Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 8.4.2005/200 (Ym 405)
L ympäristövaikutusten korvaamisesta 19.8.1994/737. (Si 304)
Sähkömarkkinalaki 17.3.1995/386 (Yr 704)

Förordningar

OBS! Förteckningen är ej uttömmande. I tentamen förutsätts förmåga att tillämpa även förordningar som inte nämns i förteckningen.

Fastighetsbildningslag 12.4.1995/554. (Mi 101)
Fastighetsbildningsförordning 20.12.1996/1189 (Mi 102)
Fastighetsregisterlag 16.5.1985/392. (Mi 116)
L om samfälligheter 18.8.1989/758. (Mi 108)
Markanvändnings- och bygglag 5.2.1999/132 (Mi 201)
Markanvändnings- och byggförordning 10.9.1999/895 (Mi 202)
Förköpslag 5.8.1977/608. (Ci 625)
L om finansiering av landsbygdsnärningar 12.3.1999/329. (La101)
L angående vissa grannelagsförhållanden 13.2.1920/26. (Mi 302)
Landsvägslag 23.6.2005/503 (Mi 203)
Järnvägslag 29.6.2006/555
L om enskilda vägar 15.6.1962/358. (Mi 207)
SRF om enskilda vägar 21.12.2000/1267. (Mi 208)
Vattenlag 19.5.1961/264. (Mi 601)
L om beviljande av vissa rättigheter med avseende å nyttjande av vatten 19.5.1961/266.
Vattenförordning 6.4.1962/282. (Mi 602)
L innefattande bestämmelser om räskillnad i vatten och skifte af vattenområde 23.7.1902/31. (Mi 112)
L om rätt till allmänna vattenområden 1.4.1966/204. (Mi 113)
Havsskyddslag 29.12.1994/1415. (Mi 608)
L om förhindrande av miljöförorening från fartyg 16.3.1979/300. (Mi 609)
L om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land 25.4.1974/378. (Mi 420)
L om vattentjänster 9.2.2001/119. (Ym 613)
L om vattenvårdsförvaltningen 30.12.2004/1299 (Mi 615)
L om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden 31.8.1978/669. (Mi 425)

L om infösen av fast egendom och särskilda rättigheter 29.7.1977/603. (Ci 626)
Byggnadsskyddslag 18.1.1985/60. (Mi 510)
L om fornminnen 17.6.1963/295. (Mi 509)
Naturvårdslag 20.12.1996/1096. (Mi 501)
Naturvårdsförordning 14.2.1997/160 (Mi 502)
Forsskyddslag 23.1.1987/35. (Mi 606)
Skogslag 12.12.1996/1093. (La 602)
L om finansiering av hållbart skogsbruk 12.12.1996/1094. (La 607)
Jaktlag 28.6.1993/615. (La 701)
L om fiske 16.4.1982/286. (La 704)
L om allmän fiskerätt 16.4.1982/285. (La 706)
L om friluftsliv 13.7.1973/606. (Mi 305)
Terrängtrafiklag 22.12.1995/1710 (Kom 236)
Marktäktslag 24.7.1981/555. (Mi 507)
SRF om marktäkt 24.11.2005/926
Gruvlag 17.9.1965/503. (Mi 209)
Miljöskyddslag 4.2.2000/86 (Mi 401)
Miljöskyddsförordning 18.2.2000/169 (Mi 401a)
L om utsläppshandel 30.7.2004/683 (Mi 402a)
L om införande av miljöskyddslagstiftningen 4.2.2000/113. (Mi 402)
L om miljötillståndsverken 4.2.2000/87. (Mi 705a)
Avfallslag 3.12.1993/1072. (Mi 426)
Avfallsförordning 22.12.1993/1390.
Hälsoskyddslag 19.8.1994/763 (Mi 409)
Kemikalielag 14.8.1989/744. (Mi 412)
Kemikalieförordning 12.7.1993/675.
Gentekniklag 17.3.1995/377. (Mi 411)
Kärnenergilag 11.12.1987/990. (Ft 703)
L om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning 10.6.1994/468. (Mi 403)
SRF om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning 5.3.1999/268. (Mi 404).
L om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters plan och program 8.4.2005/200 (Mi 405)
L om ersättning för miljöskador 19.8.1994/737. (Ci 304)
Elmarknadslag 17.3.1995/386 (Ft 704)

EY-säädökset (Ei liitteitä)

Neuvoston direktiivi 79/409/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1979, luonnonvaraisten lintujen suojelusta. EYVL L 103, 25/04/1979 s. 1
Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista. EYVL L 175, 05/07/1985 s. 40
Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta. EYVL L 206, 22/07/1992 s. 7.
Neuvoston direktiivi 96/61/EY, annettu 24 päivänä syyskuuta 1996, ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi. EYVL L 257, 10/10/1996 s. 26.
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista. EYVL L 327, 22/12/2000 s. 1.
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2001, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista. EYVL L 197, 21/07/2001 s. 30
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 761/2001, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2001, organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä). EYVL L 114, 24.4.2001, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta. EYVL L 041, 14/02/2003 s. 26
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivin 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta. EYVL L 156, 25/06/2003 s. 17.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä. EYVL EUVL L 25, 25.10.2003.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/35/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta. EYVL L 143, 30/04/2004 s. 56.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 2008, ilmanlaadusta ja sen parantamisesta. EUVL L 152, 11/06/2008, s. 1.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta. EUVL L 312, 22/11/2008, s. 3.

EG-förordningar (ej bilagor)

Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar. *EGT L 103, 25.4.1979*

Rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. *EGT L 175, 5.7.1985*

Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter. *EGT L 206, 22.7.1992*

Rådets direktiv 96/61/EG av den 24 september 1996 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar. *EGT L 257, 10.10.1996*

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. *EGT L 327, 22.12.2000*

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan. *EGT L 197, 21.7.2001*

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 761/2001 av den 19 mars 2001 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS). *EGT L 114, 24.4.2001*

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG. *EUT L 41, 14.2.2003*

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG av den 26 maj 2003 om åtgärder för allmänhetens deltagande i utarbetandet av vissa planer och program avseende miljön och om ändring, med avseende på allmänhetens deltagande och rätt till rättslig prövning, av rådets direktiv 85/337/EEG och 96/61/EG. *EUT L 156, 25.6.2003*

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen. *EUT L 25, 25.10.2003*

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador. *EUT L 143, 30.4.2004*

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/50/EG av den 21 maj 2008 om luftkvalitet och renare luft, *EUT L 152, 11/06/2008*.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv *EUT L 312, 22/11/2008*.

Maa-, vesi- ja ympäristöoikeuden valinnaiset aineopinnot

Valinnaiset aineopinnot koostuvat kirjallisista kuulusteluista, jotka kaikki ovat 8 op:n laajuisia, 6 op:n laajuisesta harjoitusseminaariryöstä, sekä 6 op:n laajuisesta käytännön kurssista. Kuulustelujen aihepiirit: Maa- ja vesioikeus; Ympäristöoikeus.

Laajuus 8 opintopistettä

Tavoite. Valitun aineen pääsektorin syvälinen hallinta ja tuntemus.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. **Kuulustelussa ei saa olla lakikirjoja tai muuta oheismateriaalia.**

Opetusmuodot. Luennot ja harjoitustyöt. Harjoitustyöllä voi korvata kuulusteluun liitvää kirjallisuutta.

Prof. **Ari Ekroos** pitää 18.1.–11.3. kurssin ympäristö- ja energiaoikeudesta (8 op).

Opetusmuodot: Luennot, ryhmätyöt ja harjoitustyöt. Luennot ja ryhmätyöskentely englanniksi, ryhmä- ja harjoitustyöt suomeksi tai englanniksi. Opetus: Prof. Ari Ekroos kl. 18.1.–27.1.; ma, ke, to; klo 16–19 P 417 luennoi ja jakaa ryhmä- ja harjoitustyöt.

Ryhmä- ja harjoitustöiden purku 1.3–4.3. ma, ti, ke, to; klo 16–19 P 668. Luento-kuulustelu ma 8.3. klo 16–18 ja uusinta to 11.3. klo 16–18 P 668. Korvaa valinnaisten aineopintojen ympäristöoikeuden osion (20278) kirjallisen kuulustelun 8 op. (Ilmoittautuminen WebOodissa viimeistään 10.1.). Enintään 16 opiskelijaa. Ilmoittautuminen on sitova. Osanottajat valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

Maa- ja vesioikeus (20277)

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Kaavoitus- ja rakentamisoikeus. 2. Kiinteistöjärjestelmä ja kiinteistönmuodostaminen. 3. Maankäyttö. 4. Vesioikeus.

Tutkintovaatimukset

Seuraavista teoksista on valittava **vähintään kolme teosta**. Valittujen teosten yhteissivumäärä tulee olla **vähintään 1200 sivua**. Sivumäärää laskettaessa ei oteta huomioon hakemistoja, sisällysluetteloita tai liitesivuja.

Majamaa, V., Oikeudesta rakentaa poikkeus-luvalla (1981).

Ekroos, A.- Majamaa, V., Maankäyttö- ja rakennuslaki (2005).

Kuusiniemi, K.- Peltomaa, H., Lunastuslainsäädäntö ja korvausjärjestelmä (2000).

Hollo, E.J., Erityinen kiinteistöoikeus (2.p. 1984), s. 1-30, 86–165, 250–380.

Hollo, E.J. – Mehling, M. – Taina, T., Vertaileva vesioikeus (2003), s. 49–354.

Mäkinen, E., Maankäyttösopimus ja hyvä hallinto (2000).

Hollo, E.J., Maankäyttö- ja vesioikeus (2006) (kiinteistöjärjestelmää ja kiinteistönmuodostamista koskevat osiot).

KM 1990:22, s. 3–235.

Esitys kaivoslain uudistamiseksi. Kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä- ja toimikuntaraportteja 2/2003.

OMKM 2004:2, Vesilakitoimikunnan mietintö. (erikseen sovitettavat sivut)

Tai muu erikseen sovitettava kirjallisuus.

Ympäristöoikeus (20278)

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Yleinen ja erityinen ympäristönsuojelu. 2. Ympäristövahinkojen korvaaminen. 3. Luonnonvarojen käyttö. 4. Alkuperäisen luonnon suojeleminen. 5. EU:n ympäristöä koskeva sääntely. 6. Kansainvälinen ympäristöoikeus.

Tutkintovaatimukset

Seuraavista teoksista on valittava **vähintään kolme teosta**. Valittujen teosten yhteissivumäärä tulee olla **vähintään 1200 sivua**. Sivumäärää laskettaessa ei oteta huomioon hakemistoja, sisällysluetteloita tai liitesivuja.

Hollo E.J., Ympäristönsuojeluoikeus (2001), 531 s.

Hollo, E.J.– Vihervuori, P., Ympäristövahinkolaki (1995), 323 s.

Mahmoudi– Rubenson., Miljö rättens grunder - Svenska och europeiska regler i ett internationellt perspektiv (2004).

Similä, J., Luonnonsuojelulaki (1997), 268 s.

Kiviniemi, M., Metsäoikeus (2004), s. 17-379.

Kuusiniemi, K., Ympäristömuutosten korvaaminen pakkotoimitilanteissa (1997), 353 s.

Hollo, E. J.– Parkkari, J. (toim.), Kansainvälinen ympäristöoikeus (1994), s. 13-417.

Krämer, L., EC Environmental Law (2000 tai 2003).

Tai muu erikseen sovittava kirjallisuus.

Ympäristöoikeuden oikeudenkäyntikurssi, ks. opinto-oppaasta kohdasta Käytännön taidot

Muuta opetuksesta

Oppiaineen englanninkielisten kurssien päivitetty aikataulu on WebOodissa

Naisoikeuden valinnaiset opinnot

Naisoikeudessa käsitellään laaja-alaisesti tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Opintojaksot tarjoavat tieteenalojen rajat ylittäviä näkökulmia muun muassa oikeustieteen ja politiikantutkimuksen leikkauspisteissä. Oikeustieteelliset kysymyksenasetelut koskettavat muun muassa rikos- työ- ja hallinto-oikeuden ydinalueita. Ala on vahvasti kansainvälinen ja verkostoitunut.

Naisoikeuden valinnaisissa opinnoissa on tarjolla kaksi opintojaksoa (yhteensä 12 opintopistettä). Opintojaksot ovat luentosarjoja, joilla on useita vierailuvia luennoitsijoita.

Tarkemmat tiedot luentokurssien sisällöistä ja muusta opetuksesta päivitetään naisoikeuden sivuille osoitteeseen:

<http://www.helsinki.fi/rpol/naisoikeus/>

Sukupuoli, väkivalta ja oikeus (20156)

Kurssi pidetään syyslukukaudella 2009. Kurssi on tarkoitettu oikeustieteellisen tiedekunnan, valtiotieteellisen tiedekunnan eräiden laitosten sekä naistutkimuksen perustutkintovaiheessa oleville opiskelijoille.

Tavoite. Kurssin tavoitteena on tarkastella väkivallan sukupuolittuneisuutta ja oikeusjärjestelmän tapaa kohdata väkivalta. Luennoilla tarkastellaan kriittisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä ja sen soveltamiskäytäntöä. Väkivaltarikosten käsittelemistä poliisi-, syyttäjä- ja tuomioistuinkäytännöissä valotetaan oikeussosiologisesta näkökulmasta. Sen lisäksi pohditaan väkivaltaa koskevia kulttuurisia käsityksiä. Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen näkökulma yhdistyy tarkasteltaessa lain ja ”yhteiskuntatodellisuuden” välistä vuorovaikutusta. Kurssi sopii mainiosti monien eri tieteenalojen opiskelijoille.

Käsiteltävä asiakokonaisuus.

1. Voimassa oleva väkivaltaa koskeva lainsäädäntö ja sen soveltaminen, 2. väkivaltarikosten käsittely poliisi-, syyttäjä- ja tuomioistuinkäytännöissä (oikeussosiologinen näkökulma), 3. väkivaltaa koskevat kulttuuriset käsitykset. Opettajina toimivat oikeus- ja yhteiskuntatieteiden tutkijat oman tutkimuksensa perusteella.

Laajuus. 6 tai 3 opintopistettä (3 tai 1,5 ov).

Vastaava opettaja. E.MA Linda Hart (linda.hart@helsinki.fi). Tavattavissa sopimuksen mukaan.

Suoritustapa. Luennot, jotka pidetään keskiviikkoisin 16.9.–2.12. (ei 28.10.) klo 12–14 Porthaniassa salissa P674. Luento-kuulustelu järjestetään keskiviikkona 16.12. klo 12.00 salissa P674. Kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista läsnäoloa luennoilla. Kurssi (22 tuntia luentoja ja luennoitsijoiden valitsema aiheita tukeva kirjallisuus) suoritetaan luentokuulustelussa. 3 opintopisteen suorituksessa tentitään vain luennoilla käsitellyt asiat, 6 opintopisteen suorituksessa myös kirjallisuus.

Tasa-arvo – perusoikeus ja politiikan haaste. Tasa-arvon oikeudellisia ja poliittisia ulottuvuuksia (20157)

Kurssi pidetään kevätlukukaudella 2010. Kurssi on tarkoitettu oikeustieteellisen tiedekunnan, valtiotieteellisen tiedekunnan eräiden laitosten sekä naistutkimuksen perustutkintovaiheessa oleville opiskelijoille.

Tavoite. Kurssin tavoitteena on perehtyä tasa-arvoon filosofisena ja historiallisena ilmiönä; sukupuolen, etnisen alkuperän, seksuaalisen suuntautumisen ym. perusteella tapahtuvalta syrjinnältä suojaaviin kansallisiin ja kansainvälisiin säännöksiin ja niiden taustaan; tasa-arvoa koskevaan politiikkaan; vähemmistöjen asemaan.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Tasa-arvon historiallisia, filosofisia ja käsitteellisiä juuria, 2. sukupuolten tasa-arvo oikeutena ja politiikkana, 3. vähemmistöt, moninaisuus ja kiellettyjen syrjintäperusteiden kirjo, 4. moniperusteisen syrjinnän ja intersektionaalisuuden haasteet. Opettajat ovat oikeustieteen ja politiikan tutkijoita.

Laajuus. 6 tai 3 opintopistettä (3 tai 1,5 ov).

Vastaava opettaja. VTM **Milja Saari** (milja.saari@helsinki.fi). Tavattavissa sopimuksen mukaan.

Suoritustapa. Luennot, jotka pidetään maanantaisin ja keskiviikkoisin 11.1.–17.3. klo 16–18 Päärakennuksessa salissa 5. Luentokuulustelu järjestetään tiistaina 30.3. klo 9.00 Porthanian salissa P674. Kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista läsnäoloa luennoilla. Kurssi (36 tuntia luentoja ja luennoitsijoiden valitsema aiheita tukeva kirjallisuus) suoritetaanluentokuulustelussa. Opintojakson voi suorittaa kolmen opintopisteen laajuisena, jolloin vain seurattujen luentojen sisältö (eli ei lisäkirjallisuutta) tentitäänluentokuulustelussa.

Oikeushistorian pakolliset aineopinnot (20019)

Tavoite. Opintojakson aikana opiskelija hahmottaa yleiskuvan oikeudellisten ilmiöiden historiallisesta kehityksestä. Opiskelija ymmärtää oikeuden kentän laajuuden historiallisessa perspektiivissä: oikeushistoria tarkastelee niin oikeusnormeja, oikeuskäytäntöä, oikeudellisia instituutioita, oikeuskulttuuria kuin oikeudellisia katsomuksiakin. Opiskelija oppii kartoittamaan oikeuskehityksen suuret linjat ja selittämään havaitsemansa oikeudelliset muutokset kytkemällä ne yhteiskunnallisiin, historiallisiin ja kulttuurisiin yhteyksiinsä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus.

Euroopan ja Suomen oikeuskehitys sukuyhteiskunnasta nykyaikaan; painopisteenä keskeisimmät oikeudelliset murros- ja muutosvaiheet.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö.

Oikeushistorian aineopintotentin voi suorittaa usealla vaihtoehdoisella tavalla. 1) Kokonaan korvaavilla luentosarjoilla ja kursseilla. Edellytyksenä on tällöin, että opiskelija on suorittanut hyväksyttävästi kaikki kolme kokonaisuutta. Merkintää tulee hakea erikseen oppiaineen assistentilta. 2) Korvaavia luentosarjoja/kurssi + kirjallisuuskuulustelu. Oppiaine suosittelee lämpimästi ainakin yhden korvaavan kokonaisuuden suorittamista.

Opetus

Oppiaineen opetuskausi: kalenteri-
viikot 45-47

Tutkijakoulutettava **Jussi Sallila** ja assistentti **Iisa Vepsä** luennoivat Euroopan oikeushistoriasta antiikista varhaiselle uudelle ajalle 2.11.–13.11. ma–pe klo 12–14 PII, paitsi 14.11. PI. Luentokuulustelu pidetään viimeisellä luentokerralla. Luento korvaa

tutkintovaatimusten kohdan 1. PII, paitsi 05.11., 06.11., 9.11. ja 12.11. PR sali 1 ja 13.11. PI.

Professori **Jukka Kekkonen** luennoi Euroopan oikeushistoriasta valitusajasta nykypäivään 9.11.–20.11. ma–pe klo 8–10 PII, paitsi 28.11. PI. Luentokuulustelu pidetään viimeisellä luentokerralla. Luento korvaa tutkintovaatimusten kohdan 2. PII, paitsi pe 20.11. PI.

Tutkijakoulutettava **Johanna Kirjalainen** ja tutkijakoulutettava **Marianne Vasara-Aaltonen** luennoivat kotimaisen oikeuden historiasta 9.11.–20.11. ma–pe klo 10–12 PII, paitsi 20.11. PI. Luentokuulustelu pidetään viimeisellä luentokerralla. Opetus perustuu oikeushistoriallisiin teksteihin keskiajalta nykypäivään. Luento korvaa tutkintovaatimusten kohdan 3. PII, paitsi pe 20.11. PI.

Laajuus. 5 opintopistettä.

Opettajat

Kekkonen, Jukka, OTT, VT. Oikeushistorian ja roomalaisen oikeuden professori. Dekaanin oppiaineen **vastuupettaja**.
Pihlajamäki, Heikki, OTT, VT. Oikeushistorian dosentti. Oikeushistorian yliopistonlehtori. (virasta vapaa)
Vepsä, Iisa, OTL. Assistentti.

Kirjalainen, Johanna, OTL. Tutkijakoulutettava
Komulainen, Raija-Liisa, OTL, VT. Tutkijakoulutettava
Korpiola, Mia, OTT. Tutkijatohtori
Kotkas, Toomas, OTT. Tutkijatohtori
Löytömäki, Stiina, OTL. Tutkijakoulutettava
Malminen, Toni, OTL. Tutkijakoulutettava
Sallila, Jussi, OTL. Tutkijakoulutettava
Tuori, Kaius, OTT, FM. Tutkijatohtori

Vasara-Aaltonen, Marianne, OTM. Tutkijakoulutettava

Letto-Vanamo, Pia, OTT, VT. Oikeushistorian dosentti. KATTI:n johtaja.

Pykkänen, Anu, OTT, VT. Oikeushistorian dosentti. Akatemiaturkija.

Inha, Jyri, OTT. Oikeushistorian dosentti.

Karonen, Petri, FT. Oikeushistorian dosentti.

Korpjaakko-Labba, Kaisa, OTT. Oikeushistorian dosentti.

Tyynilä, Markku, OTT. Oikeushistorian dosentti.

Tutkintovaatimukset

1) **Tellegen-Couperus, O.,** A Short History of Roman Law (1993), sivut 3-149 ja **Stein, P.,** Roman Law in European History (1999), sivut 38-130.

2) **Robinson-Fergus-Gordon (toim.),** European Legal History (2000), sivut 26-41, 71-267 ja 285-299.

3) **Letto-Vanamo, P. (toim.),** Suomen oikeushistorian pääpiirteet (1991) lukuun ottamatta sivuja 98-110, 168-187 ja 242-257 tai **Inger, G.,** Svensk rättshistoria (1997) s. 1-248.

Oikeushistorian valinnaiset aineopinnot

Valinnaisissa opinnoissa on mahdollisuus syventää oikeushistoriallista näkemystä sekä keskittymällä tiettyyn aihepiiriin että perehtymällä alan tutkimuksen metodisiin piirteisiin. Opetus pyritään järjestämään mahdollisimman suurelta osin opiskelijoiden omaa tiedon tuottamista kannustavaksi. Työskentely seminaareissa perustuu pääosin opiskelijoiden kirjallisten ja suullisten esitysten pohjalle. Kurssien sisältö suunnitellaan siten, että ne voivat tukea esim. yksityisoikeuden tai prosessi- ja rikosoikeuden täydentäviä opintoja. Korvaaviksi suorituksiksi hyväksytään erikseen sovittavalla tavalla osallistuminen opetukseen muissa tiedekunnissa tai ulkomailla.

Opiskelijoilla on mahdollisuus neuvotella laajemman opintokokonaisuuden suorittamisesta kerralla. Se voi tapahtua esimerkiksi yhdistämällä useampia seminaareja, seminaari ja kirjatentti tai seminaari ja ulkomaiset opinnot.

Roomalainen oikeus (20331)

Tavoite. Opintojakson aikana opiskelija hahmottaa yleiskuvan roomalaisen oikeuden vuosituhantisesta historiasta antiikista nykypäivään. Opiskelija osaa analysoida roomalaisen oikeuden kehityksen keskeisiä piirteitä ja siihen vaikuttaneita muutostekijöitä. Opiskelija ymmärtää roomalaisen oikeuden oman aikansa tuotteena. Opiskelija ymmärtää roomalaisen oikeuden vaikutuksen yhtäältä koko Euroopan oikeuskehitykseen ja toisaalta paikallisiin oikeusjärjestelmiin.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Antiikin roomalaisen oikeuden kehityskaudet ja eri kerrostumat, roomalaisen oikeuden vulgarisoituminen, keskiajan roomalaisen oikeus, roomalaisen oikeuden koulukunnat uudella ajalla, roomalainen oikeus ja modernin oikeuden synty.

Laajuus. 6 opintopistettä.

Tutkintovaatimukset

Tentittävä kirjallisuus mainittava ilmoittautuessa!

- 1) **Kaser, M.**, Roomalainen yksityisoikeus (1968) tai **Borkowski, A.**, A Textbook of Roman Law (1995) tai **Crook, J. A.**, Law and Life of Rome (1967) tai **Kunkel, W.**, Römische Rechtsgeschichte (1980) tai jokin opettajan kanssa erikseen sovittava espanjan-, italian- tai ranskankielinen teos.
- 2) **Bellomo, M.**, The Common Legal Past of Europe 1000–1800 (1995) tai **Tamm, D.**, Roman Law and European Legal History (1997) tai **Tamm, D.**, Romersk rätt och europeisk rättsutveckling (1996) tai **Zimmermann, R.**, The Law of Obligations (osin) (1990).
- 3) **Whitman, J. Q.**, The Legacy of Roman Law in German Romantic Era. Historical Vision and Legal Change (1990) tai **Tuori, K.**, Ancient Roman Lawyers and Modern Legal Ideals (2006) tai jokin opettajan kanssa erikseen sovittava saksan-, espanjan- tai ranskankielinen teos.

Euroopan oikeushistoria (20332)

Tavoite. Opintojakson aikana opiskelija hahmottaa yleiskuvan eurooppalaisen oikeusperinteen syntyvaiheista ja kehityslinjoista. Opiskelija osaa analysoida Euroopan oikeudellisen kehityshistorian keskeisiä piirteitä ja siihen vaikuttaneita muutostekijöitä. Opiskelija ymmärtää eurooppalaisen oppineen oikeuden vaikutuksen paikallisiin oikeusjärjestyksiin ja niiden välisen vuorovaikutussuhteen.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Keskiajan oppineen oikeustieteen synty, *ius communen historia*, kodifikaatioiden aikakausi, kansallisvaltioiden oikeus, oikeuden modernisaatio.

Laajuus. 6 opintopistettä.

Opetus.

Professori **Jukka Kekkonen** pitää yhdessä OTL **Johanna Kirjalaisen** kanssa harjoitusseminaarin kesällä 2010 avoimessa yliopistossa. Harjoitusseminari sijoittuu joko kotimaiseen tai Euroopan oikeushistoriaan.

Tutkintovaatimukset

Tentittävä kirjallisuus mainittava ilmoittautuessa!

- 1) **Wieacker, F.**, A History of Private Law in Europe (1995) tai sama, Privatrechtsgeschichte der Neuzeit (1967) tai **Hattenhauer, H.**, Europäische Rechtsgeschichte tai **Wesel, U.**, Geschichte des Rechts (1997).
- 2) **Berman, H.**, Law and Revolution (1983) tai sama, Law and Revolution, II (2004) erikseen sovittavin osin tai **Korpiola, M.** (toim.), Nordic Perspectives on Medieval Canon Law (1999) sekä **Brundage, J. A.** Medieval Canon Law (1995) erikseen sovittavin osin, tai jokin opettajan kanssa erikseen sovittava espanjan-, italian- tai ranskankielinen teos.
- 3) **John, M.**, Politics and the Law in the Late Nineteenth-Century Germany (1989) tai **Caenegem, R. C. van**, A Historical Introduction to Western Constitutional Law (1995) tai **Caenegem, R. C. van**, The Birth of the English Common Law (1988) tai **Stolleis, M.**, Geschichte des öffentlichen Rechts I (1988), II tai III tai tai tai jokin opettajan kanssa erikseen sovittava saksan-, espanjan-, italian-, viron- tai ranskankielinen teos.

Kotimainen oikeushistoria (20333)

Tavoite. Opintojakson aikana opiskelija hahmottaa yleiskuvan kotimaisen oikeushistorian keskeisistä kehityslinjoista. Opiskelija oppii analysoimaan kotimaisen oikeuskehityksen tärkeimpiä piirteitä. Opiskelija ymmärtää kotimaisen oikeuden yhteiset ja erilaiset piirteet eurooppalaiseen oikeuskehitykseen verrattuna.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Oikeuden kirjallistuminen, sukuoikeuden muuttuminen

valtiolliseksi oikeudeksi, oppineen oikeuden reseptio ja 1600-luvun oikeudellinen vallankumous, oikeuden modernisoituminen, kehitys oikeusvaltiosta hyvinvointivaltion oikeuteen ja globaalistumiseen.

Laajuus. 6 opintopistettä.

Opetus

Professori **Jukka Kekkonen** pitää yhdessä OTL **Johanna Kirjalaisen** kanssa harjoitusseminaarin kesällä 2010 avoimessa yliopistossa. Harjoitusseminaari sijoittuu joko kotimaiseen tai Euroopan oikeushistoriaan.

Dosentti **Mia Korpiola** ja assistentti **Iisa Vepsä** pitävät **oikeudenkäyntidraamakurssin** oikeudenkäytöstä varhaisella uudella ajalla kl. Tapaamisajat ovat seuraavat: to 11.2.2010 (alkukokous), klo 16–19, sh P518, to 25.2. klo 16–18, sh P518 ja P669 (draaman valmistelua), ma 8.3.2010 klo 16–18, sh P417 ja P444, to 11.3.2010 klo 16–19, sh P417 ja P444 ja ma 15.3.2010 klo 16–18 sh P417 ja P518 (seminaari-istunnot), ti 16.3.2010 klo 16–18 sh P417 ja P444 (draaman valmistelua) ja pe 19.3.2010 klo 14–18, sh 668 (oikeudenkäyntidraama). Arvosteltavat suoritukset ovat kirjallinen työ, oikeudenkäyntidraama, seminaarityöskentely ja vertaisarviointi. Kurssiin kuuluva seminaarityö voidaan myös kirjoittaa oikeusnotaarioppityöksi.

Ensimmäisellä tapaamisella to 11.2.2010 klo 16–19 opiskelijoille jaetaan oikeustapausta, jonka nojalla he saavat jakaa keskenään oikeudenkäyntiroolit. Kirjallisissa töissään opiskelijat selvittävät lähteiden ja kirjallisuuden perusteella, miten heidän tulee toimia roolinsa mukaisesti oikeudenkäynnissä, joka järjestetään viimeisellä kokoontumiskerralla, pe 19.3.2010 klo 14–18. Harjoitusseminaari toteutetaan osaksi prosessikirjoittamisen periaatteiden mukaisesti, ja opiskelijat tulevat saamaan palautetta jo keskeneräisestä kirjoituksistaan. Heillä on lisäksi mahdollisuus jättää arvosteltava versio työstään vasta seminaaritapaamisen jälkeen.

Kurssille otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä korkeintaan 20 osallistujaa. Kurssin tarkemmat tavoitteet ja ohjelma löytyvät kurssin kotisivuilta oikeushistorian nettisivujen alta. Ennakoilmoittautuminen e-lomakkeella (linkki löytyy kurssin kotisivulta) viimeistään 2.2.2010. Kurssi on harjoitusseminaari ja se korvaa valinnaisten opintojen jakson kotimainen oikeushistoria. Lisätietoja antaa Mia Korpiola (etunimi.sukunimi[at]helsinki.fi).

Tutkintovaatimukset

Tentittävä kirjallisuus mainittava ilmoittautuessa!

- 1) **Kekkonen, J.**, Suomen oikeuskulttuurin suuri linja 1898–1998 (1998).
- 2) **Kekkonen, J.**, Merkantilismista liberalismiin (1987) tai **Kotkas, T.**, “Suosiosta ja armosta” (2003) tai **Pihlajamäki, H.**, Evidence, Crime, and Legal Profession (1997) tai **Inha, J.**, Valtioneuvoston oikeuskanslerin virka-aseman muotoutuminen 1917–1919 (1997) tai **Hannula, I.**, Rikos-oikeudellinen järjestelmä kriisissä (2004) tai **Rasilainen, A.**, Oikeudellinen argumentointi politiikassa (2004) tai jokin opettajan kanssa erikseen sovittava teos.
- 3) **Letto-Vanamo, P.**, Suomalaisen asianajajalaitoksen synty ja varhaiskehitys (1989) tai **Letto-Vanamo, P.**, Käräjäyhteisön oikeus. Oikeudenkäyttö Ruotsi-Suomessa ennen valtiosääntömuutoksen vakiintumista (1995) tai **Aalto, S.**, Kirkko ja kruunu siveellisyyden vartijoina (1996) tai **Taussi Sjöberg, M.**, Rätten och kvinnorna. Från släktmakt till statsmakt i Sverige på 1500-och 1600-talen (1996) tai **Pylkkänen, A.**, Puoli vuodetta, lukot ja avaimet (1990) tai **Korpiola, M.**, Between Betrothal and Bedding (2009) tai **Korpijaakko, K.**, Saamelaisen oikeusasemasta Ruotsi-Suomessa (1989) tai **Ylikangas, H.**, Valta ja väkivalta keski- ja uudenajan taitteen Suomessa (1988) ja **Pihlajamäki, H. (toim.)**, Theatres of Power (1991) saksankieliset artikkelit poislukien.

Oikeustieteen historia (20334)

Tavoite. Opintojakson aikana opiskelija oppii tuntemaan Euroopan ja kotimaisen oikeustieteen historialliset päälinjat. Opiskelija osaa analysoida oikeustieteen historiallista kehitystä eurooppalaisesta ja kotimaisesta näkökulmasta. Opiskelija ymmärtää kotimaisen oikeustieteen historian ja merkityksen oikeuskehityksen kannalta.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Oikeustieteen synty ja merkitys eurooppalaisessa oikeuskulttuurissa *ius communesta* luonnonoikeuteen, oikeustiede Ruotsi-Suomessa 1600–1700-luvulla, suomalainen oikeustiede ja oikeudellinen yliopistokoulutus 1800-luvulla, saksalaiset ja skandinaaviset vaikutteet suomalaisessa oikeusajattelussa.

Laajuus. 6 opintopistettä.

Opetus

Tutkijat **Johanna Kirjalainen** ja **Marianne Vasara-Aaltonen** pitävät harjoitusseminaarin oikeustieteen historiasta ja sen kytköksistä aikakautensa oikeudellisiin käytäntöihin eurooppalaisessa kontekstissa. Aiheet voivat vaihdella keskiajasta nykyi- kaan ja käsitellä oikeustiedettä eri näkökul- mista. Töissä voidaan käsitellä mm. teemoja kuten keskiaikaisia rangaistusteorioita, absolutismin oikeutta, valistusta, naisia ja lapsia oikeuden silmissä eri aikoina, sopimus- vapauden rajoituksia sisällissodan myllerrysten jälkeen jne. Alkutapaaminen ma 7.9.2009 klo 10-12, sali P518. Seminaaritöiden palautus pe 25.9. mennessä ja seminaarikerrat ma 28.9.– to 1.10.2009 klo 8–14, P518. Ennakkoi- ilmoittautuminen 1.–31.8.2009 johanna.kirjalainen@helsinki.fi. Seminaariin otetaan 14 ensiksi ilmoittautunutta. Seminaari- työ voidaan tehdä myös ON-lopputyöksi.

Tutkintovaatimukset.

Tentittävä kirjallisuus mainittava ilmoittautuessa!

1) **Pihlajamäki, H., Mäkinen, V., Varkemaa, J.:** Keskiajan oikeushistoria (2007)

2) **Björne, L.,** Patrioter och institutionalister. Den nordiska rättsvetenskapens historia I (1996) tai **Björne, L.,** Brytningstiden. Den nordiska rättsvetenskapens historia II (1998) tai **Björne, L.,** Den konstruktiva riktningen 1871–1910. Den nordiska rättsvetenskapens historia III (2002).

3) **Tolonen, H.,** Korko, raha ja sopimus (1992) tai **Paasto, P.,** Omistuskäsitteistön rakenteesta (1994) tai **Jyränki, A.,** Lakien laki (1989) tai **Helmholz, R. H.,** The Spirit of Classical Canon Law (1996) tai **Koschaker, P.,** Europa und das römische Recht (1953) tai **Kelley, D.,** The Human Measure: Social Thought in the Western Legal Tradition (1990) tai **Horwitz, M.,** The Transformation of American Law I–II (osin) (1977) tai jokin opettajan kanssa erikseen sovittava espanjan-, italian-, viron- tai ranskankielinen teos.

Globaali ja vertaileva oikeushistoria (20335)

(Global och komparativ rättshistoria, Global and comparative Legal History)

Tavoite. Opintojakson aikana opiskelija oppii tuntemaan vertailevan oikeushistorian periaatteet sekä maailman suurten oikeusjärjestelmien historian pääpiirteitä. Opiskelija osaa analysoida maailman suurten oikeusjärjestelmien historiaan vaikuttaneita tekijöitä vertailevan oikeushistorian periaatteiden valossa. Opiskelija ymmärtää oikeusjärjestysten ja -kulttuurien välisiin vuorovaikutussuhteisiin liittyviä seikkoja.

Käsiteltävät asiakokonaisuudet. Oikeusjärjestysten ja -kulttuurien välinen vuorovaikutus, islamin oikeus, juutalainen oikeus, Itä- ja Kaakkois-Aasian oikeusjärjestykset, eu-

rooppalaisen oikeuden reseptio siirtomaakaudella Latinalaisessa Amerikassa, Aasiassa ja Afrikassa.

Laajuus. 6 opintopistettä..

Opetus.

Dosentti **Pia Letto-Vanamo** pitää harjoitusseminaarin maailman suurista oikeusjärjestelmistä keskiviikkoisin 24.2.–28.4.2010 klo 16–18, P668, paitsi 3.3.-17.3. P518. Ennakkoilmoittautuminen WebOodiin (20348) alkaa to 14.1.2010 klo 16.00 ja päättyy 6.2.2010. Seminaariin otetaan 16 ensiksi ilmoittautunutta, ja se on tarkoitettu sekä suomen- että ruotsinkielisille opiskelijoille. Seminaarissa perehdytään eurooppalaisiin ja Euroopan ulkopuolisiin oikeusjärjestelmiin sekä niiden historiaan tekstien, opiskelijoiden omien esitysten sekä vastuupettajien ja mahdollisten vierailevien opettajien opetuksen avulla. Suoritus arvioidaan oppimispäiväkirjan, kurssilla pidettävän esityksen ja tuntiaktiivisuuden perusteella. Kurssi korvaa oikeushistorian valinnaisten aineopintojen kohdan globaali ja vertaileva oikeushistoria sekä harjoitusseminaarisuorituksen.

Tutkintovaatimukset.

Tentittävä kirjallisuus mainittava ilmoittautuessa!

1) **Watson, A.**, Legal Transplants. An

Approach to Comparative Law (1974) ja **Mattei, U.**, “Three Patterns of Law: Taxonomy and Change in the World’s Legal System”, American Journal of Comparative Law 45 (1997) ja **Mattei, U.**, “Why the Wind Changed: Intellectual Leadership in Western Law”, American Journal of Comparative Law 42 (1994) (molemmat artikkelit saatavilla **Westlaw’sta**) tai **Glenn, H. P.**, Legal Traditions of the World (2 painos, 2004), lukuun ottamatta lukuja 1, 2 ja 5 tai **Glenn, H. P.**, On Common Laws (2005). 2) **Mirow M. C.**, Latin American Law. A History of Private Law and Institutions in Spanish America (2004) tai **Benton, L.**, Law and Colonial Cultures. Legal Regimes in World History, 1400–1900 (2002) tai muu opettajan kanssa erikseen sovittava teos tai joukko artikkeleja.

3) **MacCormack, G.**, The Spirit of Traditional Chinese Law (1996) tai **Coulson, N.**, A History of Islamic Law (1997) tai **Hecht, N. S.** et al. (toim.), An Introduction to the History and Sources of Jewish Law (1996), lukuun ottamatta s. 51–74, 243–358, tai muu opettajan kanssa erikseen sovittava teos tai joukko artikkeleja.

Oppiaineen englanninkielisten kurssien päivitetty aikataulu on WebOodissa.

Opinto-oppaassa ilmoitettuihin aikatauluihin voi tulla muutoksia, joten opiskelijoita pyydetään tarkistamaan ajantasaiset tiedot oikeushistorian kotisivuilta.

Oikeusinformatiikan valinnaiset aineopinnot

Oikeusinformatiikka on oikeuden yleistieteisiin kuuluva ja lainoppiin vaikuttava monitieteinen oikeustieteen haara, jossa tutkitaan ja opetetaan oikeuden ja tieto- ja viestintäteknologian sekä oikeuden ja informaation käsittelyn, viestinnän sekä tiedon ja tietämyksenhallinnan välisiä suhteita. Oikeusinformatiikan valinnaisten aineopintojen tavoitteena on antaa yleiskuva oikeusinformatiikasta ja siihen kuuluvista oikeudellisen informaation teoriasta ja informaatio-oikeudesta oikeustieteen osa-alueina. Opintoissa perehdytään oikeudellisen informaation haun ja käsittelyn menetelmiin sekä niitä koskeviin oikeusvaltiollisiin periaatteisiin. Opintoissa annetaan valmiudet hyödyntää ja arvioida kriittisesti erilaisia oikeudellisen tiedon järjestelmiä ja oikeudellista viestintää. Tieto- ja viestintäteknologian ja siihen perustuvien liiketoiminta- ja julkisen hallinnon ja palvelutuotannon toimintamallien eri sääntely-yhteyksissä tehtävän oikeudellisen analyysin avulla opintoissa perehdytään tieto- ja viestintäteknologian ja oikeuden väliseen vuorovaikutukseen sekä informaatioprosessien ja -hyödykkeiden samoin kuin tiedon ja viestinnän infrastruktuurien sääntelyyn. Opintojen tavoitteena on hahmottaa eurooppalaisen ja suomalaisen informaatio-oikeuden järjestelmä ja oikeusperiaatteet sekä oppia hyödyntämään sitä käytännön soveltamistilanteissa.

Opintojaksot ja niiden laajuus.

Oikeusinformatiikan valinnaisissa aineopinnoissa voi suorittaa seuraavat erilliset opintojaksot:

1. **Oikeudellinen tieto –harjoitusseminaari** (6 opintopistettä)
2. **IT -oikeuden harjoitusseminaarit** (6 opintopistettä). Lukuvuonna 2009-2010 järjestetään harjoitusseminaari **Informaatio-markkinoiden ja tietovirtojen juridiikka**. Ks. seminaarien esittelyt opinto-opas, kohta Harjoitusseminaarit.

Oppiaineen esittelytilaisuus pidetään uusille opiskelijoille rikos- ja prosessioikeuden sekä oikeuden yleistieteiden laitoksen aine-esittelyn yhteydessä orientointijakson ohjelmassa kerrotulla tavalla. Perusteellisempi esittely pidetään aineopintovaiheessa oleville opiskelijoille ti 20.10. klo 15 – 16, sali P667.

Aineen kotisivut löytyvät osoitteesta <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/oikeusinformatiikka>.

Opettajat

Pöysti Tuomas, hallinto-oikeuden dosentti, OTT. Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtaja. Oikeusinformatiikan **vastuupettaja**.

Kuopus Jorma, hallinto-oikeuden, erityisesti hallinnon informaatio-oikeuden dosentti, OTT, VT, esittelijäneuvos. Ei luentoja vuonna 2009-2010.

Still Viveca, OTT, tekijänoikeusneuvos. IT-oikeuden harjoitusseminaarin vierailuva luennoitsija.

Aarnio Reijo, tietosuojavaltuutettu, informaatio- ja IT-oikeuden vierailuva luennoitsija

Lisäksi erikseen ilmoitettavat vierailuvat asiantuntijat.